TECHE UDINE

MANOSCRITTI

FONDO PRINCIPALE

Manoscritto n. **P_MSS_0899_III**

Nel Fondo Principale sono confluiti la maggior parte dei lasciti manoscritti pervenuti alla Biblioteca Civica «Vincenzo Joppi» nel corso del tempo: si tratta perciò di un fondo composito nel quale è possibile trovare manoscritti di argomento liturgico, scientifico, giuridico, botanico e altro.

Collocazione:

Biblioteca Civica "Vincenzo Joppi", Udine
https://www.techeudine.it/fondo-principale
https://www.sbhu.it/

BIANCHI

1231
1251

899

3

BIBLIOTECA COMUNALE
VINCENZO JOPPI
UDINE
N. 899

3,3

[illegible]

3

1231–51

1231 [illegible]

[illegible]

1232 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Documenti non compresi nell'Indice Bianchi.

1231. – 14 Luglio – Campoformio. Il Patr. Bertoldo accorda agli abitanti di Aquileja il permesso di disporre delle cose loro avute a censo dalla chiesa di Aquileja. –

1232. – Marzo – Aquileja – Mainardo il Giovane Conte di Gorizia, consegna ad Ermanno maestro dell'ordine teutonico quanto in Bresenich e Carperal avea gli donato Mainardo il Seniore di lui zio.

1243 – Febbraio – Foggia – L'Imp. Federico II.° a richiesta di Bertoldo Patr. d'Aquileja ordina che sieno distrutti alcuni ponti fatti sulla Livenza, ecc.

1245 – 23 Maggio – Mainardo di Gorizia dà in pegno l'Avvocazia di Rivolto. –

1249 – Ottobre – Foggia – L'Imp. Federico II.° dà facoltà a Mainardo conte di Gorizia di togliere e accordare a sudditi fedeli, i beni che il Patriarca d'Aquileja, l'Arcivescovo eletto di Salisburgo ed altri prelati infedeli possedevano in Stiria. –

BIBLIOTECA CIVICA UDINE

BIBLIOTECA CIVICA DI UDINE

DOCUMENTI
PER LA STORIA DEL FRIULI
DAL 1200 AL 1400

RACCOLTI

DALL' AB. GIUSEPPE BIANCHI

Volume 3.° dal N.° 108 al N.° 193.

UDINE 1850

1231 Ravenna

Cenno della sentenza in favore del Patriarca pronunziata dall' imperatore in Ravenna

MCCXXXI. indictione V. conquerente Patriarcha Bertoldo in imperiali curia imperatoris Federici Ravenne sententiatum extitit, quod nulla civitatum istrie et specialiter Polenses, Iustinopolitani et Parentini et alii Potestates, Iudices, Rectores, Exactores habere debeant a se creatos sine consciencia Patriarche, monetam non cudant, Teloneum non statuant; sed de quibuslibet questionibus feudorum, ministeria et ad regalia spectantibus idem Patriarcha cognoscat. De Appellationibus et alienationibus regalium revocationes, mansionum .... potestates, iudices, conspirationes et alienationes in contrarium factas et circa talia plures sententie latae in civitate Ravenne etc.

1231 31 Gennaio Bologna

"Prestito" contratto dal Patriarca

Bonvicino Not.

In Dei nomine amen. Anno ejusdem MCCXXXI die Veneris ultimo exeunte Ianuario, indictione quarta. Ego Wolfradus de Curvesino procurator D. Bertoldi Aquilegensis Patriarche habens speciale mandatum ab ipso D. Patriarcha de mutuo contrahendo viginti millia libras venetorum parvorum, et litteras de rato D. Decani et Capituli Aquilegensis confiteor et recognosco me nomine dicti D. Patriarche et Ecclesie sue, et Decani et Capituli Aquilegensis mutuo recepisse et mihi bene datas, et traditas et solutas et numeratas esse a vobis Martino Arduini, Ubaldino Passipoveris, Rolandino Pegoletti civibus senensibus et Bononiensibus mutuantibus et numerantibus pro vobis et pro Angelerio Solaficus et Guidone Levi et Guidone Comitis sociis vestris octingentas libras Venetorum grossorum bonorum et legalium pro ipsius D. Patriarche et Ecclesie sue, et Decani et Capituli Aquilegensis negotiis expediendis, et aliis pluribus debitis persolvendis, quibus plures possessiones dicti D. Patriarche, Ecclesie sue, et Decani et Capituli Aquilegensis erant obligate - De quibus octingentis libris Venetorum predictorum grossorum procuratorio nomine dicti D. Patriarche et Ecclesie sue et Decani et Capituli Aquilegensis bene me voco quietum et integre pacatum confiteor et protestor exceptioni non date non solute, aut non numerate pecunie Venetorum grossorum mihi nomine dicti D. Patriarche, et Ecclesie sue, et Decani et Capituli Aquilegensis procuratorio nomine omnino renuntiando. Quas prenominatas octingentas libras Venetorum grossorum completas et in integrum sine aliquo fagio numeratas procuratorio nomine dicti D. Patriarche et Ecclesie sue, et Decani et Capituli Aquilegensis in hinc proximo festo beate Virginis Marie quod dicitur Candelarum mensis Februarii usque ad unum annum proximum, ipsum D. Patriarcham et Ecclesiam suam et Decanum et Capitulum Aquilegense per legitimam stipulationem promitto plene et integre solvere, et reddituras in civitate Bononie vobis et vestris sociis supradictis, aut uni vestrum vel eorum, seu vestro, vel eorum certo Nuntio presens instrumentum publicum defferenti. Quod si predictis

loco et termino prefixato pecunia venetorum grossorum vobis, vel vestris sociis supradictis, aut vestro vel eorum certo nuntio integre soluta et reddita non fuerit, ex tunc in antea promitto vobis stipulantibus, recipientibus pro vobis, et pro predictis vestris sociis procuratorio nomine dicti D. Patriarche et Ecclesie sue, et Decani et Capituli Aquilegensium pro recompensatione damnorum et interesse persolvere de singulis duobus mensibus pro singulis decem libris predictorum venetorum grossorum unam libram eiusdem monete, et expensas duorum mercatorum cum duobus equis et uno equite serviente ubicumque fuerint usque ad plenam totius dicte pecunie solutionem, et omnia alia dampna et singula, et expensas et amissiones et ... quacumque occasione dicte pecunie ultra predictum terminum vos vel dictos socios vestros incurrere contingat. Super quibus dampnis et expensis, et ammissionibus et solo verbo vestro, vel sociorum vestrorum verbo, procuratorio nomine dicti D. Patriarche, et Ecclesie sue, et Decani et Capituli Aquilegensis ~~promitto in sortem debiti nullatenus computare~~ stare promitto, et sine honore alterius probationis, vel alicuius cause recognitione. Quam supradictam recompensationem damnorum, et interesse, et expensarum procuratorio nomine dicti D. Patriarche et Ecclesie sue, et Decani et Capituli Aquilegensis promitto in sortem dicti debiti nullatenus computare, ac etiam non detinere predictum debitum contra voluntatem vestram et sociorum vestrorum sub pretextu recompensationis predicte, vel alia aliqua ratione, vel occasione ultra terminum prelibatum. Pro quibus omnibus firmiter observandis et singulis adimplendis dictum D. Patriarcham, suosque Successores, et Ecclesiam suam et Decanum et Capitulum Aquilegense, procuratorio nomine dicti D. Patriarche, et Ecclesie sue, et Decani et Capituli Aquilegensis vobis, et vestris sociis supradictis et vestris et eorum heredibus obligo, et principales ipsum D. Patriarcham et dictam Ecclesiam suam et Decanum et Capitulum Aquilegense vobis et vestris sociis supradictis in solidum constituo debitores et pacatores, et bona sua omnia, proventus atque redditus ipsius D. Patriarche, et Ecclesie sue et Decani, et Capituli Aquilegensis presentes, futuros, ecclesiasticos et mundanos vobis et vestris sociis supradictis, et vestris et eorum heredibus propter hoc specialiter obligans procuratorio nomine dicti D. Patriarche, Ecclesie sue, Decani et Capituli Aquilegensis

usque ad satisfactionem plenariam omnium predictorum. que bona omnia, red-
ditus et proventus per vos vestrosque socios supradictos, et per vestros et eorum
heredes procuratorio nomine dicti D. Patriarche et Ecclesie sue et Decani et Capituli
Aquilegensis precario recognosco interim possidere. Renuntians super hiis omnibus
procuratorio nomine dicti D. Patriarche et Ecclesie sue et Decani et Capituli Aquilegen-
sis omni juris et legum auxilio canonico et civilis consuetudini et statuto, privile-
gio clericalis et fori, doli in factum, actioni, beneficio ... ...
Codice de actionibus et obligationibus, nove et veteri consuetudini et dictibus dicentibus qua-
mdiu dictum D. Patriarcham et Ecclesiam suam, et Decanum et Capitulum Aquilegense
apud civitatem Senensem ubi contractus intelligitur celebrari, vel alibi ad voluntatem
vestram et sociorum vestrorum coram quolibet judice ecclesiastico vel seculari con-
veniri valeatis, omnique decretorum suffragio non ... dictum pecuniam in uti-
litatem dicti D. Patriarche, et Ecclesie sue, et Decani et Capituli Aquilegensis non fo-
re conversam, omnibus litteris super predictis, vel contra aliquod predictorum contra
vos vel contra socios vestros a Sede Apostolica impetratis vel impetrandis, appellationis remedio
nec solutionem dicte pecunie allaturus probatorium in totum vel in partem, seu par-
ticulam, nisi per istud instrumentum incisum vel cancellatum, vel aliud instrumentum
confectum per manus publici notarii quem constet vobis et sociis vestris esse publi-
cum notarium, et omni exceptioni et rei que posset obici contra hoc instrumentum
vel factum. Promittens vobis recipientibus ut dictum est nichilominus bona fide apud
dictum D. Patriarcham fideliter laborare et operam et studium dare ad omnia supradicta
firmiter observanda, et plenarie adimplenda. Et ego dictus Wolfradus specialiter con-
stituo me esse debitorem et pacatorem vobis et sociis vestris supradictis ad solutionem
totius pecunie prefate, et ad observationem omnium predictorum per singula capitula,
si per dictum D. Patriarcham, et Ecclesiam suam et Decanum et Capitulum Aquilegense
vobis, vel sociis vestris, statutis loco et termino non fuerint observata; bona mea
singula presentia et futura, mobilia et immobilia, ecclesiastica et mundana vobis et
vestris sociis supradictis et vestris et eorum heredibus sunt propter hoc principaliter et
specialiter obligata usque ad solutionem plenariam omnium predictorum. Renuntians

[illegible] hiis omnibus omni iuris et legum auxilio canonici et civilis, consuetudini [illegible] vel consuetudinis beneficio, statuto privilegio clericatus et fori, et omni exceptioni et rei quibus predicta infringi possent vel modo quolibet infirmari. In [illegible] autem rei evidentiam et pleniorem certitudinem et cautelam presens publicum [illegible]mentum meo sigillo munitum vobis duxi concedendum.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habitatio infrascripti magistri Amati in civitate Bononie indictione predicta

Testes his omnibus suprascriptis interfuerunt vocati et rogati, videlicet magister Amatus [illegible] Manzadore eius socius, [illegible] Bonaventure senensis, Oderi[illegible] [illegible] Gerardus Aldergati Bononienses, Ovardus de Civi[illegible]daria serviens dicti [illegible] Wolfra[illegible] et Ferro et Tirono servientes dicti Magistri Amati, et Bavmaquave [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] Leonardi Tiranni imperiali auctoritate notarius pre[illegible] dictis interfui et mandato et rogatu utriusque contrahentium [illegible]

[illegible]

1231 5 giugno Cividale.

investitura feudale de Varneri e Toppo

In Christi nomine amen. Anno Domini MCCXXXI. Indictione IV die quinto intrante mense Iunii in Civitate Austrie in camera Palatii infrascripti Patriarche. Presentibus d. Alberto Dei gratia episcopo concordiensi, d. Augustino decano Aquilegensi, d. Iohanne Archidiacono Aquilegensi, d. Bertholdo de Spelimbergo, d. Iohanne de Cucanea et aliis etc.

Cum in presentia Reverendi Patris Bertholdi Dei gratia S. Sedis Aquilegensis Patriarche constituti essent nobiles viri et fideles Sedis Aquilegensis nostre domini Engelpretus et Varnerius fratres de Toppo Aquilegensis Diocesis nati q.m d. Sigfredi de Ragonea ipsi d. Patriarche humiliter cum instantia supplicaverunt ut Castrum Toppi cum integra villa Toppi fuerunt olim de Predecessoribus suis ac consortibus cum domibus turribus, edificiis, muris, fortilitiis, et omnibus suis pertinentiis tam in montibus quam in planiciis cum doucalibus, masnata, servitiis, aquis aquarumve decursibus venationibus, piscationibus, dominiis, garitis, pratis et iurisdictionibus quibuscumque ad dictum castrum Toppi quovis modo spectantibus et pertinentibus tenuerunt iusto titulo et demonstraverunt publicis instrumentis et in certitudinis rei nos vires et certe tenuerunt et possederunt possidentque in presens dicti Engelpretus et Varnerius de castro predicto de villa Toppi, masnata, bonis, montibus et planitiis iuribus et iurisdictionibus omnibus de iure recti et legalis feudi, seu eo iure quo per Predecessores suos consortes sui illa retroactis temporibus tenuerunt et possederunt, eos investire benigne dignaretur. Idem vero d. Bertholdus Dei gratia predicte Sedis Aquilegensis Patriarcha supradictorum Engelpretti et Varnerii fratrum de Toppo supplicationibus tamquam in hac parte iustis et rationabilibus inclinatus pro se et Successores suos ac vice et nomine dicte Aquilegensis Ecclesie, nominatos Engelprettum et Varnerium coram ipso d. Patriarcha flexis genibus existentes ac pro se eorumque heredibus ex sua linea descendentibus recipientes de Castro Toppi ac villa supradicta et montibus ac planitiis omnibus ac confinibus

contentis in meis publicis instrumentis emptionum per nos visis et intellectis cum hom-
inibus mansis castris tortallotis ac omnibus suis pertinentibus. nec non cum doudcaribus,
molinatis, cruciis, mansis, territoriis campis pratis, silvis, aquis, aquarumve decursibus
venationibus, piscationibus, dominiis, garritis usibus et jurisdictionibus quibuscumque ad
predictum castrum Toppi quovis modo spectantibus et pertinentibus, ut superius est ex-
pressum, nec non cum omnibus et singulis aliis bonis et juribus que supradicti q^m
sui Predecessores dum in humanis agerent tenebant et possidebant in Comitatum
sue tunsee, jure recti et legalis feudi, ac eo jure quo supradicti q^m sui Predecessores
et progenitores a predecessoribus suis, suaque Aquilegensi Ecclesia illa olim tenuerant et
possiderant, investivit ac tenore hujus publici Instrumenti investit et confirmat, sal-
vo semper jure sue Aquilegensis Ecclesie et alterius cujuscumque. Qui quidem
Engelprettus ac Warnerius.. tunc sibi in manibus suis juraverunt de obediendo et
serviendo semper fideliter sibi et successoribus suis et sue Aquilegensis Ecclesie cum
rolea militie eos contingente et aliter ut opportunum extiterit contra omnem homi-
nem et personam, et etiam fidelitatis debite prestiterunt juramentum quod vas-
sallus fidelis quilibet Domino suo prestare in talibus consuevit. Volens et jubens
idem D. Patriarcha mihi notario infrascripto ad futuram memoriam de predic-
tis omnibus et singulis publicum conficere Instrumentum ac dictis D.D. Engelpretto
et Varnerio fratribus de Toppo ad omnem eorum requisitionem dare debere

Ego Gulielmus .... de Bononia imperialis et sacri Palatii notarius scripsi
et fideliter publicavi c P c

LI[illegible]E

1221 [illegible] compromesso

[illegible] permette [illegible] Arcidiaco [illegible]

Anno domini MCCXXI [illegible] XIV [illegible] habitantes [illegible] Bolcione(?) [illegible]

[illegible] post hec [illegible] apud [illegible] cum consensu et voluntate [illegible] Leonardo [illegible]

[illegible]

[illegible] Fredericus [illegible]

Stephanus [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Stephani

[illegible]

Leonardus [illegible]

[illegible] Pozo(?) et [illegible] canonici

[illegible] Leonardus [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Bernardus [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Hermannus [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Anno [illegible] Hermannus [illegible]

[illegible] canonicus

[illegible] 7[illegible]

1231 [illegible] aucide [illegible]

[illegible] Patriarca [illegible] abitanti di [illegible] [illegible] del [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a [illegible]

[illegible] Domini MCCXXXI indictione quarta [illegible] XIX [illegible] nostrorum [illegible] Aquilegia et [illegible] Aquilegenses [illegible] cerorum Aquilegensem [illegible] habebant et [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] in testamento [illegible] [illegible] [illegible] civitas Aquilegia et ejus habitatores [illegible] incommodum [illegible] defectum [illegible] [illegible] nomine [illegible] pro [illegible] [illegible] civitatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Unde [illegible] Bertoldus Dei gratia [illegible] Aquilegensis [illegible] Patriarcha considerans [illegible] suam civitatem [illegible] magnam [illegible] [illegible] praedicta [illegible] eadem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] decrevit [illegible] [illegible] [illegible] apud [illegible] habito [illegible] consensu et [illegible] Aquilegensis [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] successores [illegible] atque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Aquilegensem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] testamento [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] antea [illegible] [illegible] [illegible] in omnibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] presens [illegible] Pellas [illegible] parcent [illegible]

[illegible] Abbas [illegible] Abbas [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible], et [illegible] anni [illegible] comes [illegible] #

[illegible] de [illegible] [illegible] de [illegible], [illegible]

[illegible] de [illegible], [illegible] notarii de Glemona, Hermann [illegible]

[illegible]zano, Conradus de Saeil, Bertoldus de Tricano, Herbordus de Partestagno

[illegible]olradus Vicedominus, Rodulfus de Arlis, Iohannes et Hermannus de Pers[illegible]

et [illegible] complures.

Ego Andreas imperialis aule notarius interfui, et iussu prenominati D.

Patriarche hanc cartam scripsi et roboravi [illegible]

\# Vecelo de Prata, Artuicus et Fredericus de Castello,

collazionato [illegible] copia fatta dall' originale, - Bibl. Florio Dipl. Aquil. I.

1251 [illegible]

[illegible] pacis nello campanna porta [illegible] sacili [illegible]

Indictione quarta

Bertholdus Dei gratia s. Aquilegiensis Ecclesie Patriarcha [illegible] [illegible] sacili [illegible] dominibus [illegible] [illegible] et sub banno L. librarum denariorum [illegible] [illegible] de Sacilo seu de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Hermannus de Trepo Articus de Cavèra [illegible] [illegible] [illegible] Brires [illegible] [illegible] nullo [illegible] non debeat [illegible] [illegible] [illegible] debeat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Sacili ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] confecto manu Alberti [illegible] [illegible] sacili [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Sacili [illegible] [illegible] manata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non attenderit aut non observaverit L. libras denariorum [illegible] nomine pene solvere et dare teneatur. Pena vero soluta [illegible] [illegible] semper firma permaneat et [illegible].

Actum in Sacili [illegible] [illegible].

[illegible] sacri palatii notarius interfui rogatus et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

1232, marzo, Aquileja. Mainardo il giovane conte di Gorizia in presenza dell'Imp. Federico II e di Principi dell'impero, consegna ad Ermanno Maestro dell'Ordine Teutonico quanto in Bossenich e Zepperach avevagli donato Mainardo il Seniore di lui zio.
Pubbl. da Huillard-Bréholles, Histor. dipl. Frid. II. T. IV. P. I p. 318, dall'originale nell'arch. di Stuttgart, dal quale pende un frammento di sigillo a cera impresso a filo color marrone e giallo.

In nomine sancte et individue Trinitatis. Anno ab incarnatione Domini millesimo ducentesimo tricesimo secundo, mense martii indictione quinta, imperante domino Friderico invictissimo Romanorum imperatore semper augusto, Jerusalem et Sicilie rege feliciter. Amen. Cum a summo rerum opifice cujus nomini loca religiosa deserviunt et ecclesie dedicantur, cuncta bona proveniant, que arbitrii dispensatione celestis ad usum et oportunitates hominum conferentur, interest devotionis humane suum liberaliter respicere largitorem et de bonorum ubertate percepta illis locis et ecclesiis providere in quibus honorificatur precipue cultus ejus et Christi pauperes spiritu militant indefesse; quorum quies ab universis fidelibus est optanda et procuranda diligenter in cunctis, ut sopitis questionibus et controversiis relegatis possint liberius Domino famulari. Hac igitur consideratione nos Meinhardus junior comes de Gorzia clementer moniti, qui paternis et patruelibus bonis Deo auctore successimus, attendentes et recognoscentes qualiter clare memorie comes Meinhardus senior patruus noster proprietatem in Bissenich hospitali sancte Marie Theutonicorum in Jerusalem pro remedio anime sue pia devotione contulerit, omnem questionem, impetitionem et controversiam et quod jus in predicta proprietate habuimus seu habere debuimus, fratri Hermanno venerabili magistro ejusdem hospitalis, in presentia predicti domini nostri incliti Romanorum imperatoris Friderici semper augusti Aquilegie tunc temporis existenti (sic), presentibus quoque subscriptis principibus Bertoldo venerabili Aquilegiensi patriarcha, Eggeberto Babenbergensi et Heinrico Wormatiensi episcopis, B. preposito Aquilegiensi et C. archidiacono ejusdem ecclesie, Ottone duce Moravie et aliis plerisque magnatibus Alemannie, scilicet Alberto comite de Tirol, Heinrico comite de Ortenberch, Ulrico comite de Eppan, Alberone de Wangen, Ottone Burgongia, Volkero de Bisenberch et Ulrico

fratre ejus, Ottone de Habspurch, Rudolfo de Arees, Volkero de Dornberch, testibus videlicet subnotatis, spontanea et gratuita voluntate remisimus, renuntiavimus et resignavimus Brisenich cum omnibus sibi attinentibus in silvis, in agris, in pratis, in pascuis, in piscariis, in carpenal quicquid dictus comes patruus noster ibidem habuit et in Blanka tres mansos. apud Sanctum Peregrinum unum mansum qui pertinet ad piscariam sicut predictum quondam patruum nostrum dicto hospitali recognoscimus contulisse; et ut Deo qui fecit nos majoris gratitudinis obsequium impendamus ac ejusdem hospitalis providamus in perpetuum munimini et quieti, contulimus et confirmavimus prefato magistro et successoribus ejus ac hospitali iamdicto prescriptam proprietatem in Brisenich cum omnibus pertinentiis suis, necnon et homines qui spectant ad eam, videlicet Blanchum, Ulricum fratrem ejus et ... filium Jacobi Heinricum Eisenwecke et Wintherum una cum omnibus aliis hominibus, viris et mulieribus ad eam pertinentibus; ita quod nec advocatias neque judicia nec aliquid juris in predictis bonis nobis vel nostris heredibus reservamus; sed predictum hospitale libere cuncta et quiete possideat sine nostra et heredum nostrorum molestia et contradictione. Ad hujus autem rei perpetuam firmitatem et securitatem hospitalis memorati, presens scriptum fieri jussimus sigilli nostri munimine roboratum.

Actum apud Leysilegiam, anno, mense indictione et testibus suprascriptis.

Varianti del Cod. 665. 15
Bibl. Parmense,
copia del sec. XVI.

Dialog
Epist.
ce

1232 5 Dicembre Trisach

Altro Diploma emesso dall'Imperatore Federico II° al Patriarca Bertoldo

In nomine sancte et Individue Trinitatis Federicus Dei gratia Romanorum imperator semper Augustus et Rex Sicilie universis presentibus et futuris ad quos litere iste pervenerint

Ex sereno et ineffabili bonitatis summe consilio imperatorie dignitati ascripti fastigium tanto magis nos condecet si salutem anime diligimus [illegible] bonum pre oculis [illegible] ad pias protegendam ecclesiam existant Aquilegensem Ecclesiam quadam privilegiato affectu diligimus tum quia preeminet Ecclesiis universis in Romano subsunt imperio tum propter fidelissimum et dilectissimum Principem nostrum Bertoldum Patriarcham Aquilegensem merita latius in curia nostra sententias habere [illegible] in perpetuum confirmamus. [illegible] vos [illegible] in nostris [illegible] sententiam [illegible] in plena curia quod si Patriarcha in civitatibus [illegible] ubi habet iurisdictionem ordinariam [illegible] libertas, item quod [illegible] Patriarche bannire et exbannire [illegible] in [illegible] tione sua item quod non liceat civitatibus [illegible] in [illegible] rectores consules vel doctores preter voluntatem [illegible] arche item quod non liceat alicui civitati, communitati, universitati [illegible] ubi D. Patriarcha habet jurisdictionem intromittere se [illegible] vel in aliquibus rebus ad Episcopatum pertinentibus item [illegible] netas [illegible] constituere de novo in terra Patriarche [illegible] tate [illegible] quod nulli liceat [illegible] portantibus vel alios [illegible] sine [illegible] comitate [illegible] construere molendina [illegible] quod nulli liceat catalloni, vel [illegible] manumittere debitores vendere aut alienare [illegible] pertinent ad regalia sine voluntate ipsius item quod Veneti non possint [illegible] ram Patriarche [illegible], vel aliquid aliud [illegible] cogant homines ipsius [illegible] fidelitatem item quod nullus constitutus in Jurisdictione D. Patriarche [illegible] debeant sive liber, sive vassallus sive ministerialis [illegible] facere conspirationem sive

conjurationem
visitationes sine conventu D. Patriarche, et quod si factum esset irritum et quam
nam restituerunt sunt proscripti. Item quod nulli liceat in [illegible] hominibus d. Patriarche de
novo construere in civitate castella et turres sine voluntate speciali d. Patriarche.

Actum Tibure in [illegible] indictione nona, presentibus d. Ma-
guntinensi archiepiscopo et Paduanensi episcopo, Antonio Tarvisinensi electo, R
imperatoris marscalco, et de Bolande imperatoris dapifero, R camerario, et [illegible]
[illegible] et aliis multis

[illegible] Romanus anno domini MCCXXI [illegible]

irridentur et quicumque

Gmeilbach

1232 15. Febr. Sinigaglia

ordina che vengano rispettati i diritti del monastero di Sito nel territorio di Sinigaglia.

Anno Domini MCCXXXII. Indictione V die XV intrante Februario in presentia D. Sigicelli Judicis Bononiensis, Iacobi de Luca, Iacobi notarii et D. Virgilii civium senogalliensium et D. Arpenti et Vitalis de S. Vito et D Iacobi de Medina et aliorum.

D. Milus Episcopus Belvacensis rector marchie Anconitane et Comitatus et Ducatus Spoleti et patrimonii B. Petri: visis et auditis diligenter instrumentis D. Sextensis Abbatis et eius monasterii precepit acolo prefecti comiti comitatui senogallie et Potestati civitatis eiusdem ut sine expensis et gravamine meo plenariam faceret rationem D Stephano Abbati sextensi in hunc modum. qui in omnibus in quo iura dicte Ecclesie appareret clarum et manifestum per publicum instrumentum vel per testes quod satisfieret eidem Abbati vel ejus nuncio, et sine expensis et gravamine meo, ut dictum est superius. In aliis vero in quibus iura eiusdem ecclesie non essent clara et manifesta vel dictum Abbatem vel ejus sindicum dictus comes et Potestas iure audiret eum, et per ejus iudices causam seu causas facere et sententias executioni mandare et terminare et hoc quod dictum est superius sine expensis et gravamine meo. Et hec omnia supradicta dictus D Episcopus Belvacensis precepit Iacobo prefecti comiti comitati Senogallensis et Potestatis ejusdem sub pena mille librarum firmiter observari

Actum in palatio D. Senogallensis Episcopi

Ego Vitalis sacri palatii notarius interfui rogatus et scripsi

Ego Martinus D. Frederici imperatoris notarius hoc exemplum sumptum ab autentico factum per manum Vitalis sacri palatii notarii jussu D. Stephani Sextensis Abbatis et scripsi et rogatus inde scripsi

1233 1° Giugno Cividale.

Il Patriarca dona al capitolo di Cividale la decima del vino che raccoglievasi in Tolmino, imponendo ai [illegible] ogni anno l'anniversario per l'anima del marchese Enrico di lui fratello.

Anno MCCXXXIII. Indictione VI. prima die intrante Iunio in civitate Austria in maiori Palatio in presentia Dominorum Henrici Episcopi [illegible] et episcopi emoniensis, Ottonis Prepositi S. Odorici, Wilemarii Thesaurarii Aquilegensis, Iohannis senioris de Portis et Hermanni fratris, Warnerii Scancle, Rodulfi de Salaco, Reinardi militis, Ravarotti, Iacobi et Federici de Urzana Odorici de cornalete [illegible] Gastaldionis civitatis, et aliorum multorum ibi testium rogatorum. D. Bertholdus Dei gratia s. Aquilegensis ecclesie Patriarcha et Prepositus Ecclesie civitatensis dedit et contulit nomine Prepositure Civitatensis Decimam Vini quam habet in Tulmino predicte Ecclesie Civitatensi integraliter colligendam et in usus proprios perpetuo redigendam, videlicet pro anima qm. D. Henrici marchionis fratris sui. et canonici civitatenses debent annualiter facere anniversarium pro anima ipsius marchionis etc.

1233 12 novembre Ferrara

Ezelino d'Onara è colpito di scomunica per soperchierie usate all'Abbazia di Sesto.

Gregorius Episcopus servus servorum Dei venerabilibus fratribus Paduano Tarvisino et Vicentino Episcopis salutem et Apostolicam Benedictionem.

Cum ad Sedem Apostolicam dilectorum filiorum nostrorum Abbatis et Fratrum Sextensium querela delata fuerit pro eo quod nobilis vir Ezelinus de Onara molendina et viginti mansos terre ipsis nolebat restituere quamvis ad hoc fuisset per sententiam judicum condemnatus, Dominus Urbanus Papa predecessor noster venerabili fratri nostro Castellano Episcopo et dilecto filio Priori S. Marie de Caritate dedit per suas litteras in mandatis ut predictum Ezelinum nisi acquiesceret sententie ad hoc per excommunicationis sententiam compellere non differrent: a quibus quamvis predictus Ezelinus admonitione premissa fuisset excommunicationi suppositus, adhuc tamen in sua obstinata duritia permanere. Quia igitur predicti Ezelini contumaciam non debemus nec possumus sub silentio preterire, fraternitati vestre per Apostolica scripta mandamus quatenus predictum Ezelinum nisi ad vestra monita resipuerit per vestras diocceses sicut excommunicatum faciatis a cunctis evitari.

Datum Ferrarie secundo idus novembris Indictione VI. A. D. [illegible]

[illegible]

praedictas Capellas ad Ecclesiam suam de Tricesimo pro eo de jure communi spectare quod infra limites et confines dicte Ecclesie sive Plebis sue de Tricesimo continerentur incluse.

E contra dictus D. Leonardus Abbas praescriptionem opponens respondebat: monasterium Rosacense cum omni jure dicta Capellas per sexhagesita annos et ultra pacifice possessisse quod per idoneas testes probarre se velle et posse [illegible] firme affirmabat.

[illegible]

[illegible] dictandum [illegible] recepit [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] vetulam [illegible] rerum [illegible]

[illegible]

[illegible] VII [illegible]

[illegible] presentia [illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] sententiam continebat et cum [illegible]

[illegible]

[illegible] vehementem post [illegible]

[illegible] MCCCCXXIV [illegible] VII [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] que inter [illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ex mandato [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sigillum [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] super [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], monasterio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] dictis arbitris super capellis [illegible] [illegible] et [illegible] superius nominatis cum [illegible]

pertinentiis sicut superius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] causa [illegible] [illegible] imponentes et [illegible] [illegible] [illegible]

et [illegible] [illegible] [illegible] et inviolatum omni evo permaneat Abbatem

[illegible] et [illegible] monasterium ab omni impetitione que in posterum [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnis [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] notarius omnibus [illegible] et superius [illegible] [illegible] [illegible]

et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

Examen Testium

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Nos [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] in mandatis et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] in Domino

[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] causarum [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ... mandato [illegible] examine[illegible] ... [illegible]

Iudex recepto mandato [illegible] mihi [illegible] notario [illegible] ad [illegible] ... examinavit dicta [illegible] ... notari[illegible] ...

[illegible] ... le Rozolo [illegible] ...

[illegible] ... Anno [illegible]

[illegible] de [illegible] iuratus et interrogatus per [illegible] ... quod [illegible] ... et [illegible] ...

[illegible] ... et [illegible] ... Rozolo [illegible] ... et [illegible] ...

[illegible] ... respondendo [illegible] quod [illegible] ... respondit ... [illegible]

[illegible] ... Rozolo [illegible] ...

[illegible] iuratus et interrogatus [illegible] ... in [illegible] ... quod [illegible] ...

[illegible] ... nomine [illegible] ... Wargenlac [illegible] de [illegible] et [illegible] ... in [illegible] ...

[illegible] ... et quod [illegible] ...

[illegible] ... interrogatus [illegible] ... respondit quod [illegible] ...

[illegible] ... Walthero et [illegible] ...

[illegible]

[illegible] veteri [illegible] Ecclesiam [illegible]

[illegible]

[illegible] et interogatus [illegible]

[illegible] Gloriae [illegible]

[illegible] audivit et [illegible]

[illegible] de Rozolo, et [illegible] tempore [illegible]

[illegible]

[illegible] Sacerdos tenuit eam, et post illum D. Guntherus de Civitate [illegible] de Tarcento, postea D. Juan, nunc possidet D. Guntherus. Interogatus si scit quantum de hoc sit, respondit quod nescit, sed bene recordatur de tempore, quando [illegible] fuit in Civitate, et ductus captivus ultra Lagunam, et quando Patriarcha Wodolricus captus fuit a Venetis, et reductus furtive de captivitate per suos in una vase, et a temporibus istis nescit [illegible] usque nunc moverit questionem super hac Capella Ecclesie Rosacensi excepto quod audivit dici quod D. Henricus de Glemona Prepositus semel movevit questionem sed non potuit eam vincere.

Daniel de Rozolo juratus et interogatus per Sacramentum dixit quod bene recordatur quando primo D. Patriarcha Wolricus filius comitis Wolfradi intravit Terram istam et ab eo tempore recolit quod capella S. Hellari de Rozolo pertinuit Ecclesie Rosacensi et recta fuit per Ecclesiam Rosacensem, et bene recordatur quod D. Guntherus tenuit eandem Capellam per XL. annos et ultra ab Ecclesia Rosacensi et post illum D. Juan Sacerdos eodem modo et nunc etiam tenet D. Guntherus qui nunc est, et dixit quod Sacerdos di...... hactenus et benedixit ramos olivarum in dicta Ecclesia omni anno et habuit hactenus judicium et habet aque frigide et baptismum quando vult, nec pro his vadunt ad Plebem vel alio nisi sponte sua vellent. Interogatus de Ecclesia S. Bartholomei de Agra, respondit et dixit, quod Ecclesia Rosacensis habuit et tenuit dictam Ecclesiam in pace et quiete usque nunc et numquam fuit mota questio de ipsa nisi modo

Habet.

Hadalgerus de Valle juratus et interrogatus per Sacramentum dixit quod audivit à patre suo quod olim cum D. Imperator Romanus processit in Lombardiam super Mediolanum quidam D. Bertoldus nobilis homo de Razolo, in cujus manso dictus pater suus laborabat, ivit ad eundem exercitum et ibi manum ammisit, unde post reditum suum de exercitu edificavit capellam S. Andree in Razolo super suum proprium in quo et ipse D. Bertoldus residebat. Qua edificata, tradidit eandem et septem mansos de suo proprio cum omni jure, Ecclesie Rosacensi, ipse tamen remansit quamdiu vixit super ipsis mansis. Post mortem vero ipsius omnia ista, scilicet Capella et mansi remanserunt libere in potestate Ecclesie Rosacensis juxta id quod pater suus dicebat. De se autem dixit quod bene recordatur quando Patriarcha Vodolricus primo intravit terram istam quia erat certe etatis et Discretionis quod bene cognoscebat et bonum et malum; et scit quod ex illo tempore Ecclesia Rosacensis possidet dictam Capellam in pace et quiete sine litigio, excepto quod ex auditu intellexit quod D. Henricus de Glemona Plebanus Tricesimi moverat inde verbum, sed nihil fuit factum. Item scit quod quando fuit litigium inter istum Plebanum D. Henricum et D. Abbatem Leonardum coram Preposito S. Stephani de predicta Capella, ipse fuit vocatus Aquilegiam ubi fuit et dixit ista que nunc dicit. Recordatur etiam quod D. Iohannes de Fuals et D. Guntherus post eum et D. Iuan, et postea iste Guntherus sacerdotes semper tenuerunt dictam Capellam ab Ecclesia Rosacensi. De ecclesia de Agra nihil scit.

[illegible]

[illegible]

[illegible] XXX annorum cujus tempore transfretavit ad sub[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] habebat Carinam [illegible] dixit quod capella de Rozolo pertinebat [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] quod poterat habere filios. Et dixit quod certum est [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] capella de Rozolo [illegible]

recolit a XL annis, quod Ecclesia Aquilegensis tenuit Capellam de [illegible] in pace

[illegible]

[illegible]

[illegible] Patriarcha Wodolrico capella de Rozolo spectabat, seu pertinebat Ecclesie

[illegible]

[illegible] ad eandem Capellam cum J. Fantino qui regebat eam, et vere

[illegible]

[illegible] de Glemona Plebanus de Tricesimo voluit movere questionem [illegible]

[illegible]

[illegible] quanto tempore tenuerit eam Ecclesia Aquilegensis, respondit [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

de A[illegible]a per XL et plus, et quod [illegible] Rosis et Ro[illegible]

[illegible]

[illegible] in pace et quiete per XL annos et plus et [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] nec scit quod aliquis eam tenuerit nisi ab Ecclesia Rosacen[illegible]

[illegible] Stanoteccus [illegible] respondit quod

non recordatur sed recolit quando [illegible]

[illegible]

[illegible] quod recolit quando D. Mathias de Sarfembech [illegible]

[illegible]

[illegible] de Carrocio iuratus et interogatus per sacramentum dixit [illegible]

[illegible]

capella [illegible] Bartholomei de Agua per XL annos et plus

[illegible] iuratus et interogatus per sacramentum [illegible]

[illegible]

Abbatem Martinum, cuius Martinus [illegible] et post

[illegible] Abbatis cui nunc est Capella de Sarola [illegible]

[illegible]

[illegible] et numquam audivit quod aliquis de ipsa moverit que[stionem] [illegible]

Ecclesie Rosacensi. Interogatus quantum Ecclesia Rosacensis tenuerit eam, [illegible]

[illegible] quod per plures quam per LXX annos

[illegible]

[illegible] quod Ecclesia Rosacensis tenuit Capellam de Sarola per LXX annos [illegible]

[illegible] nec audivit questionem contra ipsa[m].

[illegible] de Sallano [illegible] per iuramentum dixit

[illegible] Capellam [illegible] de Sarola

pertinere ad Ecclesiam Rosacensem, et quicumque tenuit eam, tenuit ab Ecclesia

[illegible]

[illegible] documents [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(118.)

1235 24 [illegible] Civitate

[illegible] [illegible] [illegible] mano [illegible]

[illegible]

[illegible]

In nomine Domini amen. Anno [illegible] MCCXXXV [illegible]
ultima die [illegible] Jan. [illegible] coram [illegible] Bertholdo [illegible] Ecclesie Aqui=
legensis Patriarcha [illegible] dominorum [illegible] [illegible] Prepo=
siti S. Odalrici, Rodulphi de Apriano, dominorum Federici de [illegible]
[illegible] fratris Rodolphi, [illegible] Bertholdi de Tricano et ejus fratris [illegible]
[illegible] de [illegible] Conradi Rubei de Ragonea et fratris ejus [illegible] Bertholdi
[illegible] [illegible] nominis [illegible], Marini et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quam
que marcharum Aquilegensis monete et unius prati in Lazano [illegible] con=
fessus se habuisse a Domina Sophia Abbatissa Monasterii Ecclesie Sancte
Marie in dicta Civitate resignavit in manibus [illegible] Comitis Meynardi
de Goritia totam Advocatiam quam habebat et suus fuerat habere
in villa de Prapot cum omni jure quo eidem pertinebat, tali tamen
pacto et conditione interjecta ut prefatus [illegible] Comes eandem Advocati=
am resignare debeat in manibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
nominatus vero Comes recepta resignatione a dicto [illegible] Henrico inconti=
nenti prenominatam Advocatiam dedit et resignavit in manibus prefati
D. Bertholdi Patriarche Ecclesie Aquilegensis cum omni jure et actione
nobis ei pertinebat. Hoc facto illico prefatus [illegible] Patriarcha per se suosque succes=
sores prenominatam Advocatiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Monasterii Ecclesie S. Marie de Civitate dedit, concessit et in perpetuum
contulit cum omni jure et ratione [illegible] hoc tamen excepto
quod si aliquis in predicta villa maleficium faceret et [illegible]

[illegible] proximam, [illegible] et contra [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

1236 30 Aprile Viterbo

Privilegio concesso all' Abbate e monastero di Sesto

Gregorius Episcopus Servus servorum Dei dilectis filiis Abbati monasterii S. Marie de Sexto, ejusque Fratribus tam presentibus quam futuris regularem vitam professis salutem et Apostolicam benedictionem. In perpetuum Religiosam vitam eligentibus Apostolicum convenit adesse presidium, ne forte cujuslibet temeritatis incursus aut eos a proposito revocet, aut robur, quod absit, sacre Religionis infringat: Ea propter dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, et monasterium S. Dei Genitricis et Virginis Marie de Sexto Aquilegensis Diocesis in quo divino estis obsequio mancipati sub Beati Petri et nostra protectione suscipimus et presentis scripti Privilegio communimus. In primis siquidem ut Ordo monasticus qui secundum Deum et Beati Benedicti regulam in eodem monasterio institutus esse dinoscitur perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur, preterea quascumque possessiones, quecumque bona idem monasterium in presentiarum juste ac canonice possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum et Principum oblatione fidelium, seu aliis justis modis prestante Domino poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant, in quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis Locum ipsum in quo prefatum Monasterium situm est cum omnibus pertinentiis suis, loca que dicuntur Bivarius(?), Cavolanum cum curte et aliis pertinentiis suis, Lauvenzaga(?) cum Ecclesia S. Salvatoris et cum Castello Mengarum cum curte et Ecclesia, Herbam sicam, Minias cum pertinentiis suis, Belvedere(?), Azzanellum, Bacum(?), Tamelarium, Flumen, Piscaturam(?) cum omnibus pertinentiis suis, scilicet cum curte et Ecclesia, Castellionem(?), Claudam cum omnibus villis suis, pratis, silvis, montibus, piscationibus, molendinis, ecclesiis et aliis pertinentiis suis, Barbis, Calosrain(?), Meldunii(?) cum tota decima ejusdem ville, Tramons, Bacalgellum(?), Casarsa cum curte et Ecclesia,

In Aduario duos mansos, Sanctam Petronillam cum Curte et Ecclesia, Claras cum Curte, Bandarolam cum Ecclesia, Armacellum cum Curte et Ecclesia, Vencaredum cum Curte, Staules cum Curte; Verrolam cum Ecclesia, Bandarum cum Ecclesia, Boldaram, Sajum, Ecclesiam novam cum Curte, S. Vitum cum Ecclesia, Mares, Maranianam, Villam novam cum omnibus pertinentiis, Faglines, unum mansum in Morrano. in Istria curtem cum Ecclesia, vineis et aliis pertinentiis suis. In Senegallia curtem cum Ecclesia, terris, possessionibus, et aliis pertinentiis suis. in Vicentia Ecclesiam S. Anastasie cum villis ad eam pertinentibus. In Tarvisino Episcopatu Plovezanum cum Ecclesia S. Alberti, villis, terris, et aliis pertinentiis suis, Cymulagdum cum Curte, comitatu, districtu et aliis pertinentiis suis. In Mura quinque mansos. In Maraniano septem. in Fagona duos in Barrara duos. In Bandarola sex. In Sourendano quinque mansos, villam de Barco cum pertinentiis suis, villam de Saffinis, villam francam cum omnibus pertinentiis suis. Item possessiones ville de Sourendano, quas emistis ab Ertinco, et possessiones Hermani de Bandarola in Episcopatu Concordiensi, et possessiones Barcarole in villis de Maraniana et Englora, quas emistis de novo cum omnibus pertinentiis suis. Item in Caranria unum molendinum et duos mansos. Item in Sile duos, in villa S. Viti de Fayanda unum, in Arenello sex, in Barchida duos, in Claudo duos mansos cum omnibus pertinentiis suis. Item decimam ville de Analia. Item Advocatias et iura que emistis a Nobilibus viris Annarico et Ottone fratribus et aliis consanguineis suis cum pratis, vineis, terris, nemoribus, usuagiis, et pascuis in Bosco et plano, in aquis et molendinis, in viis et semitis, et omnibus aliis libertatibus et immunitatibus suis. Sane novalium vestrorum, que propriis manibus, aut sumptibus colitis, de quibus aliquis hactenus non percepit, sive de nutrimentis animalium vestrorum nullus a vobis decimas exigere, vel extorquere presumat. Liceat quoque vobis Clericos vel Laicos liberos et absolutos a seculo fugientes ad conversionem recipere, ac eos absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper ut nulli fratrum vestrorum post factam in Monasterio vestro professionem fas sit sine Abbatis sui licentia

nisi arctioris Religionis obtentu de eodem loco discedere, discedentem vero absque communium litterarum vestrarum cautione nullus audeat retinere. Cum autem generale interdictum Terre fuerit, liceat vobis clausis januis, non pulsatis campanis exclusis excommunicatis et interdictis suppressa voce divina officia celebrare, dummodo causam non dederitis interdicto. Crisma vero, Oleum sanctum, consecrationem altarium seu Basilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad sacros fuerint ordines promovendi, et cetera Ecclesiastica Sacramenta a Diocesano suscipietis Episcopo si quidem catholicus fuerit, et gratiam et communionem Sacrosancte Romane Sedis habuerit et ea vobis voluerit sine pravitate aliqua exhibere. Prohibemus insuper ut infra fines Parochie vestre nullus sine assensu Diocesani Episcopi et vestro capellam seu oratorium de novo construere audeat, salvis privilegiis Pontificum Romanorum. Ad hec novas et indebitas exactiones ab Archiepiscopis et Episcopis, Archidiaconibus seu Decanis aliisque omnibus ecclesiasticis, secularibusve personis a vobis omnino fieri prohibemus. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse decernimus, ut eorum devotioni extreme voluntati, qui se illic deliberaverint, nisi forte excommunicati vel interdicti sint, aut etiam publice usurarii, nullus obsistat, salva tamen justitia illarum Ecclesiarum a quibus mortuorum corpora assumuntur. Obeunte vero te nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu violentia preponat nisi quem Fratres communi consensu, vel Fratrum major pars consilii sanioris secundum Dei timorem et Beati Benedicti regulam providerint eligendum. Paci quoque et tranquillitati vestre paterna in posterum sollicitudine providere volentes auctoritate Apostolica prohibemus ut infra clausuras locorum seu grangiarum nullus rapinam seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere hominem temere capere vel interficere, seu violentiam audeat exercere. Preterea omnes libertates et immunitates a Predecessoribus nostris Romanis Pontificibus Ordini vestro concessas, nec non libertates et exemptiones secularium exactionum a Regibus et Principibus vel aliis fidelibus rationabiliter

vobis indultas auctoritate Apostolica confirmamus, et presentis scripti privilegio
communimus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat prefatum mo-
nasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, mi-
nuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eo-
rum pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt usibus omnimo-
dis profutura, salva Sedis Apostolice auctoritate, et diocesanorum episcoporum
canonica justitia, ac in predictis decimis moderatione concilii generalis. Si qua
igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona hanc nostre constitutionis
paginam sciens contra eam temere venire temptaverit, secundo, tertiove
commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis, ho-
norisque sui careat dignitate, reamque se divino judicio existere de perpe-
trata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domi-
ni Redemptoris nostri Iesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine
districte subjaceat ultioni. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus
sit pax Domini nostri Iesu Christi, quatenus et hic fructum bone actionis
percipiant, et apud districtum judicem premia eterne pacis inveniant. Amen.

Ego Gregorius catholice ecclesie episcopus.

Ego Thomas tituli S. Sabine presbiter cardinalis

Ego Iohannes tituli s. Praxede presbiter cardinalis

Ego Sinefredus tituli s. Marci presbiter cardinalis.

Ego Sinibaldus tituli s. Laurentii in Lucina presbiter cardinalis

Ego Iohannes Sabinensis episcopus

Ego Iacobus Tusculanus episcopus

Ego Raynaldus Ostiensis et Velletrensis episcopus

Ego frater Iacobus Prenestinus episcopus.

Ego Raynerius s. Marie in Cosmedin diaconus cardinalis

Ego Egidius sanctorum Cosme et Damiani diaconus cardinalis

Ego Oto s. Nicolai in carcere Tulliano diaconus cardinalis.

Datum Viterbii per manum magistri Guillelmi s. Romane ecclesie

vicecancellarii secundo Kalendas Maii, indictione nona incarnationis Domi-
nice anno millesimo, ducentesimo, tricesimo sexto, pontificatus vero Domini
Gregorii Pape noni anno decimo. C. J. C

1233 [illegible] Agosto Cividale

Emma e suo figlio Paolo cedono a [illegible] Bonomo rispettivo loro cognato e cognato un maso in Brazzano spettante al ministero della Capella [illegible] [illegible], e [illegible] [illegible] [illegible] detto maso [illegible] [illegible] Alcantina sua madre

[illegible]

In nomine sancte et individue Trinitatis amen. Anno domini MCCXXXIII Indictione [illegible] [illegible] [illegible] intrante Augusto [illegible] Civitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Stolvici et aliorum plurium.

Emma [illegible] cum [illegible] filio [illegible] Paulo [illegible] [illegible] et eorum heredes [illegible] [illegible] habuerant unum mansum situm in villa de Brazzano [illegible] [illegible] [illegible] Marquardum et spectat ad ministerium Capelle quem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Aquilegensis et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dederunt [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] jugales de dicto manso [illegible] debent, [illegible] [illegible] eos de dicto manso [illegible], salvo eo quod si [illegible] [illegible] decederent sine communibus heredibus qui superstes fuerit debet habere in vita sua post mortem vero ipsorum debent cadere dicto Paulo seu [illegible] heredibus, salvo eo quod supradicti jugales teneantur facere officium [illegible] in carta [illegible] Patriarcha ipsi et eorum heredes pro supradicto [illegible]; et si Paulus decederet sine herede quod supradicti jugales debeant habere supradictum mansum et omnes terras quas ipse habet [illegible] ad supradictam capellam, et tunc deinceps teneantur servire [illegible] Capella [illegible] [illegible] [illegible] pro omnibus supradictis, et ibidem supradicti jugales pro se [illegible] heredibus per stipulationem dictum officium facere promiserunt; et sic dederunt eis supradictum Bertoldum in nuncium qui eos poneret in tenutam et [illegible]

poralem possessionem

Actum in Civitate Ruchria in Capella s. Paulini. Ego Henricus Impe-
rialis ~~auctoritate~~ aule notarius interfui et rogatus scripsi et autenticavi. G.P.e

1237 · 18 Febrajo villa de Mantoa

Determinazione dei confini posti ai beni per cui erano ita lite tra loro il Patriarca il Vescovo di Concordia l'Abbate di Sesto ed altri proprietari.

Anno Domini MCCXXXVII. Die XI. exeunte februario Indictione X. in presentia D. Artuici de Cusano, D. Zapolta de Sacilo, D. Henrici de Sacilo, Sclavi de Caneva, Warnerii de Meduna, Warnardi de Caseno, D. Amerlici de Flumine, Artuici notarii, D. Vuorlici et D. Otachi fratrum de Attemps etc.

cum magister Berengerus D. Patriarche vicedominus interrogaret D. Stephanum Abbatem Sextensem et D. Folchomarium de Porcileis et D. Arponum de S. Vito per sacramentum qualiter terra D. Patriarche esset divisa per eos a terris episcopatus Concordiensis et terris D. Gabrielis q.m de Prata et D. Hengelperti de Blexaja et D. Bertoldi de Tricano et aliorum, dixerunt, quod cum lis fuisset inter D. Bertoldum Patriarcham ex una et electum Concordiensem qui tunc fuit et Abbatem Sextensem prenominatum et D. Gabrielem de Prata et alios Liberos et Ministeriales in Vualdo consistentes ex altera, ad petitionem comitis Mainardi senioris de Goritia, D. Gabrielis de Prata, et ex consensu dicti D. Patriarche, et ex communi voluntate omnium militum Vualdi, et nullo contradicente fuerunt electe persone quedam, videlicet ipsi tres et cum eis D. Leonardus de Ultro, D. Vualdinguer de Vualvesone et D. Meynardus de Scodovacca, Rodulfus de Arano et D. Rodulfus de Arcis; quorum clerici per obsidem datam et Jugi per sacramentum super cruce Domini factum promiserunt dividere Terras sicut dictum est

Et dixerunt quod Electus Concordiensis quod Abbas Sextensis quod D. Gabriel and omnes milites Vualdi fuerunt contenti hac definitione terminorum, excepto D. Bertoldo de Tricano, qui dixit quod fratres sui non erant presentes, cum quibus promisit venire in cameram Domini et facere quidquid vellet. Et similiter D. Meynardus dixit ad milites quod in camera Domini vellet facere quidquid foret sue voluntatis

Actum in villa Manthoe
ego Morandus sacri Palatii notarius et.

23[illegible] 24 [illegible] aprile [illegible]

Il Patriarca Bertoldo conferma la donazione fatte al monastero di Seitz dai Duchi di Stiria e d'Austria

[illegible] ei gratia sanctae Aquilegensis [illegible] dilectis in Christo fratribus Patri Priori et Conventui de Seit [illegible] Ordinis Cartusiensis salutem et sperarum apud Deum orationibus a[illegible]uvari. Cum et plantare Religionem, et plantatam fovere [illegible] teneamur, nos vestris justis petitionibus inclinati concessionem Decimarum in Plebe ad Gonnovitz et in Plebe de Chase idem in [illegible]ebe de Slaubz, atque in plebe S. Leonhardi a felicis memoriae [illegible] Stiriae et Leupoldo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ratam habemus ac [illegible] scripti [illegible] confirmamus.

[illegible]atum apud Utinum anno Domini MCCXXXVII quarto Kalendas Junii. [illegible] [illegible] Moracensi Electo, Iohanne Preposito S. Stephani Bertholdo [illegible] canci Archidiacono, Magistro Phillippo et Gerardo Canonicis Aquileiensibus et pluribusque aliis. Et ut haec praesens pagina robur ob[illegible] perpetuae firmitatis [illegible] sigillo nostro et Aquilegensis Capit[illegible] [illegible] [illegible] Dal Cod. Diplom.

1237 [illegible] Stauno [illegible] Cividale

[illegible]

Anno Domini MCCXXXVII. Indictione X. die quinto exeunte mense Junii in Civitate Austrie in camera Palatii supradicti D. Patriarche Presentibus D. Al-berto Dei gratia Episcopo Concordiensi D. [illegible] Decano Aquilegensi [illegible] [illegible] [illegible] de Spegnimberga; et D. Johanne de Cucanea [illegible] de [illegible] testibus et aliis pluribus

cum in presentia venerabilis Patris D. Bertoldi Dei gratia [illegible] sedis Aquile-gensis Patriarche constituti essent nobiles viri et fideles [illegible] Ecclesie Aquile-gensis DD. Conradus et Henricus fratres de Sacilo nati q.m D. Conradi, ipsi D. Patriarche humiliter cum instantia supplicarent ut castrum Caneve apud Sacilum cum Curia integras et cum villa S. Odorici ultra Liquentiam fluvium de [illegible] [illegible] cum domibus, turribus, edificiis, muris, fortilitiis, et omnibus suis pertinentiis cum dominicali, mansata, aquis aquarumque decursi-bus, venationibus, piscationibus dominiis [illegible] juribus et jurisdictiona-libus tam in civilibus quam in criminalibus [illegible] [illegible] [illegible] castrum, curiam ac villam S. Odorici quovis modo spectantibus et per-tinentibus hactenus [illegible] titulo . . . . juribus jurisdictionibus omnibus hujusmodi jure recti et legalis feudi; seu eo jure quo quondam [illegible] [illegible] progenitores sui [illegible] retroactis temporibus [illegible] et concederent eos investire benignius dignaretur. Idem vero D. Bertholdus Dei gratia [illegible] sedis Aquilegensis Patriarcha supradictorum Conradi et Henrici fratrum supplicationibus tanquam in hac parte justis et rationabilibus in-clinatus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] suos ac vice et nomine sue Aquilegensis Ec-clesie nominatos Conradum et Henricum coram ipso [illegible] genibus existen-tes pro se utrique heredibus recipientes de Castro supradicto [illegible] Sacilum [illegible] integra curia [illegible] suprascripta ac etiam de predicta villa S. Odorici cum

mectos muri edificiis, fortilitiis ac omnibus suis pertinentiis nec non cum do-
nicali macinata servitiis, aquis aquarumque decursibus, venationibus, pisca-
tionibus dominiis, vassallis omnibus et jurisdictionibus tam in civilibus quam
in criminalibus quibuscumque ad predictum castrum, curiam et villam S. Odo-
rici quovis modo spectantibus, et pertinentibus ut superius est expressum, nec
non cum omnibus et singulis aliis locis et juribus quibus dicti q.m sui Pre-
decessores dum in humanis agerent obtinebant et possidebant per formbu-
am sive habita jure recti et legalis feudi, ac eo jure quo supradicti
q.m predecessores ac progenitores sui a Predecessoribus suis Patriarchis
Aquilegensibus sueque Aquilegensis Ecclesia illa olim tenuerunt et possede-
runt investivit ac tenore huius publici instrumenti investivit et con-
firmavit salvo semper jure suo sueque Aquilegensis Ecclesie et alterius
cuiuscumque. Qui quidem Conradus et Henricus tunc sibi in manibus suis
iuraverunt de obediendo et serviendo semper fideliter sibi et sue Aqui-
legensi Ecclesie cum talea militie eos contingente et aliter ut opportunum
extiterit contra omnem hominem et personam et fidelitatis debitum pre-
stiterunt juramentum quod vassalli fideles quibuslibet Dominis suis in
talibus prestare consueverunt volens et jubens idem D. Patriarcha mihi
notario infrascripto ad futurorum memoriam ut de predictis omnibus et
singulis unum conficerem instrumentum ac dictis DD. Conrado et Henrico
ad omnem eorum requisitionem dare deberem

Ego Guilelmus Notarius etc.   A. M. U. C

1238 3 Aprile Viterbo

Il Pontefice chiede informazione ai Vescovi di Emona e di Trieste se fosse possibile, come proponeva il Patriarca, di erigere a Cattedrale la Chiesa Abbaziale di Obrembach e di trasferirvi il Vescovo di Pedena.

Gregorius Papa IX .. Episcopo Emonensi et electo Tergestino.

Venerabilis frater noster Bertholdus Patriarcha Aquilegensis et sibi meritum comparat apud Dominum, et spiritualium nobis prestat materiam gaudiorum, quia sicut minister Christi et misteriorum Dei providus dispensator familie sibi credite non plus praeesse cupiens quam prodesse postponit temporalia commoda profectibus animarum, ac in grege sibi commisso non que sua, sed que sunt Jesu Christi requirens, non tam pasci ab ovibus quam eas pascere delectatur; et ne, quod absit, illas non agnoscere vel non agnosci ab eis a Domino arguatur cum de ipsis redditurus esset rationem et si eundem gregem pascere nequeat per se ipsum unum tamen ipsum dividere providit in plures. Ex parte siquidem dicti Patriarche fuit propositum coram nobis quod Aquilegensis Diocesis adeo est diffusa quod eam que per decem dietas et amplius versus Ungarie partes diffunditur, non potest, sicut debet commode visitare, presertim cum in ipsa sint quedam loca in quibus propter defectum Officii pastoralis multi sine communicatione Christianitatis moriuntur et alie gentes illarum partium in spiritualibus grave sustinent detrimentum propter quod timetur non modicum ne precipites corruant in errorem a quo non sint de facili revocande. Unde timens ne sanguis illorum de suis manibus a Domino requiratur nobis humiliter supplicavit ut in monasterio de Obrembach ordinis S. Benedicti quod ad ipsum pertinet mediate creandi Cathedralem ecclesiam, vel transferendi ad illud Petenensem ecclesiam, que est adeo desolata quod paucis vel nullis Canonicis morantibus in eadem de reformatione ipsius spes aliqua non existit, licentiam sibi concedere curaremus.

Nos igitur ejus propositum debitis in Domino laudibus commendantes ac volentes ut res tam ardua cum debita maturitate procedat, mandamus quatenus utrum Aquilegensi ecclesiae expediat et ad id capituli sui accedat assensus, nec non et de statu praedictae Palamensis ecclesiae et si dictum monasterium ex hoc remaneat indempne; et utrum sufficiens et idonea provisio futuris episcopo et capitulo assignetur, ac de universis aliis circumstantiis sollicite inquirentes quae in praemissis [illegible] fideliter veritate [illegible] [illegible] quanto [illegible] [illegible] significare valeat anno undecimo. R. s. &c.

([illegible] 665.15
[illegible] Ver.)

[illegible]

[illegible]
[illegible] . . . .

ubique

1238 [illegible]

[illegible]

[illegible] maceraverat [illegible]

[illegible] corum [illegible]

[illegible] non contentis [illegible] et [illegible]

[illegible] sanguine [illegible] quasdam [illegible]

[illegible] supplicavit [illegible] omnia [illegible]

[illegible] ad Imperatoriam [illegible]

[illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] et alnexas [illegible] manifeste utilitates exponat, de [illegible]

[illegible], fortificationibus, vel consimilibus que ad [illegible] [illegible] pertinent [illegible] et [illegible] imperium [illegible] requirere, vel [illegible]

[illegible] [illegible] patriarche indulgentia vel mandato non audeat, sed tantum [illegible] patriarcha et officiales sui quos [illegible] ordinarie jurisdictioni [illegible]

[illegible] deputandos predictam jurisdictionem exerceant sicut [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] communiter [illegible]

[illegible]

[illegible] mereatur amittere qui concessa sibi abutitur potestate [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] anno dominice incarnationis MCCXXXVIII mensis Octobris XII indictione. Imperante domino nostro Friderico secundo [illegible] imperatore semper augusto et [illegible] et Sicilie rege [illegible] [illegible] XVIII. Regni Jerusalem XIII. Regni vero Sicilie XLI. feliciter amen

Ego Hermanus de Portica imperiali auctoritate notarius ex mandato [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum eius originali integro vidi, tenui, ac fideliter auscultavi de verbo ad verbum sicut in eo erat et legebatur rescribens et nihil addens in eo quod [illegible] [illegible] sub anno Domini MCCLXXII. Indictione quinta, die [illegible] [illegible] in [illegible] civitate [illegible]

[illegible] notar [illegible]

[illegible] imperiali auctoritate notarius [illegible]

temptaverit

ipsum

1238 18 Novembre. Tricano.

Bertoldo di Tricano rende libera la cortina presso la Chiesa di S. Mauro, e vi instituisce un mercato

Giovanni Not.

Anno Domini MCCXXXVIII. indictione XI. die XIII. exeunte mense Novembri, presentibus infrascriptis. D. Bertoldus filius q.m D. Ropreht de Tricano pro remedio anime sue et suorum parentum, et in remissionem peccatorum suorum dedit, concessit et contulit per se et suos heredes et successores perpetuam libertatem Cortine que est circa Ecclesiam S. Mauri de Tricano ita quod quicumque habuerit in ipsa cortina domum sive cellarium amodo sit liber cum omnibus bonis, que in ipsa cortina habuerit ab omni exactione et gravamine cujuslibet persone secundum .. et usum cujuslibet cortine libere que in Foro julii consistit excepto quod pro qualibet passu in anteriori parte sui cellarii quilibet solvere debeat annuatim in festo S. Mauri unum denarium Aquilegensem prefate Ecclesie ad illuminandam ipsam, et in aliis dicte Ecclesie utilitatibus. Insuper memoratus D. Bertoldus promisit cum suis bonis redimere omne jus quod aliquis de suis fratribus sive nepotibus habet in territorio prefate cortine sub infrascripta pena renuncians omni exceptioni, juri et auxilio cum quibus aliquando ipse Bertoldus sive ejus heredes, vel successores contra prefatam [illegible]

[illegible]

[illegible]

V. II. 95

23. 8 Novembre

Rapporto della visita fatta per ordine del Pontefice al Monastero [illegible]

[illegible]

In nomine Domini amen. Anno Domini MCCXXIX. Indictione [illegible] octavo [illegible] mense novembris [illegible] D. Abbatis [illegible], D. [illegible] [illegible] presbiteri Alberti de Venetiis et aliorum. D. Rainaldus [illegible] quondam [illegible] et Marcatelus nuncius D. Prioris S. Danielis de Venetiis [illegible] cum sigillis suis videlicet dicti D. Episcopi et D. Prioris [illegible] D. Pape huius tenoris = Sanctissimo Patri et Domino [illegible] sancte Romane Ecclesie summo Pontifici Rainaldus quondam [illegible]

Prior S. Danielis de Venetiis tam promptum quam debitum [illegible] reverentia famulatum. Noverit Beatitudinis vestre clementia quod [illegible] Abbate Brundusiensi recepti litteris sanctitatis vestre super [illegible] Monasterio facienda ipso Abbate vices suas nobis portmedum [illegible] et [illegible] vestro parere mandato personaliter visitavimus ipsum locum, et [illegible] [illegible] prout [illegible] Fratrum Minorum et Predicatorum inquisivimus [illegible] membris videlicet Abbatem et Monachos ex dictorum depositione [illegible] minus nequaquam invenimus deliquisse, et in observantia tamen regular[illegible] Monachos videlicet in obedientia et habitu: Abbatem vero [illegible] et in correctione Fratrum excessisse reperimus manifeste [illegible] de Cons[illegible] Episcopi concordiam et [illegible] Fratrum Monasterii statum [illegible] convenientius et utilius visum extitit reformandi. dicto Abbati [illegible] reverentiam Sedis Apostolice in cunctis humiliter obedient[illegible] [illegible] Monasterii [illegible] promittere [illegible] Monasterio [illegible] Monachis omnibus regularis discipline ordinem de cetero [illegible] [illegible] Monachis vero quos ex invidia fomite ac odio [illegible]

[illegible] per [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

tempore [illegible] domus Abbatis [illegible] abbatem non invenimus [illegible] per

[illegible] relationem [illegible] facultate

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] necessariam [illegible] in [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] liqueret [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intendebat [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] in hac [illegible] facta [illegible] et [illegible] debeant [illegible],

[illegible] [illegible] [illegible] intercessit. [illegible] in camera [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] veritate [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

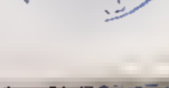

(129.)

1240

Mainardo conte di Gorizia impegna l'Avvocazia di Cervignano, Pradamano e Terenzano al Preposito di S. Stefano d'Aquileja

In nomine Domini amen. Dominus comes Maynardus de Goricia fuit confessus et manifestus se recepisse a D. Iohanne Preposito S. Stephani de Aquilegia, nomine Ecclesie S. Stephani cum manu et voluntate D. Patriarche duo millia et quingentas libras Venetianorum parvulorum, renuntiando omni legum et decretorum auxilio et exceptioni non numerate pecunie: pro quibus denariis dictus Comes Maynardus per se etc. prefato D. Iohanni Preposito nomine Ecclesie S. Stephani posuit in pignore Advocatiam, Albergarias, conventum datiorum, et omnia jura quam vel quas habebat vel habere debebat super dicta Prepositura et massariis de Cervignano, de Pradamano et de Terenzano, tali pacto et conditione interposita, quod de cetero dictus D. comes nec ejus heredes vel successores per se, nec per aliquam personam super predictis bonis et possessionibus non debeat aliquid precipere, facere vel ordinare, quousque antedictas duo millia et quingentas libras in se habuerit. Si vero dictum pretium solverint prefate Ecclesie S. Stephani, tunc habeant suam jurisdictionem, sicut hucusque habuerunt. Verumtamen si aliquis latro in districtis predictarum villarum fuerit captus a prefato Preposito, vel a suo villico, et convictus de furto vel latrocinio debet integraliter emendare et satisfacere coram dicto Preposito, tamen si condemnatus fuerit in personam ipse latro debet dari D. comiti ad complendam justitiam, et ita ut supra dictum est, promisit observare prefatus D. comes. etc.

1240 30 novembre Aquileja

[illegible] contro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

Anno Domini MCCXL, die Veneris ultimo die Novembris [illegible] nona [illegible] in presentia dominorum C [illegible], [illegible] canonicorum Aquilegensium, Luce sacerdotis, [illegible], [illegible] [illegible] et plurium aliorum.

[illegible] C. Bertoldus [illegible] Aquilegensis [illegible] in capitulo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ejusdem Ecclesie pro magna parte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de Aquilegia multis stantibus in eodem capitulo [illegible] [illegible] [illegible] interrogavit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tenuisset domum [illegible] [illegible] censum [illegible] et non [illegible] [illegible] [illegible] sub [illegible] annis vel pluribus, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sententiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] domum, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] censum [illegible] [illegible] et non solverit censum in termino [illegible] anni, [illegible] [illegible] termino secundi anni, iterum duplicem censum illius secundi anni solvere tenentur. [illegible] in termino tertii anni idem solverit censum duorum primorum annorum transactorum duplicatum et [illegible] tertii anni simplum [illegible] tenetur [illegible] remaneat in ea tenuta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non solverit in termino tertii anni ut supra legitur amittit tenutam [illegible] [illegible] et omne jus suum [illegible] [illegible] [illegible] tenebatur solvere censum [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] tamen illa [illegible] amiserit tenutam [illegible] [illegible] [illegible] pro tempore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tenutam et omne jus suum [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], po

[illegible] exemplum hoc [illegible] censum [illegible] quolibet anno in Nativitate Domini decem denarios pro aliqua tenuta ad rectum censum Aquilegensem et non solvit in dicto termino decem transacto termino erunt viginti, et tenetur solvere viginti, item si in termino secundi anni non solverit decem pro censu illius anni, et viginti transacti anni, transacto termino illius [illegible] denarios pro duobus annis; si in termino tertii anni vel ante quadraginta denarios solverit pro secundis, et decem pro tertio anno remaneat in ea tenuta [illegible] possessionis. Si vero non solverit ut supra legitur, perdit tenutam ipsius possessionis et dominus cui tenebatur solvere censum intromittit eam: ipse vero qui perdit tenutam cogi debet a Gastaldione vel Potestate qui erunt pro tempore solvere domino possessionis decem denarios pro censu primi, item [illegible] pro censu secundi anni, de tertio nihil solvit, quia perdit tenutam. Que sententia fuit collaudata et confirmata ab omnibus circumstantibus. Quam sententiam idem D. Patriarcha confirmavit et jussit in perpetuum inviolabiliter [illegible].

Actum in Capitulo maioris Aquilegensis ecclesie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] manus [illegible] presentem [illegible] [illegible] [illegible]

1241.

Cronaca estratta da un Katapan della Chiesa di Spilimbergo.

Anno Domini MccXLI. Tartari intraverunt Hungariam octavo Kalendas Aprilis, et in eodem anno sol obscuratus est, et tenebre facte sunt super universam terram in festo S. Michaelis.

Anno Domini MccLIX. Migravit ad Dominum potens D. Ezelinus de Romano.

Anno Domini MccLXVI: in s. Laurentio combustum est Spegim-bergum.

Anno Domini MccLXVII. Gregorius Patriarcha captus a Comite Al-berto, et MccLXIX mortuus est idem D. Patriarcha.

Anno Domini MccLXXIV. Venit D. Raymundus Patriarcha in Forojulio.

Anno Domini MccLXXXIX Destructa est civitas per D. Pa-triarcham Raymundum, et Veneti fugierunt.

Anno Domini MccXCIX. Mortuus est D. Patriarcha Raymundus die lune VII exeunte Februario.

Anno Domini MccXCIX die octavo exeunte Junio fuit electio facta in D. Vicarii Dalonte in Patriarcham per D. Bonifacium Pontificem, et ip-sa die dedit Patriarchatum D. Petro Seve Archiepiscopo Capue, et venit in Fo-rojulio octavo exeunte Septembris, et hospitatus est in Spegnimbergo oc-tavo exeunte Septembris.

Anno Mccc Habuit idem D. Patriarcha guerram cum D. Comite Go-ritie et D. Gerardo de Camino, quia ipse D. Gerardus acceperat terram de Sacilo.

Mcccr die ... exeunte Februario mortuus est idem D. Petrus Patriarcha.

Anno Domini MccccII. Factus est D. Ottobonus Patriarcha; et D. Pa-ganus factus est Episcopus Padue. et expulsus est D. ... capitaneus de Mediolano; et introducti illi de la Turre et Carolus Rex sine causa in-travit Florentiam, et expulsi sunt illi de ... et destructa est quasi fi-naliter Florentia. et idem D. Ottobonus venit in Forojulio die martis XIV. Au-gusti: et eodem anno et data fuit collecta XX. solidorum pro qualibet manso sentato, et pro qualibet rota molendini de gratia spirituali et non de jure

MCCCIII. die sabbati XIII. exeunte octobrio Tergestini interfecerunt D. Dyetalmum de Duino, illum de Vinchastayno et alios XVIII. de nobilibus Carinthie, et quamplures alios et interfecerunt, et acceperunt arma et equos numero CLII.

MCCCIV. Indictione secunda die XII. intrante Februario. Misit D. Ottobonus Patriarcha duos Ambaxatores ad D. Benedictum Summum Pontificem super facto questionis vertentis inter ipsum et Dominos Duces Carinthie; et ipsum Patriarcham et Venetos pro facto isto, et isti fuerunt Legati D. Henricus de Pramperch, D. Manfredus de Porcilis, et D. Petrus de Oliva.

MCCCIV. Indictione secunda in mense Madii D. Walterpertoldus filius D. Iohannis de Zucola cepit edificare ... circhum de Spegnimbergo.

MCCCIV. Orta est Guerra inter Venetos et Paduanos, occasione Salinarum, et interfecti fuerunt multi ex utraque parte; et in MCCCV. facta est pax inter eos

MCCCIV. Renovavit Frater Iohannes Ecclesiam S. Iohannis de Heremitis [illegible]

MCCCVIII in mense Madii D. Walterpertoldus, D. Heynricus de Prampergo et D. Odoricus de Cucanea violenter intraverunt Civitatem, et acceperunt portas, sed eas non potuerunt obtinere; nam interfecti fuerunt per Civitatenses duo ex ... ceteri autem expulsi sunt de Terra.

MCCCIX. indictione VII. in mense Februarii D. Patriarcha Ottobonus et illi de Strassoldo obsederunt Zuculam; et sub eodem millesimo in mense Martii venit D. Rizzardus in Forojulio, et accepit cortinam de Casteglons, et combussit eam. et D. Heynricus de Prampergo atque D. Odoricus de Cucanea, qui erant cum eo fecerunt turrim prefate cortine diruere. Postea venerunt ad S. Danielem et combusserunt cortinam dicte ville, et spoliaverunt totam villam predictam. Inde quidem recesserunt et iverunt Sedeglanum et Gradiscam et combusserunt cortinas predictarum villarum, et destruxerunt Turrim Sedeglani, et spoliaverunt predictas villas, et alias cortinas plures destruxerunt per Forumjulii, ita cortina Cuzinici et Valeriani, et postea recessit, et ivit Tarvisium

Eodem millesimo et Indictione, die primo Aprilis D. Heynricus de Prampergo et D. Walterpertoldus de Spegnimbergo cum gente sua iverunt Mantacum, et combusserunt villam ejus. et cum esset ille Comes Manlapacis aggressus fuit eos, et interfecit ex ipsis circa quadraginta. Reliqui

autem capti fuerunt, exceptis paucis qui fugerunt cum D. Walterpertoldo ad Montemregalem. Et tunc fuit captus supradictus D. Allgnardus de Prampergo, et ductus fuit Utinum et tormentatus fuit, qui in fine in die tertia decollatus est ex precepto D. Patriarche Ottoboni regentis Ecclesiam Aquilegiensem.

Eodem millesimo et indictione in mense Madio venit iterum D. Rizzardus in Forojulio cum D. Comite Gorithie et combusserunt Ecclesiam S. Marie Longe in qua combusti sunt multi homines et mulieres, quo facto iverunt Sacilettum et ceperunt eum atque disruerunt. Posteaque venerunt ad S. Vitum et obsederunt eum, ubi existentibus D. Walterpertoldus de Spegnimbergo cepit quemdam nepotem fratris Alberti Capitaneum Portusgruarii qui volebat .... dictum castrum, et fecit eum suspendi. Sed in fine post XX dies, vel circa ceperunt eum: et illis diebus cum cepissent Sacilettum Barbarici venerunt in Forojulio et destruxerunt Morteglanum, et ob eorum metum D. Patriarcha fugit de Forojulio, et ivit ad Legatum, qui morabatur Bononie:

Anno Domini MCCCXXXVIII. infra octavam Assumptionis S. Marie incepit maxima Locustarum multitudo, et venit tribus annis successive, ita destruentium Forumjulium, Terram Theotonicam, Lombardiam, Tusciam et quamplures alias mundi partes MCCCXL.

Anno Domini MCCCXLIII. Indictione XI. die XIII. mensis Julii cum potens et Nobilis miles D. Bartholomeus de Spegnimbergo ad alloquendum D. Ubertinum de Carraria Paduam pergeret, ad hospitandum Civitatem pervenit cum D. Federigino de la Turre et sua comitiva: Hospitabatur in domo Tristani, ubi summo mane in aurora dies per Biachinum de Portis ejusque fratrem Luchinum est solus in duployde sindonis de toro surgente crudeliter interemptus, modo sicario atque falso ductus tamen Spegnimbergum et ibidem sepultus.

MCCCXLVI. Magna fuit fames per universum orbem et perduravit per duos annos et ultra.

Anno Domini MCCCXLVIII. Rex Hungarie ivit Apuliam transiens per Forumjulium, manens quoque in Civitate Austrie et sic ultra; et sic vicerit, et inde reversus est

MCCCXLIX Indictione prima in Conversione S. Pauli factus est terremotus magnus per universum orbem.

Eodem millesimo magna affuit mortalitas propter nimium glandarum per universum orbem, et propter sputationem sanguinis.

MCCCXLIX. Venerabilis Pater D. Guido Cardinalis Legatus D. Papae transivit per Forumjulium, et ivit Hungariam, et receptus est et hospitatus in Spegnimbergo.

Anno Domini MCCCXLIX. indictione secunda die ... mensis ... D. Comes Goritiae et Tyrolis venit in Forumjulium tamquam Advocatus Ecclesiae Aquilegensis cum magna gentium comitiva, eo quod Patriarcha Bertrandus cum illis de Savorgnano et communi Utini tenebat rationes nobilium vicinorum de Forojulio: et cum D. Comite Henrico nobilis vir D. Johannes Franciscus de Castello Porpeti, D. Hermacheras de la Turre de Castellerio, D. Blachinus de Porcileis, commune Portusnaonis, illi de Prata et de Brugnara, illi de Civitate Austriae totumque commune, et D. Walterpertoldus et Henricus fratres de Spegnimbergo, et illi de Villalta omnes cum exfortio suo in campania usque ad ultimum diem octobris, et donec steterunt, ceperunt Faganeam et S. Danielem, et Bujam et Tricesimum propter Utini; item ceperunt D. Symonem de Valvesone, D. ... filium Hectoris et alios quamplures de Utino propter bellum; et fregerunt vegias Utini; item iverunt Glemonam, et ibi steterunt per octo dies et recesserunt propter pacta: et habito Tricesimo, steterunt in campania per decem dies; postmodum recesserunt de campanea propter malum tempus. Et Legatus inter Comitem Goritiae et Patriarcham fecit treugas die secundo Novembris, eodem millesimo: et illi de Tricano, de Cavoriacho, illi de Moruto, illi de Colloreto, illi de Soffimbergo omnes cum suo exfortio fuerunt cum D. Comite in ejus subsidium.

MCCCL. indictione tertia Innovata et celebrata fuit indulgentia Romae per Summum Pontificem.

MCCCL. iterum affuit mortalitas magna propter sputum sanguinis.

Eodem millesimo Utinenses adepti sunt Faganeam et S. Danielem, Marutium, Pers et Tricanum. et defecerunt et destruxerunt Susans de mense Aprili. item de mense Maii acceperunt Cortinam Flambri. item de mense Maii D. Biachinus de Porcileis Capitaneus Portusnaonis cum subsidio Dominorum de Spinimbergo accepit Turrim.

item de mense Maii Utinenses ceperunt Bujam propter famem cum communi Glemonae et ceteris Communitatibus.

+MCCCL. indictione tertia, die sexta Junii, die Dominica. D. Patriarcha Bertrandus Aquilegensis una cum D. ... D. Hermano de Carnea, ac cum D. Gerardo de Cucanea veniens de Sacile, et ipsorum gentium magna comitiva, et intendens Utinum pertransire, devastabat comburens villas de Rivaro, Ba-

salgelle, et Ecclesiam Bardgellen. Quare Dominus de Spegnimbergo videlicet D. Hiynricus misit gentes quas habebat in Speguimbergo extra et eas ut defenderent que .... in Speguimbergo, violenter debellaverunt Patriarcham et totam eorum comitivam; et in debellatione illa mortuus fuit Patriarcha et capti fuerunt Dominus Federicus et Gerardus predicti, et quidam filius D. Gerardi, et alii quamplures Clanenses, et quasi omnes .... in bello et mortui Patriarcha tamen ductus per Dominum de Speninbergo ultimum fuit, et ibi sepultus per utinenses. Reliqui alii captivi, ducti fuerunt Spinimbergum. Hec autem debellatio fuit facta in campanea Richenveld, que distat a Speninbergo tribus milliaribus. +

Eo millesimo parvo tempore post dictam debellationem et successionem D. Dux Albertus Dux Austrie misit magnam quantitatem gentium in Forojulii, et Dominum Ulricum de Walse in marescalchum exercitus, et Dominus Federicum et Conradum de Bolstein; et fuerunt, ut dicebatur, ultra XII millia equites, et de mense Iulii ejusdem anni, ultimam, Glemona, Carnea, Venzonum et S. Daniel se dederunt illis gentibus.

Eo millesimo de mense Augusti D. Dux personaliter venit in Forumjulium, et resedit in Avenzono, et stetit per octo dies, et dum stetit fecit fieri treguas inter Nobiles Forijulii per omnes usque ad unum mensem successionis post adventum Patriarche donec forent in concordia et tunc omnes Nobiles Forijulii juraverunt habere treguas firmas usque ad terminum positum, et quodsi per aliquem treugue frangerentur, quod omnes nobiles alii tenerentur ipsum qui frangeret offendere, et hiis actis D. Comes Goritie remansit super hiis, que adeptus fuit, et D. Dux super hiis que adeptus fuit. Et D. Comes debet tenere jus de servitoribus suis et D. Dux de servitoribus suis. Item dum D. Dux stetit in Avenzono Glemonenses dederunt D. Duci Juvenem et Castrum Glemone.

Anno Dominice Nativitatis MCCCLI. Indictione IV. Die XVIII. intrante mense Madii: Reverendissimus in Christo Pater et Dominus D. Nicolaus filius q.m D. Regis Iohannis, et frater D. Karuli, Dei gratia Sancte Sedis Aquilegensis Patriarcha hospitatus fuit in Glemona.

Eodem millesimo Die XI. mensis Octubris per supradictum D. Patriarcham captum fuit Castrum Poypeti.

Anno Dominice Nativitatis MCCCLII Die XI. intrante mense Octubris Reverendus Pater et Dominus D. Nicolaus Dei gratia S. Sedis Aquilegensis Patriarcha

cum gente D. comitis Goritie et castellanis Forojuliensibus exterminavemunt, et per terram dejecerunt castrum Propeti cum maximo belligeraminis armisono.

Sub prelibato MCCCLI. in vigilia S. Martini, videlicet X. Novembris Nobiles milites ac viri Porcia Wendelinus de Gualse et Conradus de Ovenstagne cum multa alia comitiva Theotonicorum et cum .... q. D... et cum Simone de Valvasono fuerunt hospitati in Spegnimberga, et in die S. Martini iverunt ad Portumnaonis et presentaverunt monetam suam Diacquino de Cavalleis, et ille noluit eam accipere, et demum reversi sunt in Austriacum ad D. Ducem ad faciendum sibi relationem sue delegationis.

Sub prelibato MCCCLI. in festo S. Andree, videlicet ultimo Novembris Marescalchus D. Nicolai Patriarche Aquilegensis cepit in Capriolis D. Johannem Franciscum de Castello Propeti, et Porpetum filium dicti D. Johannis Francisci, et unum alium juvenem: et fregit dictus D. Marescalchus hospitium ubi erat dictus D. Johannes Franciscus, et ibi eum cepit cum dicto suo filio, et eos conduxit in Foro. et die Veneris sequenti dictum festum S. Andree conducti fuerunt in Utinum ad dictum D. Patriarcham, et die Sabbati sequenti, videlicet tertio die Decembris, dictus D. Johannes Franciscus abrasus fuit caput et indutus de bruno, et amputatum fuit sibi caput et positum caput super unam lanceam de cavallo et portatum circumquaque circa Terram Utini, et postmodum positum supra portam qua itur in Castrum Utini. Et predicto die Sabbati videlicet tertio Decembris cepit D. Patriarcha D. Armanum de Carnea et filium ejus et fratrem dicti D. Armani et eos posuit in suis carceribus.

Sub prelibato MCCCLI. die Veneris, videlicet XVI. die Decembris prelibatus D. Patriarcha Nicolaus fecit amputari caput D. Rizzardo de Varmo in Utino et die Sabbati sequenti XVII memorati mensis Decembris fecit decapitare etiam D. Armanum de Carnea.

MCCCLII. de mense Januarii diruptum, seu per terram projectum fuit D. Patriarcha Nicolaus castrum Tarcenti inferioris, et de mense Februarii subsequentis fecit dictus D. Patriarcha dejicere castrum Tarcenti superioris.

MCCCLII. D. Patriarcha diruptis portam Castri de Melso D. Durducht et Bossi et fratrum dicti Bossi die XV Martii.

Millesimo predicto die XXV. Martii mutilatum fuit caput D. Symoni de Castillerio et lapides dicti castri conducti fuerunt in Utinum in utilitatem Terre Utini.

Item XXIV die Maii D. Patriarcha Nicolaus accepit castrum Soffum

[illegible] in se, et suspendit D. Hayardum, et [illegible] [illegible] expe-
[illegible] Consortem dicti D. Hayardi [illegible] [illegible] [illegible].

In predicto millesimo die VIII Junii Ambaxatores de Florentia, de
Lucca, et Senensium volentes ire ad D. Karolum Imperatorem cum
eorum comitiva capitati fuerunt in Spegnimbergo, et secum erat D.
Jacobus Marra et marescalcus D. Patriarche.

MCCCLII die XVI Junii [illegible] [illegible] [illegible] communari
[illegible] comitiva [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in hospitio occasione recipiendi Terram Portusnaonis de mandato D.
Varieri Hortavichi.

Millesimo predicto die XVIII Junii [illegible] Portus de-
dit Terram Portusnaonis illis Domino de [illegible].

Eodem millesimo die XXV Octobris [illegible] D. [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible] cum sua comitiva [illegible] [illegible] Ter-
ram Portusnaonis, depulsus fuit, et capti fuerunt [illegible] predicto
[illegible] [illegible] prodere Terram, inter quos fuit [illegible] et [illegible]
us et Zanuttus q.m Petri de Zerneo, et quamplures alii.

Anno Dominice Nativitatis MCCCLII natus fuit [illegible] filius
D. [illegible] in festo Omnium Sanctorum [illegible] primo [illegible];
et octavo die dicti mensis baptizatus fuit per D. Fratrem Petrum Epis-
copum Concordiensem et [illegible] Reverendus Pater et
Dominus D. Nicolaus Patriarcha Aquilegensis [illegible] [illegible]
et D. [illegible] [illegible] quamplures alii [illegible] dicti D. Patri-
archa.

Anno Domini MCCCLII indictione V. die XIII mensis Decembris,
scilicet in festo S. Lucie, Rome fuerunt multa miracula, scilicet ful-
gura et tonitrua: inter alia dederunt fulgura in Turre S. Petri [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] campanas [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible].

Anno Nativitatis Dominice MCCCLIII indictione VI. die XIV [illegible]
mensis Aprilis Antonius filius D. Henrici baptizatus fuit per Venerabi-
lem Patrem et D. D. Petrum Dei gratia Episcopum Concordiensem, et Nicolau-
sius filius dicti D. Henrici designatus fuit clericus ad primam Tonsuram
per dictum D. Episcopum in Spegnimbergo.

[illegible] bis quingentis et tribus centum completis numeris simul
quinquaginta et tribus, Sexta Luce indicante expulso Proavite Portuna-
onis [illegible] habitale [illegible] gratiose collatum ovanti [illegible] Nova ab
[illegible] [illegible] [illegible] haud [illegible] prospera [illegible],

prosperitate confirmans, et prosperitatem fulciens [illegible] Domini. amen.

MCCCLIII. indictione VI. die primo Junii. D. Federicus de Portis ductus fuit [illegible] castrum [illegible] omnia membra ejus; et fuit ligatus ad duos equos; et fuit squartatus in quatuor partes, et caput ejus fuit positum super unam lanceam, et super Berlinam, et tunc divisum in quatuor partes, et singula pars ejus fuit posita super quatuor portas civitatis et tunc deinde fuerunt ille quatuor partes supposite super quatuor furcas. [illegible]

Millesimo ultrascripto, die Julii tertio Dirupta fuit domus D. Francisci de Villalta per commune [illegible]

MCCCLIII. die XXIII. intrante mense Octobris, illi de [illegible] contra voluntatem; et ab exercitu D. Patriarche Aquilegensis se reddiderunt ad misericordiam D. Patriarche predicti hoc pacto quod debeant dare [illegible] dicto D. Patriarche, et recedere sani et salvi cum tota [illegible] eorum facultate. et tertia die sequenti fuit accensum et diruptum [illegible]

MCCCLIV. die octavo intrante Februario, Ser Hermanus Blanch de S. Johanne del Pertico intravit [illegible] S. Johannis [illegible]

MCCCLIV. indictione VII. die XV. mensis Februarii fuit terremotus circa mediam noctem [illegible]

Anno Domini MCCCLIV. die quinta Martii, indictione VII. D. Nicolaus Patriarcha captivavit et cepit Johannulum de [illegible] et fratrem ejus Raymundolum qui fecerunt securitatem [illegible] millium marcharum, et inde iverunt et acceperunt castrum [illegible] et [illegible]

Anno Domini MCCCLIV. indictione VII. die XIII. mensis Octobris magnificus et excellentissimus D. Karolus filius nobilissimi Regis Johannis Rex Bohemie et Dux de Lucimburc, et Romanorum Rex et semper Imperator Augustus applicuit Glemonam, [illegible]

Item per annum MCCCLIV. VII. indictione D. Karolus Bohemie Dux et Johannis Regis filius ab Ecclesia diu ante vocatus Imperator ad petitionem, ut dicebatur, Venetorum et Tuscorum recessit a domo causa eundi Romam pro imperiali corona impetranda, veniensque per Forumjulium, Patriarcha Nicolaus ejusdem imperatoris frater [illegible] Foroiulii, nec non et multi nobiles ipsius Forojulii, inter quos ivit ille

Egregius flos D. Walterpertoldus filius olim nobilis militis D. Bartholomei de Spegnimbergo, de quo quidem sua terra videlicet eques D. Walterpertoldus die tertia mensis Novembris, dimittens cum gaudio et letitia nobilem fratrem suum D. Henricum et omnes suos cives, habitatores [illegible] benedicte juventuti tamen ejus [illegible] zelo compatientes et laboribus cui D. Walterpertoldo Deus Omnipotens prosperitatem itinerandi et revertendi sue sanctissime matris et omnium Sanctorum suorum precibus donare dignetur, ut ipse veniens et nos expectantes gaudio perfruamur.

MCCCLV. Egregia Domina Imperatrix conjux D. Karoli Regis Romanorum semper Augusti XX die intrante Januario hospitata est ~~hospitata~~ in palatio Dominorum nostrorum Pertoldi et Henrici de Spegnimbergo. [illegible]

MCCCLV. indictione VIII. die V. mensis Aprilis ipso intrante qua die contigit advenisse festum Dominice Resurrectionis predictus D. Karolus una cum D.a ... ejus uxore per manum D. Cardinalis Hostiensis in ecclesia S. Petri in Roma, qui D. Cardinalis ab Innocentio Papa fuit Legatus cum solemnitate fuit in gaudio imperiali diademate coronatus. Qui D. Imperator supra pontem Tiberis multos creavit milites, inter quos nobilis vir D. Walterpertoldus de Spegnimbergo fuit connumeratus de partibus [illegible] et [illegible] Patrie Forijulii. Post vero ejus creationem per ordinem fuerunt ab eodem D. Imperatore creati nobiles viri Dominus Franciscellus de Savorgnano [illegible] de Cucanea; post ipsorum creationem sequentes ultra mille [illegible] et quinquaginta creati.

Anno Dominice Nativitatis MCCCLV. indictione VIII. die martis videlicet XVIII. Augusti, in civitate Austrie, D. Petrus de Malempenna Lucensis Vicarius Generalis Reverendi Patris et Domini D. Nicolai Dei gratia Patriarche Aquilegensis captus fuit in prelibata civitate Austrie ad furorem populi dictorum civitatensium et XXVI. die fuit decapitatus in dicta civitate Austrie.

Item post eodem millesimo, die sabbati videlicet XXII. Augusti in Utino sub domo communis Platee. D. Jacobus Marra ad rumorem populi venit, et inde fugit in domum Hectoris et ibi secutus est populus [illegible] interfectus fuit; et inde per pedes et capillos et barbam in plateam conductus et totus incisus.

Anno Dominice Nativitatis MCCCLVI. Indictione IX. die V. exeunte Junio. Serenissimus vir nobilissimus et potentissimus D. Lodovicus Rex Hungarorum

hospitatus fuit ... cum maxima comitiva, et cum exerci-
tu gentium Teutonicae et Armigerae, et iverunt Coneglanum et fuerunt
numero centum mille et ultra equites. Et in festo Sanctorum Her-
machorae et Fortunati se reddiderunt D. Regi, et habuit Terram et Cas-
trum. Et die XIII Iulii de Coneglano cum exercitu recedentes ive-
runt Tarvisium, et ... castrum et civitatem et ... Tar-
visii: et die martis videlicet XXIII de mense Augusti recessit D. Rex
Hungariae ... cum gente de Tarvisio sine aliquo concordio, et die Sab-
bati sequenti, videlicet XXVII Augusti transivit cum sua gente per contra
Spegnimbergum et per ... et ... fuit ... maximam
horam cum Domino nostro D. Bertoldo et illa nocte hospitatus fuit super
ripam Tulmenti ab altera parte. Et D. Comes Goritiae illa nocte hospita-
tus fuit cum Dominis Bertoldo et Henrico fratribus de dicto Spegnim-
burgo ...

MCCCLVI. die ... mensis Augusti captum fuit Serravallum per Hungaros, et quia illi de Serravallo pro deficientibus ... se reddiderunt cum pacto.

MCCCLVI. die XI intrante mense Septembris in primo somno cecidit valida tempestas circa Spegnimbergum.

MCCCLVII. indictione X. die martis V. Septembris D. Manfredus filius olim D. Iohannis Francisci de Castello fuit interfectus per Dominos Iacobum et Zuanellum fratres filios D. Fulcherii ... in Tarcentum superiorem pendentibus treugis inter eos et Dominos praedictos de ... habebant in se Castrum Tarcenti superius. Et his factis D. Rizzardus frater ipsius D. Manfredi cum favore et subsidio Nobilium et Communitatum de Forojulio, qui pro maiori parte concurrerant ad subsidium dicti D. Rizzardi, obsederunt Castrum Tarcenti superiorem, et die Dominico X. septembris exterminaverunt Castrum ipsum et ceperunt Castrum ipsum absque turri, et interfecerunt D. Iacobum et quendam socium suum; et die lune sequenti reliqui qui remanserunt in dicta turri, se reddiderunt, et fuerunt capti et conducti in turrim ... filius D. Fulcherii, locus vero remansit in manibus Reverendi D. Patriarche qui, ut dicitur, promisit dare dicto D. Rizzardo.

Anno Dominicae Nativitatis MCCCLVIII. die tertio exeunte iulio D. Patriarcha Nicolaus frater excellentissimi imperatoris semper Augusti D. Karoli de Lucimburgo de hoc seculo migravit in civitate Bellunii et ingressus est carnis tramitem universae.

Anno Domini MCCCLVIII. Factum fuit et completum Altare majus Ecclesie S. Marie de Spegnimbergo die S. Stephani sexto exeunte Decembrio; et celebrata fuit Missa ibi per presbiterum Ambrosium Capellanum dicte Ecclesie et Plebanum Travesii.

Anno Domini MCCCLIX. Data et concessa est indulgentia Ecclesie S. Marie de Spenimbergo semper die Assumptionis S. Marie, et Nativitatis ejusdem et Annuntiationis ejusdem, et Purificationis ejusdem Virginis Marie per Reverendissimum in Christo Patrem et Dominum D. Petrum Dei et Apostolice sedis gratia Episcopum Concordiensem.

Anno Domini MCCCLIX. die quinto intrante mense Septembris venit primo, existente Patriarcha, in Aquilegiam Reverendissimus in Christo Pater et Dominus D. Lodovicus de la Turre Dei et Apostolice sedis gratia Aquilegensis Patriarcha.

Anno Domini MCCCLXI. die XXIV. mensis Julii die S. Daniele furati fuerunt Castrum Varmi infeudatum D. Bartholomeo de Varmo affini Dominorum de Spenimbergo propter quod quia D. Lodoycus Patriarcha voluit procedere ad restitutionem faciendam sicut in generali colloquio fuerat terminatum. Domini Walterpertoldus et Henricus fuerunt cum D. Patriarcha.

Anno Domini MCCCLXI. Indictione XIV. die lune vigesimo intrante mense Aprilis, hora tertia noctis, exivit ignis magnus de burgo novo Spenimbergi in Ruga stupa, et combussit in burgo illo quatuor rugas domorum a parte superiori, et omnes domus et tegetes que erant a parte inferiori ultra Rugam preter tres domos, Hospitale, et Ecclesiam S. Pantaleonis: et idem ignis volavit in burgo qui dicitur Valbruna, et combussit totam Valbrunam, et quidquid fuit a janua de Quid, usque ad Januam de medio et Foscale, et in tanto furore quod quasi nulla persona de bonis suis potuerunt fugere quidquam; immo vix evaserunt cum personis. Item ipse ignis combussit totum burgum interius quidquid fuit a janua de Dimidio usque ad Cisternam superiorem ubi morabatur Zamquardus a parte superiori vie que dicitur Dovarrio, preter tres domus. et tamen non periit persona preter quam quedam mulier ceca que cecidit in Roya. Et duravit idem ignis ab illa hora qua incepit cum flamma validissima usque ad diem horam primam; et non potuit extingui per tres dies totaliter.

Eo millesimo die XI. Augusti. D. Lodoycus Patriarcha misit gentes suas ad damnificandum Dominos de Spenimbergo, et die XII. Augusti circuiverunt ad villam Barbeani pro comburenda, et ipsa die mortuus fuit quidam

familiaris D. Patriarche, et occiderunt aliquos, et deinde fugerunt ad S. Danielem.

Anno Domini MCCCLXI die XIV Augusti. Applicuerunt octo centum homines armigeri in Forojulio apud Villamnovam prope Carpacum, quos D. Dux Rodulfus Austrie miserat ante se ad dampnificandum Patriam Forijulii pro eo quod illi de Glemona et de Prampergo acceperant Selusam et dampnificaverant Venzonum, et quia mercatores D. Ducis per illos de Prampergo, de Costa et de Glemona, et de S. Daniele erant derobati et non stabat [illegible]

Eo millesimo die XVI Augusti dicte gentes cucurrerunt ad S. Danielem et Domini de Spegnimbergo, de Ragogna et de Portunaone et de Prata fuerunt cum eis, et ibi steterunt diebus quinque, et combusserunt villam S. Danielis, et vastaverunt. Deinde recesserunt et venerunt ad Torsellam, et ibi steterunt diebus septem, et date fuerunt eis castra de Sedeglano et de Gradischa cum pactis.

Eo millesimo die XXIX Augusti Domini Duces Austrie, scilicet D. Dux Rodulfus et Federicus applicuerunt Goritiam cum magna gentium comitiva numero quatuor millium equitum, et ex inde venerunt ante Manzanum, et acceperunt Manzanum et Butrium cum pactis; et tunc Abbas Rosacensis intravit cum Ducibus. Deinde, venerunt ante Utinum, et ibi steterunt diebus quatuor, et die XII Septembris de inde recesserunt, et venerunt ante Faganeam, et ibi steterunt diebus octo; et in his diebus fuerunt facta pacta inter Dominos Duces et D. Patriarcham Lodoycum, videlicet quod ipse D. Patriarcha cum XII illorum nobilium de Forojulii, quos Duces vellent eligere, deberent ire ad Viennam et expectare Duces, et de hoc de iure ad D. Karolum Imperatorem, et in eum et in D. Ducem Rodulfum compromittere et stare sicut diffinierint. Et in illis diebus mortuus est Marchio Brandimburgensis ad domum suam. Et illis diebus D. Dux Federicus accepit iter suum versus Viennam et D. Patriarcha post eum. Et antequam iret D. Comes Goritie dedit unam de suis filiabus in uxorem uni fratri D. Ducis Austrie, et deinde D. Dux Rodulfus accepit iter suum versus Venetias; et in festo S. Michaelis applicuit in Venetiis, et eidem factus fuit maximus honor per Venetos, et ibi permansit diebus septem.

Die vero quinto Octobris idem D. Dux accepit iter suum versus Goritiam, et cum ipse applicuit in Forojulii stetit duobus diebus; et tunc D. Franciscus de Savorgnano, et D. Symon de Valvasono in precedendo D. Ducem secuti sunt D. Patriarcham, et cum applicuerunt in Viennam, D. Patriarcha cum suis et

... traditores et D. Symon de Jamadaevich [illegible] Nec da non nece- ... de Venzono ... voluntate D. Ducis ... ...
... Anno Domini MCCCLXXII ... mensis Martii Communitas Utini et
communitas Civitatis et commune Glemone ... ante Manzanum
et acceperunt per ... Symonem ... Castrum ... et ... [illegible]
... Badaluquam et ... per ... et cum eis fuerunt D.
Patriarcha, aliique Nobiles de Forojulio. et in illis diebus cucurrerunt
ad Cormons, et combusserunt aliquas domos et ex eis multi fuerunt
vulnerati et mortui; et ... diebus acceperunt per pacta Castrum
... et de Rivolto. ... ...
... Post illas ... sunt D. Franciscus de Savorgnano et D.
Symon de Cucanea de Valvasone in Forojulii, quia clam voceverunt
... Venzone sine voluntate Ducis. ...
... MCCCLXXIII Die XIV Martii Communitates Utini et Civitatis cum
multa Nobilium de Forojulii ... quos fuit Guillelmus Bajanus de
Civitate et communitas ... exiverunt contra ... et devasta-
verunt et combusserunt villam et ... S. Johannis del Chave. et
revertentibus ipsis Dominus de Duino cucurrit post eos et cum illo
D. Hugolinus de Raifimbergo, in subsidium Domini de Duino, venit
per antea, et dederunt eis conflictum tale, quod mortui fuerunt de
Furlania numero ... quatuor centum et decem octo pedites, de
equitibus autem nullus, quia fugierunt, et illi qui fuerunt mortui, inventi
sunt numero centum habentes preputia eorum incisa et ora eorum
imposita per mulieres Sclavonicas ad despectum. Post dies paucos
aliqui de Furlania numero XVI. iverunt ad mortuos jacentes acceptos
eorum amicos et affines et interfecti sunt etiam, et eis similiter
amputata preputia eorum, ori fuerunt imposita, quod turpe est ac
... et ridiculum dicere, dicentibus ipsis mulieribus: qui volebant ma-
cere vaccas nostras, mulceant nunc ... suas.
MCCCLXXX ... Die XI ... S. Barnabe posita fuit cam-
pana magna super Campanilem per magistrum Vicentium et Bonum
Johannem ...
Anno Domini MCCCLXXXIV die XXIX mensis Septembris, Dominico
... ante festum S. Michaelis, cum potens miles et Nobilis vir D. Ni-
colaus de Spenimbergo natus egregii viri D. Henrici bone memorie de Spi-
limbergo fratris potentis et strenui militis D. Walterpertoldi, de loco pre-
... cum ... ... abitam ... D. Marquardo Re-

reverendissimo Aquilegensi Patriarche tunc de partibus Australibus veni_
enti, sub Tilaventum reperto [illegible] de Portis [illegible] interfecerunt
proditorio modo [illegible] et [illegible] D. Bartho_
lomeum [illegible] in strata [illegible] camera [illegible]
[illegible] quadragesima [illegible]
[illegible] de ultimo sanctum obviam D. Patriarche [illegible]
ultor [illegible] opponens Dei Cui interpellans ut se tuerentur [illegible]
D. [illegible] omnes [illegible] comites [illegible] penetravit, et
cum cecidisset in terram iterum replicatis ictibus sic transfodit
quod in crastinum, receptis Ecclesiasticis Sacramentis, [illegible]
vitam Dominicam non pretereunt qui gladio ferit, gladio perit.

MCCCLXXVII. Die nono exeunte martio. Nobilis vir D. Pregonna
filius nobilis militis D. Walterpertoldi de Spenimbergo [illegible],
et habuit [illegible] nobili et Magnifico comite Maynardo
comite Goritie, Tyrolis et Palatino Karinthie.

Anno Domini MCCCLXXXV. natus fuit Johannes Franciscus filius
nobilis viri D. Venzeslai militis de Spenimbergo die XXIII. Augusti,
et quinto exeunte mense Augusto baptizatus fuit per venerabilem
presbiterum Plebanum Travesii.

Anno Domini MCCCXC Totum oppidum Spenimbergi usque ad
portas avis ingenti flamma occupatum omnes fere domos et edi_
ficia in cineres versa conspexit, paucis dumtaxat intactis.

Anno Domini MCCCCI. Indictione nona die XVI Februarii nata
fuit Agnes filia nobilis et egregii militis D. Vinceslai; et die secunda
intrante mense martii fuit baptizata per Presbiterum Stephanum, et D.
Episcopus .... de Wavaysinch tenuit ipsam ad fontem, et Ingeldinus
hospes de Spegnimbergo ad baptismum; et idem [illegible] posuit illi no_
men Agnes quia Dominus de Wavaysinch voluit eam vocari nomine
matris sue.

Anno Domini MCCCCI. Indictione nona, undecimo mensis Novem_
bris applicuit in Spegnimbergo Serenissimus D. Rubertus clemens, Rex
Romanorum qui ivit Romam ad accipiendum coronam imperii. Et nota
quod dictus Dominus Rex de Bavaria, videlicet imperator noster, non
potuit ire ultra Paduam propter metum Serenissimi Domini Ducis
Mediolanensis.

MCCCCIX. Indictione secunda, die XX mensis Maii Ser Nadalinus fra_
ter D. Antonii olim Patriarche Aquilegensis absque aliqua diffidatione
cucurrit ante Valvasonum cum centum equis, et depredatus fuit gra_

indigentes inter equos et vachas; de quibus quadrigenti fuerunt LXXIX. de domibus nobilis viri D. Thome de Spegnimbergo et XVII. de domibus nobilis viri D. Nicolai. Item eo die ceperunt quatuor captivos de domibus illorum de Valvasono et unum de dominio D. Thome. Et eodem die paulo post meridiem ipsimet cucurrerunt ad Pratumlonum et ad villam Flumbrats et devastaverunt dictas duas villas que sunt spiritualis et potentis viri D. Guidonis comitis de Prata. Et eo die combusserunt XX. cartusas in villis illorum de Valvasono.

MCCCCIX. Indictione secunda, die Veneris sexto intrante mense Septembris, hora quarta ante diem, recessit D. Papa Gregorius XII. de civitate Austrie causa eundi ad portum Latisane pro ascendendo navem et ire Ariminum .... cum illis de aliro aggressi fuerunt dictum D. Papam prope unam villam que est juxta Palazzolum ... in sua comitiva ducentos equestres et centum pedites, et D. Papa erat cum sexaginta equis, inter quos erant XX. Episcopi et Abbates, et alii quadraginta erant homines armigeri, videlicet Antonius et Colucius fratres de S. Vito fratres; et tantam defensionem fecerunt quod dictus D. Papa fugiit et intravit Portum Latisane forte cum XX. equis; et omnes alii fuerunt capti cum tota argenteria; Reliquiis et valisiis maximi valoris et sumpto prandio, statim D. Papa ascendit in navi, et recessit de Portu Latisane cum maximo dubio, et ivit Ariminum;

MCCCCX. Die XXV. Martii facta fuit solemnitas Annuntiationis Beate Marie Virginis in Ecclesia S. Marie de Spenimbergo per presbiterum Marinum Parrochianum predicte ecclesie.

MCCCCXI. Die XX. Novembris applicuit in Forojulio D. Pippo capitaneus generalis gentium Illustrissimi D. Sigismundi Regis Hungarie, qui habebat secum quatuordecim millia Hungaros equestres, et die ultima Novembris ipse habuit Utinum, et D. Tristanus de Savorgnano rapuit fugam cum multis aliis Utinensibus, et in spatio quadraginta dierum dictus D. Pippo habuit obedientiam omnium de Patria Forojulii preter quam D. Tristani; et recepit per vim castrum Turris et bastiam Montisregalis, et omnibus Forojuliensibus qui erant in dictis Turri et Bastia pro domino Venetiarum ipse fecit amputare unam manum, et eruere unum oculum: et postea ipse D. Pippo cum suis gentibus intravit foveam Lingonis factam per Venetos, et quasi omnes armigeros dominii cepit ipsa die, et in

crastino ipse recepit Serravallum, et posuit ad Saccomannam, et accepit Cividiquanum, et Conetanum, et illi de Civitate Belluno et de Feltro dederunt se dicto D. Pippono, et habuit Castrum de la Costa et Sanctum Baldum, et accepit per vim la Motta, et omnibus qui erant ibi pro Domino fecit amputare unam manum et eruere unum oculum, et postea subito ipse habuit Spilimbergum et Portum Bufaleti; et eis inde ipse reversus fuit in Patriam Foriiulii, et Dominus .... fecit sibi obedientiam cum hoc quod ipse non debeat ire ultimum sine licentia D. Regis.

MCCCCXII. D. Tristanus de Savorgnano intravit Utinum nocte Mercurii Sancti non obstante promissione facta D. Pippono, et stetit in Utino septem diebus, et tunc quidam Barones Ungarus et tota Patria Foriiulii posuerunt campum prope Utinum, et in nocte sequenti dictus D. Tristanus cepit fugam et quando D. Rex venit in Patria ipse castramentatus fuit Savorgnanum, et ipsum accepit, et fecit ruere per terram, et recessit a Savorgnano et ivit Orspium et accepit ipsum et donavit Ecclesiae Aquilegensi, et postea ivit ad castrum Avianum cum toto suo campo et cum tota Patria, et stetit ibi XXV diebus, et illis diebus fuit tanta inundatio pluvie et aquarum quod non potuit ipsum habere. et illuc venit Comes Bertoldus de Principibus Romanis pro parte D. Pape Johannis, et tractavit treguas inter D. Regem et Venetos per quinque annos, et D. Dominus recessit cum campo, et ivit Utinum, et ibi stetit per XV dies, et tunc ipse recessit de Utino, et ivit Feltrum, et de Feltro per illos montes ivit quamdam civitatem que vocatur .... ubi stetit tribus mensibus et ibi fuerunt cum ipso Ambaxiatores D. Ducis Mediolanensis pro concordando ipsum cum D. Imperatore, et extra vice fuit in concordio cum ipso non bono modo, sed ficto modo, et tunc D. Rex ivit in Lombardiam ad quamdam civitatem que vocatur Lodi, et ad ipsum venit D. Papa Johannes ubi deliberaverunt multa, sed inter alia deliberaverunt Concilium faciendum in festo omnium sanctorum proximo futuro, quod erat in MCCCCXIII die prima Novembris, et tunc dicti D. Papa et Imperator iverunt Cremonam, et ibi stetit D. Imperator tribus mensibus in castro dicte Civitatis quod Gabrinofonde Dominus Cremone paravit sibi omnibus necessariis, et inde recessit et ivit Januam, et D. Papa ivit Mantuam, et de Mantua ivit Bononiam, ubi fecit rehedificare castrum quod alias Bononienses corruerunt per terram.

MCCCCXIII. die XXVII. Maii, illustrissimus et invictissimus D. Sigismundus Rex Bohemie ac Hungarie, Romanorum Imperator electus fuit in Spegnimbergo, et Serenissimus Princeps D. Lodovicus Dux de Thec Aquil-

Aquilejensis Patriarcha electus venit cum D. Imperatore, et multi alii videlicet D. Brunorus de la Scala et D. Marsilius de Carraria.

MCCCCXIII. Invictissimus ac Illustrissimus Dominus D. Sigismundus Imperator electus coronatus fuit, et Illustrissima Domina Imperatrix, videlicet D.ª Barbara coronata fuit in Aquisgrano die octavo Novembris; ubi interfuerunt ducenti Barones, et infiniti Principes et copiosa multitudo militum.

MCCCCXV. Die XXI. Julii hora XIV. crevit Tulmentum, cujus aqua erat sanguinea, et duravit aqua ad XVIII. horam currendo in dicto colore sanguineo: de quo omnes videntes dictum Tulmentum crevisse in tali colore sanguineo, cum eo die fuerit magnus calor, maxime admirati fuerunt.

MCCCCXVIII. die IX. Maii in villa que dicitur Baudi supra Cordevadum datus est per Furlanos de citra Tulmentum notabilis conflictus armigeris pedestribus et equestribus numero sexcentum stipendiariis Venetorum pergentium ad exercitum ipsorum Venetorum qui tunc erat Flumignani ultra Tulmentum in damnum et destructionem Patrie Forijulii: et mortui fuerunt in dicto conflictu sicut communiter asserebatur ab omnibus plures CCC. de ipsis inimicis, et tantum quatuor de nostris qui interfecti fuerunt per errorem ab ipsis et nostris non cognoscentibus et putantibus eos inimicos Conductores et Gubernatores istorum fuerunt Magnificus et egregius D. Nicolaus Comes Porte et D. Federicus Comes Purciliarum, et Nobilis et egregius Jacobus de Valvasone, et ulterius ejus consors et nobilis Franciscus de Prodolono, qui omnes prudenter et viriliter se gesserunt, sed precipue prefatus Franciscus de Prodolono, qui pluribus acceptis vulneribus fuit principalis causa victorie.

Anno Domini MCCCCXVIII. Die XX. Decembris natus fuit Venceslaus novus filius Nobilis et potentis D. Pirtoldi de Spegnimberga

MCCCCXXII. Die sexta Maii illustrissimus Princeps D. Albertus Dux Austrie duxit in conjugem Nobilissimam et honestissimam Dominam D. Helisabetham filiam invictissimi et Serenissimi D. Sigismundi Regis Hungarie et Romanorum Imperatoris electi.

MCCCCXXII. Die XXVII. Maii. Prorupit ignis in Burgo novo in domo Francisci Notarii post Ecclesiam S. Panthaleonis XIX. hora: quo igne combuste fuerunt in suprascripto burgo CLIX domus, et circa XXX animalia scilicet equos, boves et porcos.

MCCCCXXII Die XXI. Novembris. Mane transvolavit supra Terram

Spegnimbergi ab oriente versus occidentem innumerabilis et incredibilis [illegible] avium multitudo, que satis onerarent secundum opinionem videntium plus quam decem ~~[illegible]~~ carrios.

MCCCCXXVII indictione X[a] die Lune sexto Martii circa meridiem incitatus ignis per quosdam puerulos penes certum stabulum in burgo interiori Spegnimbergi, videlicet prope plateam rapidissime impulsu ventorum subito transvolavit in burgum novum, videlicet in Braida primo, deinde usque extra portam Terre exteriorem transiliens undique hore spatio domos et tegetes paleis coopertas una tantum domo tegulis contecta numero XLVIII consumpsit.

In christi nomine amen. Anno ejusdem MCCCCXXXI. Indictione nona die penultimo octobris. D. Patriarcha Aquilegensis Ludovicus Dux de Theck cum quinque millibus Hungarorum per viam Sorthie Forumjulii intravit, habuitque sponte et non vi Roracium, Manzanum et Tricesimum Demum metu adventus Comitis Carmignole cum tribus millibus armigerorum Dominationis Venetiarum die Veneris XVI Novembris dictus Patriarcha cum gentibus suis fugiendo per viam qua venerat redidit cum aliquibus captivis et preda in salvo, relictis Roratio, Manzano et Tricesio sine custodibus; totoque tempore quo dicti Hungari in Forojulii steterunt maxime fuerunt pluvie et inundationes aquarum Tiliamenti, qui crevit ultra solitum et eodem mense destructum fuit Manzanum mandato Serenissime Dominationis Venetiarum.

Mille quadringentis triginta duobus in annis
Cum ficis laurus frigus siccavit olivas.

Mille quadringentis triginta et quatuor annis
excessit ether nimium damnosa pruina
Vicena et sexta tunc lux transibat Aprilis.

Mille quadringentis triginta et quatuor annis
Ad medium mensis quem dicunt esse Novembrem
Tam multas collegit aquas Tiliamentus ut esset
Credens compar tollens in tergore silvas

Mille quadringentis triginta quinque sub annis
Signum Aries in sexcima solis corpus haberet
Marsilius Dominus stirps olim Carrigerorum
Ire domum properans defecit decapitatus
et Paduanorum secum pars magna necata est.

Mille quadringentis triginta quinque sub annis

Augusti nono capite menda contra
Rex est Arragonum, Rex est, Novaria, quem fert
Janua classe sua multo et cum Principe capto
Cum quibus, o, Sancti Jacobi numerare Magister.
Mille quadringentis triginta quinque sub annis
Currerat Octobris cum jam lux altera mensis
Dedicat Ecclesiam Gulielmus Episcopus istam
Curabat Cameram Daniel tunc Presbiter ejus.
Mille quadringentis, triginta, sexque sub annis
Crudelis Patriam Pestis sevivit in istam.

MCCCCL. Circa medium mensis Novembris tante fuerunt per universum pluviarum inundationes, ut torrentes et flumina queque ultra solitum excreverint, maximeque Tulmentum fluvius in Patria ista mirum in modum conflavit visus est, ita ut existimatione antiquiorum quorum longissima est memoria immensos aggeres et eminentia loca que numquam prius attigerat, superaret, atque, quod horrendum est, non solum villas quamplures vastavit, sed ipsa queque oppida, ita Valvasonum ac Portumgruarium ingrediens, multis et damnum intulit et terrorem incussit non modicum.

MCCCCLI. Die XXII Februarii. Parum post medium noctis fuit Terremotus vehemens quasi per quartum hore unius, ita ut multi non intelligentes inde expavescerant.

MCCCCLV. Die sexta Februarii circa horam quartam noctis Terremotus validus ita universum concussit, ut in pluribus locis edificia aliqua ruinam passa sint, et inde metus non modicus multos invasit talia non attendentes

Anno MCCCCLXX. Ultra medium mensis Octobris die scilicet 5. Luce XVIII dicti mensis Tulmentum precipuus Patrie fluvius quasi ne prescriptionem quamdam incurreret, repentinis et immensis aquarum alluvionibus ex nimia pluviarum ingruentia, maxime in montibus, tantum intumuit, ut amplissimum tatum suum alveum compleret, et pas ipsos eminentes ab utroque latere attingendo, et suum solitum excedens meatum campaneas et loca que numquam prius eum senserant invasit atque vastavit, quod cunctis fere cernentibus et spectaculum novum prebuit et stuporem indixit.

Anno vero sequenti MCCCCLXXI. indictio scilicet ipsius anni e contra quasi in quo precedens annus peccaverat, hic sequens emendare venitret, fuit hyems temperatissima et valde serena fere tota, ac absque nive

saltem in campestribus et apud nos, excepta tamen modica unius tantum noctis nive repentina que subito in crastinum per subsequentem pluviam resoluta evanuit, et rediit statim serenitas. Que quidem temperantia atque serenitas utinam fertilitatem nobis afferat et jocunditatem.

MCCCCLXXXIX. Die VIII iulii. Illustrissimus imperator Federicus venit ad Portumnaonem cum equitibus trecentum, et stetit illic circa dies quadraginta. B. S. D. C.

12.11 22 [illegible]

[illegible]

[illegible] nomine Domini [illegible] Anno [illegible] XIV [illegible] choro maioris Ecclesie Aquilegensis die decimo Januarii exeunte. In presentia [illegible] et [illegible] Primiceriis et aliorum Hainricus qui dicitur [illegible] representavit [illegible] parte [illegible] de Aquilegia Ordinis S. Augustini litteras quarum tenor talis est

[illegible] in Domino

Ad omnia que ad utilitatem Ecclesiarum pertinere noscuntur nos decet liben[ter] intendere, et ad id sollicita diligentia laborare. Significantibus siquidem nobis venerabili in Christo Patre B. Bertoldo [illegible] Aquilegensis Patriarcha [illegible] dilectis filiis [illegible] Decano et Capitulo Ecclesie Aquilegensis accepimus, quod [illegible] Ecclesia adeo intemperie aeris est infecta quod Ecclesia ipsa [illegible] servitio [illegible] omnino destituitur et ab eis debite laudes Domino non redduntur [illegible]

[illegible] in [illegible] statuendum ut omnis proventus [illegible] Beneficii que in Ecclesiis [illegible] et Diocesis Aquilegensis ad [illegible] spectantibus deinceps vacare contigerit per annum in [illegible] convertantur [illegible]

[illegible] mandamus [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] Bonomi vecchio [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] personali [illegible] volontà [illegible] di

precetto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

1241 . giugno

Cenno d'un' invasione fatta dal conte di Gorizia nel castello di Monteveneto

MCCXLI die VI iunii, [illegible] comes Goritie advocatus Aquileiensis ecclesie per se [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] di tratto [illegible]

[illegible] Bertoldo conferma il [illegible] [illegible] [illegible] Gio-
vanni al Capitolo di Cividale

Anno Domini MCCXLI indictione XIV undecimo die exeunte Augusto in ci-
vitate Austria in maiori Palatio in presentia [illegible] Leonardi Abbatis Rosa-
censis magistri Willelmi Decani Aquilegensis Conradi Decani [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Nouldi [illegible] [illegible] magistri Petri [illegible] magistri Ber-
toldi de [illegible] magistri [illegible] [illegible] de Ponte, [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] de Carnea [illegible] [illegible] Archipresbiteri [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Malachino [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
rum ibi testium rogatorum. Cum suprascriptus Decanus et Capitulum Civi-
tatensis coram D. Bertoldo Dei gratia [illegible] Aquilegensis Patriarcha constituti
peterent et rogarent ut quoddam instrumentum manu publica roboratum [illegible]
[illegible] [illegible] confirmaret, et auctoritatem suam renovaret
[illegible] [illegible] presentibus testibus suprascriptis michi [illegible] notario precepit ut
auctoritatem [illegible] et ipsum instrumentum [illegible] [illegible] renovarem et scriberem
[illegible] [illegible] habere robur et firmitatem [illegible] in eodem instrumento con-
tinetur [illegible] per se vel suo successores [illegible] contravenire [illegible] [illegible]

Exemplum [illegible] Iohannis Patriarche actum anno Domini MXV octavo
die exeunte Septembris indictione XIII^a

In nomine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Henrico Romanorum
imperatore [illegible], anno ab incarnatione domini nostri Iesu Christi millesimo [illegible]
[illegible], Indictione XIII^a Iohannes [illegible] indignus Patriarcha. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliqua servitura [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed quam et a quo ipsum quo
[illegible] [illegible] [illegible] beneficiorum [illegible] [illegible]
possim recommendare [illegible]. [illegible] ne [illegible] provocet in [illegible]

sumptus comperiar aliquid assidue tuo famulamini manendum aggrediar. Reperi igitur per [illegible] cathedram totius mee gregis curam gerens, nullumque subditorum periclitari volens, sancta statuta [illegible] forte incurida fratrum omnium [illegible] Canonice [illegible] multis referentibus tam [illegible] alterius perpetrata flagitia suspirantibus, qualiter cuncta destructa esse didicerim, mox Deo inspirante [illegible] civium et suburbanorum consilio statui, et si omnia non potuit [illegible] ex multis in tuo nomine recuperavi. Unde presentibus Episcopis, Clericis et Laicis ipsisque multum rogantibus atque precantibus, volo atque constituo in tua [illegible] ecclesia deinceps sub Canonicali jure servituris, quibus necessaria victus et vestitus distributa, partim de tuo hactenus in nostrum usum sumpto, partim aliunde quesito vel jam nunc acquirendo. In primis igitur dono tibi Moranto Preposito tuisque Successoribus, nec non omnibus sancti Stephani Canonicis, habitantibus in civitate Forojulii, Decaniam in loco qui dicitur Lauc, et alteram in loco qui dicitur Juseja, et montem qui vocatur Onuf, et Decimam de villa que vocatur Pavegula et unam Massariciam in Ysopo et aliam in Glemona, et unam in Retenia, et quatuor campos in s. Daniele, et Decimam que debet exire de Plebe que vocatur Walzana, et Decimam de porta Pontis, et Decimam de Porta sancti Petri, nec non et Decimam [illegible] in Civitate Forojulii: insuper villam que vocatur Primariacus, cum terris, cum vineis, ac Decimis nec non pensionibus, et omnes illas terras, quas nostri Antecessores, sive boni Comites, nec non alii homines atque Clerici in ipsam Canonicam misere. Hec autem supradicta loca concedimus, largimur, donamus, et a nostra potestate et dominio et parte transfundimus et delegamus in jus et proprietatem [illegible] atque [illegible] habeant licentiam et potestatem de omnibus supradictis ad investiendum, tenendum, ollocandum ac commutandum, et quidquid illis ad utilitatem illorum placuerit faciendum [illegible]

[illegible] omnibus [illegible] et illis similiter [illegible]

[illegible] mortuum [illegible],

[illegible] papa [illegible]

[illegible] et de [illegible] in [illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible]

omnium [illegible] anathematizamus, et [illegible]

[illegible] canonicum [illegible],

[illegible]

[illegible] et [illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible] a [illegible] potestate [illegible]

et canonicis [illegible] in tempore supradicto [illegible] et [illegible]

[illegible], [illegible] et clamantibus clericis et [illegible]

[illegible] acceptus hanc ordinationem infringere temptaverit et [illegible]

[illegible] temptaverit anathematis [illegible], et cum

[illegible] Romane [illegible] super eam [illegible]

[illegible] et [illegible], [illegible]

[illegible]

[illegible] omnibus

[illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible] infringere temptaverit, anathema sit [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] episcopus [illegible] episcopus [illegible]

[illegible] infringere temptaverit anathema [illegible] fiat fiat,

[illegible]

1241 15 settembre Aquileja

Patriarca conferma la sentenza 30 novembre 1240

Anno Domini MCCXLI. die Lune XV exeunte septembre indictione XIV. in presentia Dominorum V. episcopi Tergestini, V. Abbatis Bellunensis, I. Prepositi S. Stephani de Aquilegia, P. Vicedomini D. Patriarche, I. Decani S. Felicis de Aquilegia, Hermani de Portis, Henrici de Villalta, Ulrici de Attems, Marci Zorzani, Mathie militis, Bertoldi, Bartholomei Boratti et plurium aliorum de Aquilegia.

Quoniam de Spangatura danda et facienda nihil continebatur in superiori sententia, idem B. Patriarcha laudans superiorem sententiam (XXX. novembris MCCXL), et confirmans voluit et precepit et per sententiam definivit, quod superior sententia rata sit et firma, et insuper addidit ac precepit in perpetuum observari Quod Spangatura possessionum civium Aquilegensis dari debeat per sententiam judicum Aquilegensium sicut olim usque ad hec tempora per sententiam judicum, vel per Iudices Aquilegie data fuit. Quam sententiam, sive mandatum sive constitutionem magister G. Decanus Aquilegensis cum Capitulo et vicinis Aquilegensibus approbarunt.

Actum Aquilegie in Camera D. Patriarche supra Palatium etc.

1212

Indulgenze concesse dal Vescovo di Cremona a quelli che concorrevano coi opera o con l'elemosina al ristauro della chiesa d'Aquileja.

[illegible] ardus [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] per [illegible] malum [illegible]

[illegible]

[illegible] quod reddente Domino cum fructu multiplicato recolligere valeamus [illegible] quod qui parce seminat, parce [illegible] seminat [illegible] terram. Eapropter charitatem vestram rogamus, monemus, et in Domino [illegible]

[illegible] ad opus inceptum Aquilegie pro reformatione Ecclesie que a suis servitoribus propter intemperiem civitatis Aquilegie omnino destituta [illegible] ad opus sine bonorum et fidelium Christi complexi non potest [illegible] maxime cum ad ~~inceptum~~ tantum opus perficiendum propria non sufficiant [illegible] ~~[illegible]~~

[illegible] Vi [illegible] accedatis et [illegible] personaliter non potestis accedere de bonis a Christo Domino vobis collatis manum [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] in opere [illegible] transmittatis, ut per hec et [illegible] bona [illegible] Domino [illegible] eterne [illegible] premium consequi valeatis. Nos vero ut ad pietatis opera vos fortius invitemus de Omnipotentis Dei, Beateque Virginis Marie ac Apostolorum Petri et Pauli atque Sanctorum martirum Hermacore et Fortunati ac omnium Sanctorum quorum Reliquie et corpora in Aquilegensi Ecclesia requiescunt nec non [illegible] [illegible]

xme [illegible] confidentes omnes qui ad dictum opus accesserint persona-

ter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] suffraganda et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] pro criminalibus, penitentia annum unum et

tantum partem ~~criminalium~~ venialium in domino relaxamus. A. [illegible]

Collazionata colla copia fatta sulla pergamena originale già nell'Archivio Capito-
lare di Aquileja da Monsr. Francesco Florio. Bibl. Florio Vol. I Dipl. Aquil.

/ Vi era [illegible] sigillo Mons. [illegible]: Era unito ai diplomi, [illegible] in quella collezione
[illegible] della ~~[illegible]~~ da Aquileja 14 luglio 1242 (Bibl. [illegible] Cod. Aq. 713) e 10 [illegible] 1241 (loc. cit.)

[Sigilla, quæ ex his diplomatis pendebant, desiderantur, tertio
tamen excepto, quod superest cera rubea compositum.)

1243

1242 Febrajo. Foggia

L'imperadore Federico II. concede al Patriarca d'Aquileja facoltà di demolire certi ponti sopra la Livenza per essere a' di lui sudditi dannosi e comodi a' ribelli Trivigiani

. . . Christi nomine amen. Hoc est exemplum cujusdam imperialis Privilegii cum Bulla aurea pendenti muniti, sumptum ex autentico per me Notarium infrascriptum, cujus tenor talis est.

In nomine sancte et individue Trinitatis amen. Federicus divina favente clementia Romanorum imperator et semper Augustus, Jerusalem et Sicilie rex. Cum a qualitate rei, et petitione negotii merita petentium nobis occurrunt, et adversariorum panduntur excessus rectum prodit a Sede nostra judicium, ut inde fidelium precaveatur incursibus, et eorum commoda procurentur, inde damna et injurie rebellibus irrogentur. Hinc est igitur, quod presentis scripti serie notum fore volumus universis imperii fidelibus tam presentibus quam futuris, quod dilecto Principe nostro Bertoldo venerabili Patriarcha Aquilegensi postulante, pontes super Liventiam fabricatos debere penitus destrui, utpote fidelibus nostris contrarios et damnosos, et utiles nostris rebellibus Tarvisinis ad faciendum guerras et incursus hostiles contra nostros subditos, et fideles, Nos attendentes labores et injurias, quas predicto Principi nostro, et dominibus suis Aquilegensi Ecclesie . . . . . . transeuntibus publice contingit in ... tem partibus per eosdem rebelles inferri, quin potius volentes inferre materiam, et manum precidere rebellibus Tarvisinis per quam euntibus nocumenta paralant in eorum perfidia severentes, presenti sancimus edicto, quatenus iidem pontes super Liventiam penitus diruantur Aquilegensi Ecclesie ob meritum et devotionem . . . .

[illegible] generali [illegible] [illegible] petram [illegible] fuerat, et destructa per [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] auctoritate [illegible]
[illegible] [illegible] non liceat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] persone alte vel humili, Ecclesiastice vel mun-
dane [illegible] [illegible] [illegible] et concessionis nostre tenorem temerario aus[illegible]
[illegible] Quod si presumpserit, indignationem nostram se noverit
[illegible]. Ad huius itaque rei memoriam, et stabilem firmitatem pre-
[illegible] [illegible] fieri et bulla aurea typario nostre Majestatis impressa
[illegible] [illegible]. [illegible] rei testes sunt [illegible] Panormitanus Archipresbyter
Nicolaus Reginus [illegible] Taurinus [illegible] Marsicanus Episcopi [illegible]
[illegible] electus, Ricardus Comes Casertarum, Andreas de [illegible]
[illegible] Regni [illegible] Petrus de Vinea [illegible] Thadeus [illegible]
[illegible] [illegible] curie judices et Henricus [illegible] capelle et [illegible]
[illegible]

Signum [illegible] nostri Friderici Dei gratia [illegible] Romani Imperii
semper [illegible] [illegible] et Sicilie Regis [illegible]

[illegible] anno Dominice Incarnationis MCCXLII mense Februari[illegible]
[illegible], imperante Domino nostro Domino Friderico Dei gratia
[illegible] Romanorum imperatore semper Augusto [illegible] et Sicilie
Rege Romani Imperii anno XXIII Regni [illegible] XIX Regni [illegible]
[illegible] XLIV feliciter amen

[illegible] anno, mense et indictione prescriptis. [illegible] 46

1242 28 Giugno Sacile

Sentenza del Podestà di Sacile colla quale vengono obbligati al piovego certi individui che sotto varj pretesti pretendevano di essere esenti.

Anno Domini MCCXLII. indictione XV. die sabati tertio exeunte junio. Ego Conradus Potestas Sacili cognoscens litem que ventilabatur inter Ardemannum, Mainerium et Bartolomeum Massarium sindicos et procuratores Communis Sacili ex una parte agentes contra D. Rolandum, D. Solvaguum, Lazarum filium q.m Wilielmi Sartoris et Bonaventuram Ioculatorem ex altera. dicentes namque dicti Sindici et Procuratores quod ipsi et domus eorum debebant venire facere plovegum et waitas in Sacilo secundum quod alii sui vicini faciunt: contra autem dicti D. Rolandus, D. Solvagnus, Lazarus et Bonaventura joculator infitiebantur ex ratione quod quidam eorum dicebant se milites esse, et in ordine militum velint consistere: quidam vero illorum dicebant se per D. Berengerium D. Patriarche Aquilegie Vicedominum esse absolutos. unde visis et auditis rationibus et confessionibus et testibus et allegationibus utriusque partis et diligenter inspectis, et habito quamplurium sapientum consilio et specialiter a D. Bonaventura judice. cum enim dicti sindici et Procuratores vice et nomine dicti Communis et proprio communi per idoneos testes probassent quod viderant supradictos et domos eorum facientes plovicos et waitas secundum quod alii sui vicini faciebant, et ipsi non probassent aliquo jure se absolutos esse a D. Patriarcha a plovicis et waitis, nec habeant ab ipso ullum privilegium aut statum absolutionis quod ostendissent et Vicedominus ejus non possit diminuere de jure rationes ejus et Communis Sacili absque voluntate sua, sed potius augmentare dico et pronuncio ipsos D. Rolandum D. Salvagnum Lazarum

et Bonaventuram pro domo sua ut faciant plovicos et waitas secundum quod alii sui vicini faciunt et fecerunt. in presentia D. Hermanni de Trepo, Warnerucii de Sacilo, Warienti, Almerici, Rainaldi, Bonifacini Notarii, Natalis Notarii, Radolfini Preconis et aliorum plurium.

Actum in Sacilo sub domo Communis

Ego Bonamicus sacri Palatii notarius interfui rogatus et scripsi.

Bertoldo conferma il Decreto emanato da' Legato Apostolico circa la ...
... e il ristauro della ... di ...

[illegible]

tuj,
[illegible]
lade
Da
in
[illegible]
tui,
ufi
if
[illegible]
me
[illegible]
tiam
le
ti,
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

1242 21 Luglio Udine

Il Patriarca emancipa dalla dipendenza dell ~~Abbazia~~ Pieve d'Udine i monache di S. Quirino ne vuole che altri s'ingerisca nella direzione di quel convento se non quelli che verrà da esso, o suoi successori a ciò destinato

In nomine sancte et Individue Trinitatis amen Anno domini MCCXLII. indictione XV [illegible] die exeunte julio

Sicut sacra testatur pagina, promeretur a summo Judice sua sibi favori [illegible] qui relaxat ancillas a debito servitutis: et etiam institutum est a [illegible] videntibus ut quod valet [illegible] permanere [illegible] [illegible] suarum indicio [illegible] [illegible] ergo [illegible] et [illegible], quod nos Bertoldus Dei gratia Sancte sedis Aquilegiensis patriarcha notum fieri volumus omnibus, ad quos presens pagina devenerit quod de nostro consensu et voluntate est quod de cetero capella [illegible] de Utino, ubi conventus [illegible] commorantur plebi de Utino non debeat pertinere vel ei subiacere nisi quod ei annuatim unam libram cere solvere teneatur, et quod de cetero nullus plebanus de Utino, vel [illegible] vel sacerdos, potestatem aliquam habeant super predictam capellam, nisi persona illa quam nos et nostri successores loco et nomine nostro ibi ordinabimus deo servire, et si aliquo tempore [illegible] existens plebanus vel vicarius [illegible] [illegible] aliqua persona temporalis vel spiritualis que contra supradicta venire temptaverit indignationem Dei et omnium Sanctorum et nostram et nostrorum successorum se sentiat incursuram. Unde ne qua possit in posterum [illegible] calumnia [illegible] [illegible] quod fecimus infirmare presentem paginam [illegible] testium et sigilli auctoritate nostri [illegible] confirmare.

Huius rei testes fuerunt Wernherus Decanus Aquilegiensis, Iacobus Archipresbyter, Warnerius de [illegible] Iohannes de Loncas [illegible] de Melz [illegible] [illegible] et alii

Actum Utini in Ecclesia S. Maria

Ego Martinus sacri Palatii Notarius ex mandato [illegible] [illegible] [illegible]

A. [illegible] scripsi et corroboravi [illegible] 5' s Pauli pag. 265)

ting.
in
tade
Da
,
in
ate
tui,
ihe
,
'l
ly
me
m
thiam
Le
ti,
e
o,
l,
e
di
re
'la

1243 20 Febraio [illegible]

Il Patriarca intima ad Ermano ed Andrea da [illegible] di dover desistere dal recare alterchi [illegible] alle monache di Aquileja

[illegible] nomine Dei eterne amen Anno Domini [illegible] [illegible] prima [illegible] nono exeunte Februario in presentia [illegible] et [illegible] de Sacile, [illegible] [illegible] presentavit litteras [illegible] Patriarche Aquilegensis fratribus de Sacile [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Bertholdus Dei gratia [illegible] Aquilegensis [illegible] [illegible] Hermano [illegible] [illegible] fratribus de Sacile ministerialibus suis gratiam suam et omne bonum [illegible] Patientiam nostram quam contra vos habuimus usque modo in offensis per vos Abbatisse et Monasterio Aquilegensi contra Deum et justitiam [illegible] [illegible] illatis [illegible] possunt ad pusillanimitatem et ultimum imputare [illegible] Abbatisse et Monasterio [illegible] [illegible] [illegible] integritate satisfacere procuretis ab [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nulla propter hoc [illegible] [illegible] [illegible] coram nobis [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] certo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Monasterii contra vos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vos [illegible] in [illegible] Datum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] prima [illegible]

Eodem die coram predictis testibus et in eodem loco idem [illegible] presentavit litteras predicti [illegible] Patriarche [illegible] Andree de Sacile [illegible] [illegible] [illegible] Bertholdus Dei gratia [illegible] Aquilegensis [illegible] [illegible] Andree de Sacile ministeriali suo gratiam suam et omne bonum [illegible] tibi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vos et multa gravamina [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in Christo filie Hedwigi Abbatisse et Monasterio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hactenus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] . . . . . .

[illegible] pro certo accepimus [illegible] personam [illegible] magis gravi-
ter [illegible] quod severius in offensa [illegible] monasterii et Abbatis-
se [illegible] Mandamus [illegible] tibi sub obtentu gratie nostre
[illegible] in [illegible] monasterii [illegible]
[illegible] disponere et [illegible] quod [illegible] eorum [illegible] of-
fensam [illegible] Abbatisse et monasterio satisfacere taliter studeas de
[illegible] quod nostram non [illegible] impetrare [illegible] pro certo
[illegible] quod [illegible] gravamina [illegible] monasterii et Abbatisse [illegible]
[illegible] contra [illegible] nostre [illegible] extenderemus [illegible]
[illegible] novens [illegible]
[illegible] XX [illegible] predictus Andre-
as [illegible] et dixit quod non negabat [illegible] dixerunt [illegible]
nos [illegible] et [illegible] quandocumque vellemus
Actum in [illegible] ante domum [illegible] Andree
[illegible] rogatu [illegible] audivi [illegible]
[illegible] et [illegible] litterarum [illegible] formam [illegible]

1243, 7 maggio Foggia. – Imp. Federico II a richiesta di Bertoldo Patr. d'Aquileja (n. n.) ordina che sieno distrutti alcuni ponti fatti sulla Livenza, che erano gl' commodi ai ribelli di Treviso per fare incursioni a danno de' suoi sudditi.

Varie, Mano Triv. II Doc. 86, p. 9. Dalla Colle. Scotti. V. Zonca [illegible]

Fridericus divina favente clementia Romanorum imperator et semper augustus, Jerusalem et Sicilie rex. Dum a qualitate et petitione negotii merita petentium nobis occurrunt et adversariorum panduntur excessus, rectum prodit a sede nostra judicium ut inde fidelium precaveatur incursibus et commoda procurentur, inde damna et injurie rebellibus irrogentur. Hinc est igitur quod presentis scripti serie notum fore volumus universis imperii fidelibus tam presentibus quam futuris quod dilecto principe nostro B. venerabili patriarcha Aquilegensi postulante pontes super Liventiam (1) fabricatos debere penitus destrui, velut fidelibus nostris contrarios et dampnosos et utiles nostris rebellibus Tarvisinis ad faciendum guerras et incursus hostiles contra nostros subditos et fideles, nos attendentes labores et injurias quas predicto principi nostro et hominibus suis Aquilegensis ecclesie ac ceteris transeuntibus publice contingit in eisdem partibus per eosdem rebelles inferri, quin potius volentes auferre materiam et manum precidere rebellibus Tarvisinis per quam euntibus nocumenta parabant, in eorum perfidia sevientes presenti sancimus edicto quatenus iidem pontes super Liventiam penitus dirruantur, Aquilegensi ecclesie ob meritum et devotionem patriarche predicti favorabiliter concedentes ut postquam disrupti fuerint et destructi, per eosdem rebelles Tarvisinos nunquam valeant reparari; auctoritate presentis privilegii statuentes quod non liceat alicui legato, capitaneo, vicario, potestati, concilio, communi, nullive persone alte vel humili, ecclesiastice vel mundane, contra presentis edicti et concessionis nostre tenorem temerario ausu aliquid attemptare. Quod si presumpserit indignationem nostram se noverit incursurum. Ad hujus itaque rei memoriam et stabilem firmitatem, presens privilegium fieri et bulla aurea typario nostre majestatis impressa jussimus muniri.

Hujus rei testes sunt: B. Panormitanus archiepiscopus, Nicolaus Reginus, Hugucio Caminensis, Odericus Marsicanus episcopi, Henricus Bambergensis

(1) Amnis scilicet dictus la Livenza.

electus, Rizardus comes Casertanus, Andreas de Cicala capitaneus regni, magister Petrus de Vinea, magister Thaddeus de Suessa magne imperialis curie judices, A. Henricus prepositus Veteris Capelle, et alii quamplures.

Signum Domini nostri Friderici, Dei gratia gloriosissimi Romanorum imperatoris semper augusti, Jerusalem et Sicilie regis invictissimi.

Acta sunt hec anno Dominice incarnationis M.CC.XLII. mense februarii, prime indictionis, imperante domino nostro Friderico, Dei gratia serenissimo Romanorum imperatore semper augusto Jerusalem et Sicilie rege, Romani imperii ejus anno XXIII, regni Jerusalem XIX, regni vero Sicilie XLV, feliciter. Amen.

Datum Fogie, anno, mense et indictione prescriptis.

1243 30 Ottobre Perugia

[illegible] conferma il [illegible] a [illegible] [illegible] Deposito [illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Ophiuchi [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] impressione [illegible]

[illegible] Mexici [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] de [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] quibus [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] Leonardus Abbe [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

1213 [illegible] Anna

[illegible] conferma [illegible] il [illegible] Bellona [illegible] relasio

Bartholomeus [illegible] anche [illegible] universis [illegible] nobis presentibus [illegible] in perpetuum [illegible] et [illegible] effectus [illegible] nomaisterii [illegible] memorato [illegible] nunc autem [illegible] multo [illegible] vis antiquatum renovare [illegible] pretatum [illegible] annotatione [illegible] carta [illegible] in perpetuum habere [illegible]

In nomine [illegible] comparatus [illegible] ultimam [illegible] Amen [illegible] parte [illegible] sancti [illegible]

[illegible], omnibusque Christianis venerandus. Quem etiam locum ante cessores mei non mediocriter diligentes, ac antiquitate destructum diligenter renovaverunt, et eum Ecclesie sancti Martini et ejusdem Abbati tradiderunt, quod et ego probo, laudo et confirmo. Hoc ergo consecrando Altare sancte Crucis in eadem Ecclesia, plebem marcellianam pro dimidio, ac deinceps monachis Deo [illegible] servientibus [illegible] propter [illegible] mansos quos a [illegible] [illegible] Engelberti [illegible] [illegible] quod Ortuvin dicitur, eidem Ecclesie super sancti Johannis altare trado decem quoque mansos quos a Marchione Engelberto pro sacrilegio quod fideles sui per incendium Ecclesie in Carndola commiserant recepi etiam iterum sancto Johanni tribuo, [illegible] gratulor. Rogo itaque [illegible] moneo, monendo obtestor, obtestando vinculo anathematis stringo, ne [illegible] [illegible] meis [illegible] [illegible] inquietudinem introducere praesumat. [illegible] locum amet et diligat, et quantum valet pro Dei amore exaltet.

[illegible] Otto Concordiensis Episcopus, [illegible] [illegible], Hermannus [illegible], Johannes [illegible], Vodalricalchus, Meginardus, Wernherus, Jonaim.

Ego Wodalricus Patriarcha [illegible] in senectute positus manu mea subscripsi.

Ego Marquardus notarius et capellanus [illegible] Wodalrici patriarche hanc cartam scripsi.

[illegible] renovationi testes in earum etiam auditoria [illegible], [illegible] ad [illegible] fuerunt magister Bonensis Episcopus Cenetensis, magister [illegible] [illegible] f. Johannes Prepositus [illegible], magister [illegible] Decanus Aquilegensis, Chuonradus Decanus [illegible], [illegible] Gerardus Decanus [illegible], magister Bartholomeus de [illegible], [illegible] [illegible] Mathias de [illegible] Canonici Aquilegenses et alii plures.

Datum in patriarchali palatio [illegible] per manum Bonencontri Canonici Aquilegensis [illegible] anno [illegible] MCCLXXIX, indictione secunda, [illegible] kalendas Novembris feliciter. A. C. [illegible].

Collazionato [illegible] fatta nell'originale [illegible] Flavio, [illegible] I [illegible]

1243 [illegible]

Il Patriarca Bertoldo conferma il privilegio accordato dal suo Antecessore Peregrino al Monastero della Belligna.

Bertholdus Dei gratia s. sedis Aquilegensis Patriarcha universis Christi fidelibus tam presentibus quam futuris in perpetuum

Dilectus in Christo Wezelo Abbas monasterii Beliniensis in nostra presentia constitutus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cationibus que justitiam sapiunt et continent equitatem grato favente [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] presenti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et inviolabile habituri. Tenor cujus noscitur esse talis

In nomine Sancte et individue Trinitatis amen. Peregrinus Dei gratia sancte Aquilegensis Ecclesie Patriarcha [illegible] [illegible] [illegible] Abbati [illegible] [illegible] in perpetuum

Quia Ecclesiam Dei curam gerendi onus suscepimus eam providere et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vationes super commisso nobis talento nos aliquid lucri addidisse [illegible] in futuro. Ea quippe de re speciali querimonia Abbatis de Belenia et Fratrum suorum super Engelperto de Soviro [illegible] quod Sartaldiones sui in [illegible] placitis et hospitationibus et in angariis et exactionibus [illegible] homines eorum affligunt et bona ipsorum [illegible] [illegible] et plus [illegible] ab eis extorqueant consulimus ut inter duo mala minus [illegible] [illegible] [illegible] ad compescendam hujuscemodi querimoniam ex consilio nostri Capituli et conniventia Clericorum et ministerialium nostrorum ex consensu prefati Co[illegible] [illegible] in presentia ipsius [illegible] Abbatis [illegible] [illegible]

triginta duos mansos jam dicto dederunt eo pacto ut inde integraliter totam

[illegible] quam in villis et bonis eorum videbatur habere; scilicet cum pla-

citis angariis exactionibus et omnibus suis utilitatibus et justitiis in manibus

nostris eis tuendam et tenendam resignaret, excepto quod si aliquis in furto

deprehensus fuerit hujus Abbas res et bona habere Comes vero de persona [illegible]

[illegible] judicare sed ne hujuscemodi concambii factum futuris [illegible] errorem de

[illegible] mansos quos predictus Abbas et frater Comiti contulerunt in singulis

locis suis [illegible] duximus exprimendos

[illegible] villa que dicitur Corana decem. in villa de Cremon decem. in villa

[illegible] dicitur Prezavira decem. In villa de Madan duos.

Ut ergo hujusmodi pacti memoria inconvulsa et firma permaneat presen-

tem paginam conscribi et sigilli nostri impressione jussimus roborari

[illegible] feliciter anno Dominice Incarnationis MCLXXIII. Indictione [illegible]

ra [illegible]

[illegible] ipso Comite Engelperto, et hii [illegible] sunt Testes Bernardus [illegible]

Episcopus, Chunno Concordiensis Episcopus, Johannes Abbas de Sexto [illegible]

Rosacensis Abbas, Wodolricus Abbas de [illegible] Bertholdus Prepositus majoris Eccle-

sie [illegible]

Marchio de [illegible], Hartwicus et Federicus frater ejus Hartwicus et frater ejus

de Caurioco, Ottaker de Tolvan, Poppo et frater ejus, Wolvinguş de Cuza, [illegible]

[illegible] de Muruz, Chono de Ocopio et frater ejus Wodolricus de Zedevi et

alii quamplures

Ego Pelegrinus S. Aquilegensis Ecclesie Patriarcha propria manu subscripsi

Ego Romulus [illegible] capellanus ex mandato [illegible] hanc paginam [illegible]

complevi et [illegible]

[illegible] autem innovationis Testes, in quorum etiam audientia prefatum Privile-

gium sicut continetur [illegible] et [illegible] fuerunt magister Bonacursus

Episcopus [illegible] magister [illegible] electus [illegible] Leonardus Abbas Rosa-

censis Johannes Prepositus S. Stephani, magister [illegible]

Chuonradus [illegible] [illegible] Iohanne [illegible] [illegible] decano

et [illegible] Bartholo[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] manum [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] anno [illegible] MCCCLIII [illegible] [illegible]

[illegible] sexto Kalendas Novembris feliciter Amen.

12 [illegible] Nidoch

[illegible]

[illegible]

[illegible] mccxliv. [illegible]

Riveduto meglio dall' originale nella Bibl. Flor. Dipl. Aprile 1.

1244 21 dicembre Villacco

Convenzione del Patriarca col Vescovo di Bamberga

In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti amen. In remedium oblivionis humane, cuius dispendio consueverunt acta negotia in processu temporis aboleri, quod in tempore geritur perpetuari debet apicibus litterarum. Proinde noverint universi, tam posteri quam presentes, ad quos pervenerint ista scripta: quod cum inter D. Bertoldum venerabilem Patriarcham Aquilegensem et antecessores ipsius nomine Aquilegensis ecclesie ex parte una, et magistrum Henricum venerabilem electum Babenbergensem ipsiusque predecessores nomine ecclesie Babenbergensis ex altera, super capella s. Petri, s. Martini apud Villacum et de Okke questio fuerit diutius agitata; illo tandem misericorditer operante, qui dissidentium mentes ad unam sepe conciliat voluntatem, talis convenit compositio inter ipsos. Quod prefatus D. Patriarcha cessit omni iuri patronatus in ecclesia s. Martini per se suosque successores eidem electo et suis successoribus, et e converso idem electus per se et suos successores cessit omni iuri patronatus in ecclesia de Okka eidem D. Patriarche et successoribus suis. Ecclesiam vero s. Petri ambo predicti Patriarcha et electus per se et eorum successores concorditer contulerunt hospitali s. Katharine apud Villacum in temporalibus; ita quod ipsius proventus in usum et utilitatem pauperum et religiosarum personarum ibidem pro tempore domino famulantium de cetero convertantur: salvo in omnibus et retento in prefatis tribus ecclesiis iure spirituali et diocesano eidem D Patriarche et successoribus eius. Promiserunt insuper prefati Patriarcha et electus sibi ipsis invicem, fideliter

dare operam efficacem quod utriusque Ecclesie Aquilegensis et Babenbergensis
capitula huiusmodi compositioni infra unum annum liberum prestent as-
sensum. Si quis vero ipsorum infra prefatum tempus id neglexerit adim-
plere, cadat a iure patronatus in Ecclesiis memoratis, quod cedat libere et ab-
soluta illi, qui promissionem observavit antedictam. Et si qua confirmatio
vel institutio de aliquibus personis fiat vel facta est per eundem D. Patriarcham
in ipsis Ecclesiis: et si qua presentatio per eundem Electum Babenbergensem
omnino sit ex nunc cassa et irrita, nulliusque valoris; et prefata compositio
preter penam in statum pristinum reducatur. In cuius rei testimonium scrip-
ta est presens pagina de consensu et voluntate partium et sigillis earum et
signo venerabilis Episcopi Tergestini pendentibus roborata. Testes autem fuerunt vid.
dominus Episcopus Tergestinus, magister Holwardus Archidiaconus Villacensis, Cu-
nradus Archidiaconus Saunie, Gilbertellus, Sybot, Svapilo et Bonencontrus cano-
nici Aquilegenses, magister Marsilius, magister Petrus et alii. Datum apud Villacum
in Ecclesia S. Iacobi, anno gratie MCCXLIV. indictione secunda XII Kalendas
ianuarii appellatis

1202 6 febr. Mtinum (147.)

— 1203 — .. febraio

[illegible] di una convenzione di Bertolo e [illegible] Bertollo [illegible]

[illegible]

MCC [illegible] intrante februario [illegible] presentia Pietro de Fonteblano, [illegible] Henrici de Clemona, Herbordo de Castenchago, Vanguardo et Herbordo suorum filiorum, Henrici de [illegible]agna, Ottonis Vegorio, Ottone Tordez

Ibi testimonio Bertollus [illegible] [illegible] Carlotto Calviar[illegible] mille marchas et promisit [illegible] ad tempus, obligans suo Castello [illegible] et quod habet in Cassiola et apud Vegam [illegible] si non faceret [illegible] apprendere [illegible] Ottonem [illegible] Henricum [illegible] filios [illegible] manu [illegible] [illegible] non vendita [illegible] in perpetuum [illegible] [illegible] [illegible] tenentur [illegible] se non impedituros prefatam dationem non [illegible] [illegible]

1245 20 gennajo Sacile

Il Patriarca lascia al capitolo di Cividale dieci annue marche per la celebrazione del di lui anniversario

In nomine sancte et individue Trinitatis. Nos Bertoldus Dei gratia Aquilegensis sedis Patriarcha presentium annotatione pro remedio anime nostre conferimus capitulo civitatensi decem marchas Aquilegensis monete, ipsis de muta nostra civitatensi de cetero annis singulis persolvendas, donec nos vel aliquis successorum nostrorum eamdem mutam per equivalentem recompensationem sive in possessionibus, sive in aliis duxerimus redimendam ita tamen quod festum Beatorum Hermacore et Fortunati, missam unam pro peccatis quousque vixerimus in qualibet septimana post obitum vero nostrum anniversarium in memoriam nostri celebrare solemniter teneantur. In cuius rei memoriam et stabilem firmitatem presentem paginam scribi fecimus et sigilli nostri pendentis munimine roborari. Testes autem fuerunt Fulcherius Episcopus Concordiensis, Stephanus Abbas Sextensis, magister Berengherius Decanus, Bertoldus de Fagedis, Bonincontrus Canonici Aquilegenses, Mainardus Comes Goritie, Ulricus de Glemona, Ohano de Moruzo, Ottacarus de Albens, Conradus de Sacilo, Iohannes et Adalpertus fratres de Cucanea et alii quam plures. In festo B.... Datum apud Sacilum in ecclesia anno Domini MCCXLV, indictione tertia, XIII Kalendas Februarii

B. . . .

[illegible]

1245 10 Febrajo Lione.

il Pontefice Innocenzo IV commenda al Patriarca la Prepositura d'Aquileja

Innocentius Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Bertoldo Patriarche Aquilegensi salutem et Apostolicam benedictionem.

Quia mundo posito in maligno multi a sua excecati malitia, sanctum et prophanum minime discernentes, tanto ad rapiendum bona ecclesiastica irreverentius impios manus extendunt, quanto rariores inveniuntur qui causam ecclesie allegent gladius contra eos, interest nostra ut contra malignorum nequitiam justorum potentiam opponamus, ne virgam peccatorum super sortem justorum videamur relinquere quod teneamur corripere inquietos et pusillanimes consolari. Sane dilecti filii Decanus et capitulum Civitatensis ecclesie tue Diocesis nobis humiliter supplicarunt ut cum eadem ecclesia in medio quasi catulorum et leonum exposita, qui non contenti quod in bonis ejus prodigaliter debacchantur, nisi ea rapiant ut predones adeo laceretur ab eis injuriis et rapinis quod diminuta in pluribus timeat irreparabile detrimentum incurrere nisi ei congrue succurratur. Preposituram ejusdem ecclesie nunc vacantem tibi committere dignaremur, sperantes ut annuant eandem ecclesiam per tuam potentiam et diligentiam utiliter gubernandam. Ipsorum itaque precibus annuentes ad instar felicis recordationis Honorii Pape Predecessoris nostri Preposituram ipsam defensioni et gubernationi tue duximus committendam. Fraternitatem tuam monentes attentius ac per Apostolica tibi scripta mandantes quatenus nostram et eorum intentionem prudenter sicut decet attendens, Preposituram eandem taliter studeas gubernare quod divinam et nostram gratiam exinde uberius merearis, et nos devotionem tuam merito commendare possimus.

Datum Lugduni quarto Idus Februarii Pontificatus nostri anno tertio. B.A.U.C.

1245 10 febrajo Verona

Il Procuratore del Patriarca ricorre al Podestà di Verona onde metter argine all'opposizioni a lui fatte dall'Abbate di S. Maria in Organo

Vivianus Plebanus Glemone nuntius et procurator venerabilis Patris D. Bertoldi Patriarche Aquilegensis constitutus in presentia D. W... de Sparta Potestatis Verone postulavit instanter et sepe sepius quod dictus Potestas impenderet sibi consilium et auxilium suum contra rebelles suos et specialiter contra D. Bernardum Abbatem S. Marie in Organo Veronensis et ipsius fautores qui eundem procuratorem impediebant quominus posset exercere amministrationem temporalium in monasterio antedicto iuxta mandatum sibi factum a prefato D. Patriarcha. Actum in Palatio Communis Verone anno Domini MCCXLV die X° intrante Februario etc.

(n.n.)

1245 [illegible]

Mainardo di Gorizia da in pegno l'Avvocazia di Rivolto.

[illegible]

1245 21 Luglio Lione.

Il Pontefice Innocenzo IV. assente l'unione della Pieve del castello di Udine colla Prepositura di S. Odorico del Tagliamento

Innocentius Papa IV. Patriarche Aquilegensi

Cum sicut ex nostra proposuisti presentia constitutus dilecti filii . Prepositus et Capitulum Ecclesie S. Odorici ecclesiam ipsam pro eo quod sita est in loco non tuto ad securum locum, videlicet castrum Utinum in spiritualibus et temporalibus tibi pleno jure subjectum transferre desiderent; ipsque Prepositturam ipsam cupias augmentare nos devotionis tue precibus inclinati annectendi eidem Prepositure Plebem ipsius Castri plenam tibi concedimus auctoritate presentium facultatem. Nulli ergo etc. nostre concessionis etc. Si quis autem etc. Datum Lugduni XII Kalendas Augusti Pontificatus nostri anno tertio.

Arch. cap. Udine Cod. della catena

[illegible]

1245 30 Luglio Lione.

I proventi di due delle cinquanta Prebende del Capitolo di Cividale vengono coll'assenso del Pontefice erogati parte a beneficio dei poveri e parte in provvedere quella chiesa di libri e di apparamenti.

Innocentius Papa IV Capitulo ecclesie Civitatensis Aquilegensis diocesis. Hiis que provide statuuntur libenter adjicimus Apostolici muniminis firmitatem ut intemerata permaneant que nostro fuerint presidio communita. Cum igitur, sicut ex parte vestra fuit propositum coram nobis, de assensu venerabilis fratris nostri Patriarche Aquilegensis deliberatione provida duxeritis statuendum ut de quinquagenario Prebendarum ipsarum numero per sedem Apostolicam confirmato proventus unius Prebende erogentur pauperibus, et proventus alterius Prebende in libros et paramenta ejusdem Ecclesie convertantur: Nos devotionis vestre precibus inclinati quod super hoc a vobis pie ac provide statutum est auctoritate Apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo etc. nostre confirmationis etc. Si quis autem etc. Datum Lugduni tertio Kalendas Augusti Pontificatus nostri anno tertio. A. S. V. C.

1245 4 Agosto Lione

Il Pontefice approva lo statuto del di lui Legato Gregorio di Montelongo riguardo al ben avere dei Chierici residenti in Aquileja

Innocens Papa IV.

Patriarche et Capitulo Aquilegensi

Hiis que pro utilitatibus Ecclesiarum provide statuuntur libenter adjicimus Apostolici muniminis firmitatem ut intemerata permaneant que nostro fuerint presidio communita. Ex parte siquidem vestra fuit propositum coram nobis quod dilectus filius Gregorius de Montelongo Subdiaconus et notarius noster Apostolice sedis Legatus diligenter attendens quod propter distemperantiam aeris Civitatis Aquilegensis site in paludibus juxta mare in Ecclesia vestra Clerici pauci remaneant ita quod interdum vix inveniuntur aliqui per quos possint in ea divina Officia celebrari; ac volens tanto discrimini congruis remediis obviare deliberatione provida de vestro statuit voluntate ut proventus Beneficiorum in Ecclesiis Civitatis et Diocesis Aquilegensis vacantium unius anni debeant in ipsius loci reformatione converti, reservata de proventibus ipsis clericis in eisdem Ecclesiis ministrantibus juxta provisionem Decani et Archidiaconi loci pro vite necessariis congrua portione: quare nobis humiliter supplicastis ut hujusmodi statutum Apostolico dignaremur munimine roborari. Nos igitur vestris supplicationibus inclinati, quod super hoc ab eodem Legato provide factum est auctoritate Apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo etc. nostre confirmationis etc. Si quis autem etc. Datum Lugduni secundo Nonas Augusti Pontificatus nostri anno tertio

A. S. V.

124[illegible] [illegible]

[illegible] confermò [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 5 Sett. 1185.

[illegible]

In nomine [illegible]

[illegible]

[illegible] MCLXXXV. [illegible]

[illegible]

[illegible] noi aut [illegible]

[illegible]

[illegible] simulatam [illegible] et [illegible]

[illegible] emendasse [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] omni [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] vedere [illegible]

[illegible]

[illegible]

1246 [illegible] Febbraio [illegible]

[illegible] stanza [illegible] Abate della [illegible] contro [illegible] [illegible] [illegible] del suo monastero

In nomine Domini amen. Anno eiusdem MCCXLVI [illegible] septimo [illegible] intrante Febraro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Bonacursio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] felici [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] canonicorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] Abbas [illegible] proposuit [illegible] [illegible] [illegible]

Coram [illegible] domino Bertholdo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Patriarcha [illegible] Wecelo Abbas [illegible] meo nomine et [illegible] mee conqueror super [illegible] [illegible] [illegible] qui me [illegible] in possessionibus Ecclesie S. Iohannis de [illegible] [illegible] usurpando sibi ius Advocatie cum nullum debeant habere

[illegible] conqueror [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mee [illegible] mansos [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]

Item [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] qui detinet Advocatiam in [illegible] [illegible] mee de [illegible] sibi [illegible] [illegible] [illegible]

Item conqueror de [illegible] Iohanne et Adalperto fratribus de [illegible] qui [illegible] [illegible] unum mansum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Item conqueror super [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] detinet [illegible] villa de sub Castro

Item conqueror de D. [illegible] Meinhardo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

... Advocatie in bonis ecclesie Belunensis contra justitiam cum sui [illegible] me, predecessoribus resignaverint omne jus Advocatie quod habebant vel videbantur habere in bonis dicte ecclesie ... XXII mansis ..... Ecclesie conduxit [illegible] item cum comes dictam Advocatiam ... pro certa pecunie quantitate quibus omnibus [illegible] et [illegible] bonis

Item conqueror de monte de Cormon quem mihi videtur detinet [illegible] comitus comes.

Item conqueror quod vester celerarius ... decimas in quibusdam possessionibus ultra Pontem album specialiter pertinentes ab ipsa fundatione ad Ecclesiam [illegible]

Item quidam alii Cives Aquilegenses infra confines Privilegii dicte Ecclesie sibi usurpaverunt quasdam possessiones et tenutas et illas contra iustitiam detinere presumunt in mee Ecclesie preiudicium et gravamen

Item vester Gastaldio de Flumicello edificavit quoddam molendinum [illegible] molendinum et terra Ecclesie mee sunt destructa

Item conqueror de D. Henrico de Aquilegia et super quibusdam famulis Ecclesie mee qui renuunt mihi et ecclesie mee facere fidelitatem et alia mihi [illegible] renuunt que tenentur mihi et Ecclesie facere ..

Item conqueror super Capella de Gruz que mihi et Ecclesie mee contra justitiam [illegible] detinetur secundum quod continetur in Privilegiis [illegible] in quibus omnibus protestor omne ius Ecclesie mee esse salvum, et ne lapsu temporis in posterum mihi et Ecclesie mee [illegible], et ne prenominati possessores et [illegible] [illegible] allegare valeant in preiudicium [illegible] nomine meo et nomine Ecclesie mee paratus sum iustitie recipere complementum.

Item conqueror quod predictus D. Patriarcha et ... sui detinent mihi contra justitiam medietatem cujusdam molendini in flumine juxta Marcellanam

Item conqueror de D. Nicolo filio q.m D. Warneri Sclengie qui unum mansum mihi detinet [illegible] contra justitiam

Ad hec rogavit instanter predictum D. Patriarcham quod sibi de predictis faceret ...

[illegible] orateri [illegible] de hiis et mox ad eodem [illegible] [illegible] nomine [illegible]

[illegible] et de Carole le Drez rogans et supplicans [illegible] [illegible] non [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ad eundem [illegible], [illegible] [illegible]

[illegible] dixit quod [illegible] volebat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicebat [illegible]

[illegible] [illegible] suum monasterium exaudire

[illegible] Henricus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] cartam publiciter scripsi et roboravi. [illegible]

G. Arturi

1246 ex Sigonio Savile

Accordo del Patriarca coll'Abbate di Sesto e coi Militi di Lorenzaga.

Anno Domini MCCXLVI. indictione quarta die dominico X° exeunte Junio in presentia D. Federici Dei gratia Concordiensis Episcopi, Presbiteri Petri de Sexto, presbiteri Mauri de eodem loco, D. Bevengerii D. Patriarche Aquilegiensis [illegible], D. Hermani de Pinzano, D. Iohannis de Chucanea, D. Hermani de Portu de Civitate, D. Olvini de Braglavacha, Leonardi de Ceriola, Warnerii de Eruarto, Therici [illegible] de Meduna, Clerici de Malea, Oderici de Caxarsia et aliorum plurium. D. Bertoldus Dei gratia sancte Aquilegensis Ecclesie sedis Patriarcha in tali fuit concordia cum D. Hermano Abbate Ecclesie Monasterii S. Marie de Sexto, et cum militibus de Laurenzaga, videlicet cum D. Zanino recipiente pro se et nepotibus filiis q.m Viviani de Laurenzaga, cum Warnerio, Pregolino, Otolino fratribus filiis q.m Marcii de eodem loco, et cum Otolino filio q.m Iohannis Seridi recipiente pro se, nec non et pro Viviano, Piranda et Arnoldo fratribus suis eiusdem loci, ipsisque supradictis omnibus militibus recipientibus pro se et Nepotibus et heredibus suis. Qui dedit eis verbum et licentiam edificandi Castrum in villa Laurenzage prope Corticinam contra montes ad honorem et utilitatem Aquilegensis Ecclesie et Monasterii dicti de Sexto, et ad bonum statum totius Vallis, tali eidem pacto inter eos habito quod idem Castrum cum omni iurisdictione et dominio debeat esse dicti Abbatis et Ecclesie Sextensis in perpetuum, et milites dicti et eorum heredes domos quas fecerint in eodem castro, debeant habere ab eodem D. Abbate et ab Ecclesia Sextensi ad feudum habitantie, et dictus D. Abbas debet facere portam et pontem et domum suam supra portam in dicto Castro; debet eidem habere ibi duas custodias que vigilent de nocte et Portonarium, qui custodiat Portam in die. Debet insuper idem Castrum D. Patriarche suisque successoribus

tam pro werra quam pro pace, qui fuerint pro tempore, die ac nocte esse apparatum ad voluntatem ipsorum in perpetuum, ita tamen quod nec D. Patriarcha, nec D. Abbas nec eorum Successores debeant vel possint ponere in dicto Castro aliquem habitatorem absque licentia et voluntate dictorum militum, vel ipsorum heredum qui pro tempore fuerint consortes et socii in dicto Castro. Insuper autem nec D. Patriarcha, nec D. Abbas, nec Successores eorum possint mittere aliquem Potestatem in dicto Castro nisi unum de eisdem habitatoribus, qui fuerint in dicto Castro socii et consortes. Promiserunt namque dicti milites pro se et suis heredibus non capere partem aliquam nec illorum de Camino, nec illorum de Prata nec communiter, nec specialiter in dicto Castro, et hec omnia supradicta pacta promiserunt ad invicem tam D. Patriarcha, quam D. Abbas, quam dicti milites et habitatores pro se et Successoribus et heredibus eorum, et cum obligatione omnium suorum bonorum presentium et futurorum et cum expensis omnibus, omni suo iure, cum quo possent se tueri, renuntiantes sub pena mille marcharum argenti in perpetuum firma et rata habere et tenere, et nullo iure, nullaque occasione contra venire; ita quod quicumque eorum in aliquo contra predicta tempore aliquo venerit, alia pars, que pacta servabit possit et valeat petere et exigere ab eo penam supradictam; pena vero soluta presens carta in sua permaneat firmitate; nihilominus teneatur postea attendere et observare jam dicta pacta, et ea que superius leguntur. Debent autem super hoc contractu tria instrumenta fieri quorum unum habeat D. Patriarcha, Abbas unum et dicti milites unum. Insuper etiam prefati D. Patriarcha et D. Abbas hunc contractum consensu Capitulorum suorum, si necesse fuerit confirmare promiserunt. Actum in Portu Sacili in domo Warienti.

Ego Bonandeus sacri Palatii notarius interfui rogatus scripsi. etc.

[illegible] Toberto [illegible] camino [illegible]

[illegible] conqueror ego Hermannus [illegible] Monachos [illegible] Toberto de Camino [illegible] cum eis [illegible]

[illegible] coram me [illegible] rationem [illegible] rationem [illegible] coram [illegible]

[illegible] rationem.

Item [illegible] sententias [illegible]

[illegible]

[illegible] sententias [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] entra [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] nomine [illegible] per vadum [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] XV [illegible] et [illegible] et [illegible] tenere [illegible]

[illegible] X [illegible] et [illegible] et [illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible] et [illegible]

[illegible] combusserunt [illegible] [illegible] [illegible] corpus [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] pro [illegible]

[illegible]

[illegible] cum [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] mandato [illegible]

(160.)

1226 16 Ottobre Sesto

Risposta dell Abbate di Sesto ai monaci ribelli

Bilino Not

Anno Domini MCCXXVI. Inditione IV Die XVI. intrante Octobrio apud Monasterium Sextense. Presentibus D. Conrado de Vorsola, D. Zurulo de Suuario, Pipeto et Varnerio de Suuario et aliis

Cum Mucatus villicus dictus Germanutius, nuncius ut dicebat Artuichi q^m Prioris Sextensis et suorum sociorum dixit et denunciavit ex parte ipsorum Domino Hermanno Dei gratia Sextensi electo quod provideret illos in expensis et aliis necessariis, ipse D. Electus respondens dixit quod antedictus Prior et sui socii non erant de sua voluntate nec propter utilitatem sive causam Monasterii Sextensis extra suum cenobium unde non tenebatur nec volebat ipsis providere maxime cum essent excommunicati per D. Patriarcham Aquilegensem et ipsum

[illegible] Palahi notarius interfui et rogatus [illegible]

1247 Gennajo. Parma

Privilegio di Federico imperatore a favore di Guccelletto di Prato.

Hoc est exemplum cujusdam patentis imperialis Privilegii bullati bulla aurea pendente ad cordulam rubeam et viride in qua est impressa imago imperatoris sedentis in trono habentisque in manu dextera sceptrum imperiale, in sinistra tamquam pomum rotundum cum Cruce desuper cum circumscriptione tali incipiente superius ..... Fridericus Dei gratia Romanorum Imperator, et semper Augustus Rex Jherusalem ..... ab alio vero latere est impressa figura tamquam civitatis cum circumscriptione .... a caput mundi regit orbis frena rotundi; transumptum ex auctographo .... magnifico et generoso viro D. Iacobi Miano pro illustrissimo Ducali Dominio Venetiarum honorabilis Capitanei Sacili, per me notarium infrascriptum etc.

In nomine Sancte et individue Trinitatis. Fridericus secundus divina favente clementia Romanorum Imperator semper Augustus Jerusalem et Sicilie Rex. Benemeritis Cesarem providere fidelibus, et si gratie plenitudo suadeat servitiorum justamodo gratitudo compellit ut dum fidelium grata remunerantur obsequia, fiant quasi per debitum gratiora. Per presens itaque Privilegium notum facimus universis Imperii fidelibus, tam presentibus quam futuris, quod nos attendentes puram fidem et devotionem sinceram que Guezolus de Prato dilectus fidelis noster Majestati nostre semper exhibuit, et exhibere poterit in futurum ad supplicationem quoque ..... a dilecti fidelis nostri, cujus fide et devotione reliquis imperii nostri fidelibus ..... exemplum tamquam omni favore dignissimus benignum, et debitum .... pro eodem Guezolo nostro culmini supplicavit de mera liberalitatis hug..... ovea, situm in Forojulii, cum honore Comitatus, jurisdictione et dominum .... rationibus, pertinentiis et omnibus juris suis, sibi et heredibus suis in perpetuum in fide nostra et imperii permittentibus salva in omnibus et per omnia imperiali justitia liberaliter in pheudum duximus concedendum, quam a nobis tandem et Imperio teneat, et proinde

nobis et Imperio teneatur. Statuimus itaque et presentis Privilegii tenore firmiter inhibemus ut nullus Dux, Marchio, Princeps, Comes, Vicecomes, Potestas, Rector Consilium vel Commune, seu aliqua persona alia vel humilis, ecclesiastica vel mundana contra presentis Privilegii nostri celsitudinis penam quinquaginta librarum auri purissimi se incursurum agnoscat medietatem passi parte injuriam, et aliam medietatem nostre Camere soluturus. Ad hujus .... gratieque nostre memoriam et robur perpetuo valiturum presens Privilegium fieri ..... pondo nostre Majestatis impresso jussimus communiri: cujus rei testes ..... illustris Rex Sardinie sacri imperii Legatus in Italia generalis, dilectus filius noster Manfredus Marchio Lancee, Leopoldus Marchio de Hohenburg, Magister Petrus de Vinea Aule nostre Protonotarius, et Regni Sicilie Logotheta; Petrus de Calabria Marescalle nostre magister, Thaddeus de Suessa magne Curie nostre judex, dilecti fideles nostri, et alii quamplures.

Signum Domini nostri Friderici secundi Imperatoris semper Augusti Hierusalem Dei gratia invictissimi Romanorum et Sicilie Regis .. Acta sunt hec anno Dominice incarnationis MCCXLVII.... Januarii, sexte indictionis imperante Domino nostro Federico secundo Dei gratia invictissimo Romanorum imperatore semper Augusto, Hierusalem Regni XXII. Regni vero Sicilie quadragesimo nono, feliciter amen.

Datum apud Victoriam in obsidione Parme, anno mense et indictione predicta. Vercel. N.° 69.

[illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]XLVII [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] XII mar

[illegible] [illegible] XII mar

[illegible] XXX mar

[illegible] XII mar

camera [illegible]

[illegible] VI mar

[illegible] [illegible] XXX mar

[illegible] VIII mar [illegible] [illegible]

[illegible] VII mar [illegible] [illegible]

[illegible] IV mar

[illegible] [illegible] C mar

[illegible] X mar [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] XX mar

[illegible] V mar

[illegible] [illegible] [illegible] XXX mar

[illegible] II mar [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] XL mar

[illegible] VI mar

[illegible] [illegible] XL mar

[illegible] [illegible] C mar

[illegible] [illegible] XXX mar

[illegible] [illegible] XX mar

[illegible]

[illegible] VIII mar

[illegible] V mar

[illegible] X mar

[illegible] XXII mar

[illegible] XIII mar

[illegible] X mar

[illegible] —

[illegible] XVI mar

[illegible] XXV mar

[illegible] X mar

[illegible] XXXV mar

[illegible] XX mar

[illegible] X mar

[illegible]

[illegible] XX mar

[illegible] II mar

[illegible] XII mar

[illegible] XII mar

[illegible] II mar

[illegible] III mar

[illegible] IX mar

[illegible] XX mar

[illegible] XII mar

[illegible] XVIII mar

[illegible] XVIII mar

[illegible] XII mar

[illegible] XII mar

[illegible] X mar

[illegible] XVI mar

[illegible] XXXVI mar

[illegible] XVIII mar

[illegible] XXX mar

[illegible] IX mar

[illegible] VII mar

[illegible] VI mar

[illegible]

[illegible] V mar

[illegible] V mar

[illegible] III mar

[illegible] II mar

[illegible] VI mar

[illegible] IV mar

[illegible] III mar

[illegible] VI mar

[illegible] —

[illegible] —

[illegible] Camaver[illegible] XX mar

[illegible] XVI mar

[illegible] XI mar

[illegible] XI mar

[illegible] XVI mar

[illegible] X mar

[illegible] XX mar

[illegible] XI mar

[illegible] CCCC mar

[illegible] CCC mar

[illegible] CL mar

[illegible]nasterium s. marie Aquileiensis ccL. mar.

[illegible] sextense cccL. mar.

Monasterium Arnoldstain Lxx. mar.

Monasterium Jovemburnense ccL. mar

[illegible] s. Marie Civitatensis. Lxv[illegible] mar.

[illegible] mar

[illegible]

Archidiaconatus cum Plebe s. Marie xx. lib.

[illegible] vii [illegible]

Ecclesia de Comelico x. lib. [illegible]

Ecclesia de Auronzo xL. sol. [illegible]

[illegible]

Ecclesia de Gemenola xL sol. [illegible]

[illegible]dicta taxatio magna fuit et post modicum fuit refrenata ad xL. lib. super totum in Caducis.

[illegible] cc et L. mar.

Redditus s. Felicis cum Capitulo ejusdem L. mar.

Redditus Prepositi s. Stephani de Aquilegia. Lxxx. mar.

Abbatissa Aquilegensis redditus c. mar

Redditus Prebendarii s. Marie. xiii mar.

Redditus monasterii Rosacensis ccc. mar

Redditus Abbatisse Civitatensis Lx. mar

Capituli Civitatensis redditus cc. mar

Redditus monasterii Mosacensis c. et xv. mar. cum Hospitalibus.

[illegible] s. Petri de Carnea xv. mar

[illegible] Petri de Carnea xx. mar.

Redditus s. Wodalrici. x. mar.

Redditus Hospitalis de Glemona xx. mar.

[illegible] Archidiaconatus Aquilegensis xvi mar

[illegible] [illegible] [illegible] X mar.

[illegible] [illegible] [illegible] V mar.

[illegible] [illegible] de Ravenna I mar.

[illegible] [illegible] [illegible] XV mar.

[illegible] [illegible] [illegible] V mar.

[illegible] [illegible] [illegible] XXV mar.

[illegible] [illegible] [illegible] XV mar.

[illegible] [illegible] [illegible] I mar [illegible]

[illegible] [illegible] mar [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] XXX mar.

[illegible] [illegible] [illegible] X mar.

[illegible] [illegible] [illegible] XV mar.

[illegible] [illegible] [illegible] V mar.

[illegible] [illegible] [illegible] XV mar.

[illegible] [illegible] [illegible] XV mar.

[illegible] [illegible] [illegible] XV mar.

[illegible] [illegible] [illegible] VII mar.

[illegible] [illegible] [illegible] XII mar.

[illegible] [illegible] XX mar.

[illegible] [illegible] [illegible] VII mar.

[illegible] [illegible] [illegible] II mar.

[illegible] [illegible] II mar.

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] I mar.

[illegible] [illegible] VIII mar.

[illegible] [illegible] XXIV mar.

[illegible] II mar.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] cccLXXVII [illegible]

[illegible] X [illegible]

[illegible]

[illegible] Selinen [illegible]

[illegible]

[illegible] XXVII [illegible]

[illegible]

[illegible] XXVII [illegible]

[illegible] XX [illegible]

[illegible]

[illegible] XXVII [illegible] XV [illegible]

[illegible] XXV [illegible]

[illegible]

[illegible] XX [illegible]

[illegible]

1247 16 marzo Bagnarola.

intimazione presa nella corte de vassalli di Sesto contro quei feudatarii che si sottoposero a Talberto da Camino

Silvio Not.

Anno Domini MCCXLVII. Indictione V. die XVI intrante marcio. in platea Bagnarole coram D. Rodulpho della Nave, D. Ulvino de Sbrojavacca, D. Artico de S. Vito, Zucule de Gruario et aliis.

Vassallis et Dehemannis sextensis Ecclesie ibidem in termino congregatis, D. Hermannus Dei gratia sextensis electus proposuit scitare volens quid juris foret quod quidam famulus sextensis Ecclesie qui ab ipsa Ecclesia sextensi feudum habebat non serviebat nec sibi Domino obediebat immo transferens se in jurisdictionem alterius cum improperio et detrimento ejus dictum feudum D. Thelberto de Camino tradere satagebat. Super quibus predictus D. Ulvinus laudavit et judicavit quod ipse D. Hermannus moneat ipsum famulum semel, bis, et ter termino XV. dierum ut induci ut desisteret ab inceptis et suum feudum coleret et serviret ut tenebatur. Quod si non faceret ipse Dominus habebat jus et rationem contra ipsum in bonis et persona et quod el licebat ipsum personaliter detinere ac de feudo se intromittere, cui omnes alii consenserunt unde prefatus D. electus commisit et ordinavit Iohanni Famagne Petri Stamini de Marignana sic volenti et recipienti quod dictum filium suum debeat ut supra scriptus ammonere pro ipso D. electo, eidem termino assignato ad quindecim S. Iohannis in Paschate proxime venturi

Ego magister Albanus sacri palatii notarius interfui et rogatus scripsi etc.

[illegible] nuovo [illegible].

[illegible] muro [illegible] di [illegible] produrre [illegible]

alcuni abitanti [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] habere [illegible] tradunt, [illegible] priores [illegible] laudat.

[illegible] communis [illegible] quod [illegible] communem [illegible] et [illegible] manibus [illegible] sine fraude et omnia [illegible] sibi [illegible] cadaver [illegible] manibus [illegible] communi [illegible] mortuorum [illegible] omnia [illegible] forma et vita [illegible] et [illegible] non [illegible] cuius [illegible] non [illegible] momento [illegible]

[illegible] per [illegible] omnes et [illegible]

[illegible] corpus [illegible] volebat [illegible]

1247. 28 Agosto Lione

Lettera Pontificia a Gregorio di Montelongo, Legato.

Innocentius Episcopus servus servorum Dei dilecto filio Gregorio de Montelongo subdiacono et notario nostro, Apostolice Sedis Legato salutem et Apostolicam benedictionem.

Cum in Fridericum quondam Imperatorem et coadjutores ac fautores ipsius excommunicationis sit sententia promulgata, nos attendentes quod pater .... intendimus sententia non solum in auctores scelerum sed etiam in progeniem dampnatorum filios et nepotes illorum qui eidem Friderico vel natis ejus postquam in ipsos fuit hujusmodi sententia promulgata prestiterunt, aut de cetero prestare presumpserint auxilium, consilium et favorem privamus perpetuo de omnibus ecclesiasticis beneficiis et prebendis. Quocirca discretioni tue per Apostolica scripta mandamus quatenus premissa omnia solempniter publices et publicari facias per omnia loca in quibus videris expedire; contradictores per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo.

Datum Lugduni quinto Kalendas Septembris Pontificatus nostri anno quarto.

Innocentius Episcopus servus servorum Dei dilecto filio Gregorio de Montelongo subdiacono et notario nostro, Apostolice Sedis Legato salutem et Apostolicam benedictionem.

Presentium tibi auctoritate mandamus quatenus omnes illos qui Friderico imperatori vel ejus filiis aut partem ecclesiae postquam in ipsum Fridericum depositionis sententiam promulgavimus, presumpserunt adherere, vel presumpserint publice vel privatim, excommunicatos publice nuncies, et nunciari facias per omnia loca in quibus videris expedire, pulsatis campanis, et candelis accensis singulis diebus dominicis et festivis, contradictores per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo.

Datum Lugduni v. Kalendas Septembris Pontificatus nostri anno quarto.

Idem eidem. Dignum et consentaneum est rationi ut illi qui Domino timere, ac animarum salute postposita non verentur ad fortia mittere manus suas animadversione debita et illorum pena ceterorum metus esse valeat castigentur. Cum igitur S. Presbiteri Verini et de Cannara Perusine Diocesis Abbates, et quidam alii Prelati et Clerici Lombardie Friderico quondam Imperatori et natis ejus postquam fuit in ipsum et fautores et coadjutores ipsius lata excommunicationis sententia prestare presumpserunt auxilium, consilium et favorem non absque contemptu clavium et injuria sedis Apostolice manifesta. Nos attendentes quod quedam sunt culpe in quibus culpa est relaxare vindictam, in predictos et alios quos publicum sit et notorium talia perpetrasse, vel de cetero perpetrabunt perpetue depositionis sententiam promulgamus, ipsos nihilominus excommunicationis sententia innodantes. Quocirca discretioni tue per Apostolica scripta mandamus quatenus premissa omnia solempniter publices et publicari facias per omnia loca in quibus videris expedire. contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo.

Datum Lugduni V Kalendas septembris Pontificatus nostri anno quarto.

Idem eidem. Volentes devotis Ecclesie contra quos ab ipsius persecutoribus processum esse dignoscitur paterna sollicitudine providere omnes conjurationes et securitates seu persuasiones, ac feudorum dationes et assignationes factas vel faciendas de personis ac bonis eorundem devotorum per Fridericum quondam imperatorem ejusque natos seu quoslibet alios fautores eorum postquam fuit in ipsum Fridericum et adherentes eidem excommunicationis sententia promulgata de fratrum nostrorum consilio irritamus [illegible]. inhibentes ne de cetero talia presumantur. Illi vero qui adherere presumpserint prestando eis auxilium, consilium et favorem excommunicationis sententie se noverint subjacere. Quocirca discretioni tue per Apostolica scripta mandamus quatenus premissa omnia solempniter publices et publicari facias per omnia loca in quibus videris expedire contradictores per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo.

Datum Lugduni V Kalendas septembris Pontificatus nostri anno quarto.

Item eidem. Instante persecutione Ecclesie, et persecutoris tyrannidem diligentius attendentes cogimur querendo remedia procedere contra illos qui persecutioni hujusmodi facto vel dicto, ope aut opere causam prestant. Cum igitur multi de diversis partibus Friderico quondam Imperatori adhererent immemores sue salutis, nos nolentes hoc sub dissimulatione transire ne, quod absit, adsumant exemplum inde ceteri, discretioni tue per Apostolica scripta mandamus quatenus prefatum Fridericum filios et nepotes nominibus eorum expressis, nec non Marchiones, Comites et Barones, prelatos etiam et clericos cujuscumque dignitatis aut ordinis fuerint et alios omnes qui eidem Friderico quovis modo favere presumpserint aut ad eiusdem opus aut nepotum aut filiorum ejusdem vocati adiuvent vel intervenerint excommunicationis mucrone percellas, ipsosque excommunicatos nuncies et nunciari facias per loca in quibus videris expedire, pulsatis campanis et candelis accensis singulis diebus dominicis et festivis Civitates quoque castra villas et loca dicto Friderico adherentia nominatim Ecclesiastico Interdicto supponentes Potestates et iudices ac Tabelliones ipsorum et prefatos omnes omni honore, quolibet officio, quavis dignitate ac quibuslibet duntaxat in casu a iure concesso Ecclesiasticis Sacramentis, Baptismate parvulorum et penitentiis morientium solum exceptis quibus nullus prorsus teneatur in judicio respondere. Interdicens etiam specialiter ut nullus ex partibus prefati Friderici in vicarium seu Potestatem vel ad aliquod officium seu dignitatem eligi valeat vel assumi, excommunicationis in illos qui contra fecerint sententia promulgata. Et quia Ezelinus de Romano tanquam membrum Diaboli et caminum iniquitatis contra Ecclesiam ad prefata persecutiones obscena dampnabiliter se erexit contra eundem Ezelinum et fautores ipsius simili modo, ut predictum est procedere non postponas. Contra ipsos omnes in terris tue legationis crucem predices et facias predicari illam, signum crucis assumentibus predictos indulgentiis peccatorum suorum veniam, protectiones et privilegia concedens que conceduntur cruce signatis transfretantibus in subsidium Terre sancte

Datum Lugduni v. kalendas Septembris Pontificatus nostri anno quinto

Lecte fuerunt predicte litere et publicate in ecclesia B. Marie maioris ecclesie Parmensis, in festo Assumptionis eiusdem, currente MCCXLVIII, indictione VI, coram ipso D. Legato et de mandato ipsius, et testibus DD. Nudulio de Colesola, magistro Ottolino medico de Ferraria, fratribus Jacobo et Gregorio de Ordine Minorum, et multitudine Cleri et populi congregata ibidem ad festum predictum, et sicut continebatur in ipsis, ita dictus D. Legatus denunciavit, pronunciavit, publicavit et dixit.

Ego Guidotus de Marsolta, Civitatis Brixie, Notarius et scriptor dicti D. Legati interfui et de mandato ipsius predictas literas ab altera autentica exemplavi; et in publicam formam redegi et subscripsi.

Nos Gregorius de Montelongo D. Pape Subdiaconus et Notarius Apostolice Sedis Legatus, ad memoriam perpetuam et firmitatem omnium predictorum prefata instrumenta per manum Guidoti publici Notarii et scriptoris nostri fieri fecimus et D. Pape autentica inseri in eisdem prout superius continetur, eademque omnia autenticavi et sigilli nostri appensione munivi. L.C.U.S

(167.)

1247 25 ottobre Tiscano

Sentenza arbitraria nelle questioni vertenti tra signori di Tiscano e de Mels

Bernardo Not.

Anno Domini MCCXLVII. Indictione IV. die VII. exeunte Octobrio. [illegible] conrado de Castellerio Rodulfo de Tiberiano, Henrico juvene de [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] etc.

[illegible] Cono de Maratio et D. Johannes de Cucanea arbitri ex parte [illegible] Wolrici de Tuscano et fratrum ejus constituti super questionibus inter eos ex una parte et [illegible] [illegible] [illegible] et fratres ejus de Mels ex altera agitatis super lite Terrarum quas homines de Venzono [illegible] et [illegible] pertinentiis [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] Wolrico [illegible] sententialiter diffinierunt. quod si D. Wolricus [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] frater atque homines eorum invenerint in Venzono et in ejus pertinentiis aliquas Terras [illegible] [illegible] homines de Venzono [illegible] ad [illegible] [illegible] D.D. Wolricus et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] auferre dictas Terras quandocumque volunt, nisi forte homines predicti [illegible] [illegible] probarent rationabiliter se habere dictas Terras ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Quod si probare possunt rationabiliter sententiaverunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inde gaudere.

Super eadem questione D. Willelmus de Fontebono et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] arbitri constituti ex parte D. Slizoy et fratrum suorum sententialiter dixerunt quod si D. Slizoyus et homines de Venzono possent rationabiliter probare se XV annis [illegible] [illegible] dictas terras [illegible] [illegible] antequam [illegible] [illegible] [illegible] D.D. Wolricum et [illegible] [illegible] et homines eorum quod [illegible] debeant [illegible] [illegible] [illegible]

Super questione [illegible] [illegible] D. Slizoyus habet in Venzono et in [illegible] [illegible] [illegible] super proprietate bonorum de Tiscano et aliorum [illegible] [illegible] de ratione tenenda et facienda [illegible] [illegible] ponendis et confirmandis de [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], de pascuis et aliis dominiis cum sufficienter probatum sit quod antecessores D. Slizoy habuerunt hoc jus et dominium et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

quam nec non ipse d. Slirogus habuerit et tenuerit ipsum, et nunc habeat et detineat [illegible]. In hoc et auditis rationibus tam d. Sliroy quam Dominorum de Tricano, sententiaverunt d. Willelmus et d. Ambrosius arbitri predicti: quod si d. Slirogus posset rationabiliter [illegible] [illegible] debere obtinere hoc in esse suum cyrale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bene audere

Super eadem questione cum d. Wolricus predictus per plures milites et alias idoneas personas [illegible] et proprium habentes rationabiliter et sufficienter probaverit quod d. Ropretus et d. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habuerunt in Genzono et ejus pertinentiis suas proprietates et possessiones Terrarum cum omnibus juribus et dominiis, et d. Wolricus [illegible] d. Arricus [illegible] frater et nepotes sui proponunt habere se ipsas proprietates et Terras cum dominio et omni jure ex pacto confirmato inter d. Ropretum [illegible] [illegible] [illegible] suos ex una parte et d. Varingum de Mels ex altera visis et auditis rationibus et allegationibus utriusque partis, sententiaverunt d. Cono et d. Johannes arbitri prelibati, quod si d. Wolricus et d. Arricus et nepotes eorum possunt rationabiliter docere se ex pacto habere dictas possessiones seu proprietates et Terras cum omni dominio et jure exinde debent bene gaudere. Adicientes sententiando quod si d. Slirogus vel ejus antecessores vel sui post ipsum pactum gravaverunt d.d. Wolricum et Arricum et eorum nepotes, vel eorum homines super proprietate et Terris eorum nominatis et ipsi de eorum gravaminibus sunt rationabiliter conquesti vel rebelles extiterunt d. Sliroyo et suis, si hoc [illegible] monstrare possunt, debent inde gaudere habendo proprietates et Terras suas cum omni [illegible] dominio et ratione

Actum est hoc in majori Ecclesia de Tridentino.

Ego Bernardus a d. Friderico Imperatore Notarius constitutus interfui et hanc chartam [illegible] [illegible] arbitrio scripsi. [illegible]

(169.)

1248. 12 Marzo Aquileja

Concessioni fatte dal Patriarca Bertoldo agli Udinesi.

Autentico Not°

In nomine sancte et individue Trinitatis. amen. Anno Domini MCCXLVIII. die XII. intrante mense Martii, indictione VI. Dominus Bertoldus Dei gratia S. Aquilegensis sedis Patriarcha volens forum Utini quod fundavit bonum statum habere et crescere ad honorem et servitium Aquilegensis ecclesie suorumque successorum, per se et successores suos de consensu et voluntate capituli Ecclesie Aquilegensis dictum forum quod modo est, et omnes in ipso habitantes, et totum territorium quod est a parte inferiori supra vetus fossatum, et omnes ibidem habitantes, vel qui illuc ad habitandum venerint, qui liberi homines vel Ecclesiarum de Terra Foriiulii fuerint, ab omni colta, vel collecta quam imponere eis posset, absolvit perpetuo per se et successores suos: promittens dictus D. Patriarcha universis et singulis Burgensibus de Utino, eorumque successoribus et heredibus et ibidem ad habitandum venientibus predictam absolutionem colte vel collecte firmam et ratam habere et tenere perpetuo per se et successores suos et non contra venire vel facere aliqua ratione vel occasione sub pena et obligatione mille marcharum puri auri, et si contra dictam absolutionem colte veniret aut faceret dictus D. Patriarcha vel ejus successores tunc in dicta pena mille marcharum auri teneatur. medietatem imperiali camere, et aliam medietatem communi de Utino. Qua soluta, contractus in sua permaneat firmitate perpetuo. salvis tamen antiquis cartis quas dicti Burgenses Utini ab ipso D. Bertoldo Patriarcha habent. Ad hoc vero Burgenses de Utino per se, suosque heredes et successores promiserunt et se perpetuo obligaverunt cum personis, armis et equis secundum ipsorum posse ad honorem et servitium Ecclesie Aquilegensis et D. Patriarche suorumque successorum ubicumque eos habuerit necessarios in terra Forii, ibi bono modo et sine fraude vel dolo servire et sibi et suis certis nunciis anis-

tere, et in omnibus quibus possunt aut poterant (poterint) qui pro tempore erunt in foro ubi contra omnem hominem; et alia servitia facere que ceteri habitatores sui de civitate et aliis locis suis faciunt, vel facere consueverunt (consuerint) Aquilegensi Ecclesie et dicto D. Patriarche preter collectam vel collectam quam eis et pactis eorum remisit ut superius continetur. Promisit etiam dictus D. Patriarcha dictis Burgensibus ubi nihil immutare vel facere de factis et statu loci sine eorum (ipsorum) consilio suorumque successorum. Actum in capitulo Aquilegensis Ecclesie. Testes vero interfuerunt D. Odolricus episcopus Tergestinus, D. Bonacursus episcopus Emoniensis, Iohannes Prepositus S. Stephani, Bertoldus et Odolricus fratres de Tricano, Adalpretus de Cucanea Petrus, Stephanus, Fridericus et Bandinus (Brin) de Utino, Marcus Zorzani, et alii plures

Ego Arturicus imperiali auctoritate notarius interfui et rogatus scribere scripsi et ad majorem fidem dictus D. Patriarcha et Capitulum Aquilegense presens instrumentum sigillo ipsorum fecerunt nominatim roborari cPc.

manu Arturici Notarii

Le parole sottosegnate nell'estratto di questo Documento nel Memoriale Belloni. Vol. I. pag. 120 t° (Bibl. Civica) sono scritte poterint e fuerint.

1248 8 Maggio

Privilegio [illegible] [illegible] da [illegible] al monastero di [illegible]

In nomine sancte et individue trinitatis amen. [illegible] littera [illegible] [illegible] [illegible] natur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad hoc ipsa ingeniosa veterum subtilitas adinvenit, quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] memoria repente evanescat velut umbra presentium [illegible] [illegible] acta digna memoria [illegible] caractere notas [illegible] nobis [illegible] Hinc est igitur quod nos [illegible] Dei gratia [illegible] tenore presentium [illegible] memorie [illegible] et [illegible] notitie [illegible] quod nos considerantes transitoriis stipendiis et fallaci gloria huius mundi, ubi omnia sunt [illegible] nec aliqua [illegible] eterne salutis premium nobis [illegible] [illegible] propterea ex omnibus que [illegible] nobis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per [illegible] Dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pro remedio anime nostre [illegible] [illegible] [illegible], ac [illegible] [illegible] Philippi filiorum nostrorum [illegible] filie nostre [illegible] [illegible] [illegible] progenitorum nostrorum in honore omnipotentis Dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vulgariter dicitur [illegible] capellam S [illegible] monasterium Cisterciensis Ordinis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ipsum [illegible] monasterium [illegible] [illegible] marcharum [illegible] [illegible] [illegible] marcharum reddibus ipsi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nostros [illegible] [illegible] in [illegible] voluntate et [illegible] [illegible] [illegible] nostre [illegible] [illegible] heredum nostrorum ipsi monasterio [illegible] obligamus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod si medio [illegible] [illegible] contingat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] memoratos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] ipsum monasterium teneat [illegible] [illegible] exinde [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel ab eo quocumque [illegible] [illegible] hereditate nostra [illegible] [illegible] ipsarum [illegible] marcharum [illegible] libere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] legaliter et libere dedimus in villa [illegible] XX mansos apud S Laurentium XIII mansos [illegible] decimis apud [illegible] X mansos cum decimis [illegible] mansos [illegible]

habet Otto inclusus cum decimis, IV. quos habuit Ambrosius cum decimis una cum molendinis, et paludem adjacentem que Crawiach vulgo dicitur: apud Haz XIV mansos tres mansos ad [illegible] in Perlach VII mansos, in Crevlow IX. mansos cum decimis in Zerwich VII. mansos, in Sussitz quatuor mansos, in Hruchach tres mansos, in Haberwich tres mansos: apud S. Udalricum quatuor mansos. Item in Carinthia in Vonwitz quatuor mansos, apud Steinpach XII mansos

Predicta vero bona absoluta et libera monasterio ipsi damus, ut videlicet in ipsis bonis plene ac libere fruatur omnibus juribus et utilitatibus, quibus et nos usi fuimus in eisdem; in agris videlicet pratis, piscinis, vineis, nemoribus, piscationibus exitibus et redditibus omnibus commu[illegible]s ac aliis quibuscunque juribus seu utilitatibus, quibus nos in eisdem, cum ea possedimus, sumus fruiti. Ipsam insuper Ecclesiam cum jam dictis bonis suis et aliis quibuslibet, que dante Deo habebit per nos, vel heredes nostros, seu ministeriales nostros, vel alios quoslibet homines nostros vel alienos ab omni jure advocatitio et exactionis et aliorum servitiorum qualiumcunque, per nos vel heredes aut successores nostros, seu ali[illegible] alias vel officiarios aut personas nostras et alios quoslibet requiren[illegible] [illegible]m, vel in genere, vel in specie penitus ducimus eximendam secundum amplitudinem et libertatem et privilegia, quibus Ordo Cisterciensis tam a Sede Apostolica, quam ab imperiali excellentia esse dignoscitur roboratus. Homines quoque ipsius, ubique in nostro Dominio constitutos, eximimus usquequaque a jure nemoris, et jure venatitio, que ..... vulgariter appellantur. Deinde conventui ipsius Ecclesie gratiam talem damus quod liceat eis piscari, et piscatores habere in [illegible]ka fluvio ubicunque in Dominium nostrum fluit. Insuper eam gratiam damus eis quod de omnibus victualibus que ad domum ipsorum deportantur, et de [illegible] quelibet, tributariis jam habitis, et in posterum habituris nulla solvantur telonia sive mute. Adjicimus etiam, quod si forte causa structure vel aliarum necessitatum ejusdem Ecclesie [illegible] contigerit; de hoc nullus eos impediat, vel coerceat et de tali venditione vel

emptione, ut dictum est, nulla solvat telonia, neque mutas. Item nemus juxta Monasterium ipsum situm, quod fuit nobilis viri domini Paulis, similiter Monasterio ipsi damus libere possidendum usque ad ripam, que Mikassa vulgariter dici solet; ut eo in perpetuum utantur libere, tam in condendis [illegible] [illegible] novalibus, et in habendis quibuslibet aliis usibus seu utilitatibus [illegible] ipsi [illegible] sic quam suis hominibus fuerint profutura. Insuper ipsi Monasterio tot ad libras conquiremus ex quibus tria millia caseorum ex [illegible] olei et duodecim somas salis habere valeant annuatim. Ipsam autem plantationem nostram novellam sepe superius repetitam, videlicet Fontem S. Marie, cum omnibus suis possessionibus tam habitis quam habendis supra Altare beate Virginis in Victoria ordini Cisterciensi offerentes humi[illegible] mus et legandam in matricem ipsi eamdem Ecclesiam eligentes secundum ipsius Ordinis instituta, ut exinde sibi provideant in perpetuum in regularibus disciplinis juxta ordinis ipsius normam. Preterea [illegible] [illegible] [illegible] principio [illegible] monasterium fundavimus anno Domini [illegible] super libertate ac juribus seu possessionibus ipsius Ecclesie antedicte sibi privilegium confici fecimus et [illegible] [illegible] munimine [illegible] [illegible] [illegible] quibus et etiam [illegible] post fa[illegible] [illegible] [illegible] majorem fecimus gratiam tam in ampliatione suorum jurium et honorum et quia sigillum nostrum nos postea contigit renovare, [illegible] privilegium tunc conscriptum presenti pagina [illegible] renovantes quam in [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] memoratis per heredes vel successores nostros vel alios quoslibet [illegible] [illegible] vel [illegible] in posterum [illegible] vel alio de eo monasterio possit infirmare [illegible] ipsius nostri [illegible] [illegible] roborandum. [illegible] [illegible] semper [illegible] Decima [illegible] villarum [illegible] superius [illegible] [illegible] [illegible] Ecclesia [illegible] [illegible] in feudo [illegible] [illegible] [illegible] in fine apponimus quod etiam volumus universum Capitulum [illegible] [illegible] nostro [illegible] [illegible] juspatronatus habere dignoscitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nos dedisse; ita quod ipse conventus populo eidem provideat in divinis per clericum secularem sicut expedierit et eis [illegible]. [illegible] vero [illegible] [illegible]

Philippus filius noster, qui post datum presentis Privilegii in Salisburgensem Archiepiscopum est electus; et Ulricus filius noster senior, Ulricus Prepositus de Volkenmark, Luitoldus Rabanus de Chrich, nobilis puer de Ouersperk, Albertus et Henricus de Cavelsperk, Henricus Kamifer de Chreh et alii [illegible]

[illegible] facto ego Bertholdus Frisacensis canonicus scriptor presentis pagine testimonium perhibeo veritati. Acta sunt hec anno gratie MCCXLVIII. Indictione VII^a [illegible]

Rubric.

(171.)

1248 10 Luglio

Biaquino da Camino si rimette nel Patriarca per quei compensi che si competono per la distruzione del castello di Cavolano

Anno Domini MCCXLVIII Indictione sexta die decimo intrante Julio in presentia D. Mainardi de Carnia Benaquivi de Castello Domini Scinelle de [illegible] de Verona, Samuelis Ulbei Cadubrii et aliorum D. Biaquinus de Camino misit castrum Cavolani destructum per eundem D. Bertoldum Aquilegensem Patriarcham et suos, videlicet dampnum et injurias et per hoc datum in predictum D. Bertoldum Aquilegensem Patriarcham ad ejus voluntatem, sperans ut de hiis et omnibus benefaciet ei et omnes homines et personas qui et que sunt extra gratiam ipsius D. Biaquini occasione ipsius D. Patriarche in predicto D. Patriarcha ad ejus voluntatem misit, promittens se firmum habere omnia quecumque dictus D. Patriarcha facere voluerit et ordinare de supradictis Domino Bregonia de Summo Colle Aquilegensi Canonico procuratorio nomine predicti D. Patriarche et in ipsius privilegio sive littera continebatur hec omnia accipiente

Actum Cadubrii in domo filii q.m Mainardi de Plebe Cadubrii

Ego Johannes sacri Palatii notarius interfui et supradicta omnia scripsi rogatus etc

1248 [illegible]

Il Patriarca autorizza [illegible] di [illegible] a vender dei beni per pagare [illegible] del [illegible]

Anno domini MCCXLVIII [illegible] sexto [illegible] intrante [illegible] Sententie [illegible] Tarvisino, presbitero [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

Hermannus [illegible] Electus [illegible] et [illegible] [illegible]

Anno domini MCCXLVIII indictione sexta die octavo intrante mense Madii [illegible] [illegible] Patriarcha [illegible] [illegible] concordi[illegible] magistro [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible]

Ego [illegible] notarius [illegible]

quod [illegible] [illegible] non [illegible] non [illegible], nec [illegible] nondum [illegible]

[illegible] summam [illegible] [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] ultra [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] romanam [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] Monachorum [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in se [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] in eadem [illegible] et de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] et sui [illegible] [illegible] [illegible] proprium [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pro [illegible] et corpore [illegible] [illegible] [illegible] et toto
[illegible] [illegible] [illegible] voluntatem et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pro [illegible]

et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] omnem [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] in perpetuum et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] quae ad XV annos et dicti unum [illegible] fuerunt [illegible]

et [illegible] [illegible] se [illegible] de predicta [illegible] et in omnibus [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] presentia et futura, pro omnibus [illegible] et [illegible] [illegible] et

[illegible] [illegible] beneficio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et omni

[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et omni [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] persone [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] de [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et de omnibus [illegible] non probabunt [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] venant [illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

Anno domini MCCXLVIII [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

Anno [illegible] VI [illegible] VII [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Tenuta [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] mento [illegible]

[illegible]

1248. Decembre Aquileja

Bertoldo Patriarca concede al Capitolo d'Aquileja il diritto del Copulatico sui beni del Capitolo stesso

In nomine sancte et Individue Trinitatis amen. Anno MCCXLVIII. Indictione VI.... die exeunte Decembri. In presentia Dominorum magistri Ludovici Plebani Laybacensis, Arnrici de Utino, Marci Zovem, Wolrici capellani et aliorum multorum. D. Bertoldus venerabilis Patriarcha Aquilegensis pro quinquaginta marchis Aquilegensis monete quas confessus fuit se a capitulo Aquilegensi recepisse et in usum ac utilitatem Aquilegensis Ecclesie convertisse; renuntians excepcioni etc. obligavit eidem capitulo omne copulaticum et omne jus Copulatici quod habebat vel videbatur habere jure Patriarchali super bonis predicti Capituli ubicumque habebat vel habere videbatur usque ad spatium quatuor annorum ab illo die in antea: et si infra ipsum quatuor annorum spatium predictam pecuniam ipse vel successor ipsius si ipsum infra infrascriptum spatium mori contingerat predicto Capitulo non solveret ipsum Copulaticum et jus Copulatici integraliter, ut predictum est pro anime sue remedio nomine pure donationis que dicitur inter vivos tradidit et donavit predicto Capitulo Aquilegensi ad habendum tenendum et possidendum perpetuo sine contradictione aliqua ipsius, vel successorum suorum.

Actum apud Aquilegiam in Capitulo majoris Ecclesie

Ego Paulus sacri Palatii notarius interfui et de mandato predicti D. Patriarche ac rogatus scripsi c. P. c.

(174.)

1248 Maduna

il Patriarca ordina il capitolo di Cividale di mandargli quaranta operai con vettovaglie in dono

Bertoldus Dei gratia s. Aquilegensis sedis Patriarcha dilecto filio Decano Civitatensi et suo capitulo salutem. Cum ad reparationem munitionum quas Teutonici terram nostram hostiliter depopulaverunt multitudinem operariorum habeamus ad presens plurimum opportunam, devotionem vestram ... precum instantia. quadraginta operarios cum badilis et zappis et victualibus octo dierum apud Madunam omni mora postposita.

Data apud Madunam vigilia s. Marie prime indictionis VI

1249 1° Aprile Campagna di Manzano

Compromesso dei [illegible] e di Rainardo Conte di Gorizia onde por termine alle differenze tra [illegible] [illegible]

In nomine Domini nostri [illegible] [illegible] Anno ejusdem [illegible] MCCXLIX. Indictione VII. die [illegible] primo Aprilis in campanea Manzani [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Archidiacono [illegible] [illegible], magistro Bertholdo [illegible] Aquilegiensi [illegible] [illegible] de Padua, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] et aliis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sedis Aquilegensis [illegible] pro se et suis successoribus et ecclesia Aquilegensi ex parte una et [illegible] [illegible] Comes Goricie pro se et suis heredibus ex altera [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de differentiis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] communiter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sicut [illegible] arbitros [illegible] [illegible] et amicabiles compositores [illegible] omnibus [illegible], nec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et suos ex una parte et dictum [illegible] [illegible] et suos ex altera [illegible] [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] generalis in [illegible] et a [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de causa seu questione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] jacent in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible], ita quod predicti [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] compositores, [illegible] [illegible], [illegible] pronuncia[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] una vice et pluribus et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et per rationem et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] bono et libero [illegible] [illegible] voluerint [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et Johannes [illegible] concordia et si [illegible] duo non possent esse concordes pre[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per [illegible], plenius continetur

et quidquid predicti Domini Olricus et Iohannes commandetur et concordetur, vel predictus D. Otto super predictis et aliquo predictorum dixerint, laudaverint, arbitrati fuerint, sententiaverint, declaraverint, interpretati fuerint et diffinidaverint tam de facto quam non facto, tam sedendo quam in pedibus stando [illegible], Dominus Patriarcha et Comes promiserunt unus alteri [illegible] dictis arbitris [illegible] firmum et ratum habere tenere et non contravenire [illegible] ratione vel causa [illegible] obligatione bonorum dicti D. Patriarche [illegible] Aquileiensis [illegible] dicti D. Comitis [illegible] sua partium contra fecerit vel [illegible] nomine pene promisit [illegible] parti alteri [illegible] arbitris [illegible] stipulatio[illegible] [illegible] marchas Aquileienses qua pena commissa [illegible] arbitrium sive [illegible] dictorum dominorum vel [illegible] Marchionis [illegible] et partes attendere teneantur [illegible] arbitrio et diffinitione [illegible] dicti Marchionis [illegible] Renuntiantes [illegible] D. Patriarcha et Comes omni [illegible] et privilegio ecclesiastico [illegible] tam speciali quam communi. [illegible] tamen acto inter predictas partes et arbitros [illegible] dicta [illegible] arbitrium

[illegible] Patriarchae [illegible] omnibus [illegible] de [illegible] D. [illegible]

[illegible] et [illegible]

1249 - Cividale.

somministrazioni che il Preposito di Cividale è tenuto di fare ai canonici annualmente

Anno Domini MCCXLIX. Indictione VII. Hi sunt redditus,
et rationes, quos et quas Prepositus Civitatensis ratio-
ne Prepositure, et administrationis tenetur dare
Canonicis Civitatensibus. De frumento CCCL. Modi-
ales, et L. Stariolos. Item XV. Modiales pro Festis,
in quibus Canonici sedent in Refectorio: a Festo sci-
licet Sancti Michaelis inclusive, usque ad Resurre-
ctionem Domini. Item duos Modiales, et dimidi-
um dare debet pro quatuor hospitibus, qui invitan-
tur a Canonicis in Nativitate Domini in Pa-
scha, et in Pentecoste. Item Cellerario Canonicorum
in Quadragesima debet dare 1. Modialem: coquina-
rius Modialem similiter dare debet. Item Celle-
rario dantur IV. Sextarii Siliginis, et IV. Sexta-
rii Millii, quos solvit Decanus de Premaria-
co. Item de Molendinis de Pusterula, et de Va-
do debentur dare Canonicis hee azime: videlicet
XV. in Festo omnium Sanctorum, XV. in Festo
Sancti Martini, XV. In Adventu Domini, XV. in
Nativitate Domini, XV. in Circumcisione, XV.
in Epiphania, XV. in Purificatione Sancte Marie,
XV. in Dominica Carnis-privii, XV. in Pascha, XV.
in Pentecoste, et XV. in Dedicatione Ecclesie. Debent
autem tales esse Azime: duo scilicet de uno Piso-
nali de Sextario. Item in quolibet Festo per cir-
culum anni, quando servitur Canonicis in co-
quina de Prepositura, debentur servitoribus, sive

familie due Azime similes superioribus; et due Pette de Millio: petta vero quelibet debet constare ex uno Pisonali. De his autem duabus azimis, et duabus pettis percipit Cellerarius Canonicorum dimidiam azimam, et dimidiam pettam: et ex hac parte dat ipse partem Ortolanis, et illis qui dant vinum ea die Canonicis. Item in Quadragesima de Molendinis supradictis, VIII. Sextarios Millii familie servienti Canonicis. Item ad coperturam, et reparationem Claustri, Coquine, Pistrini, Necessarii, Refectorii, et Cellarii debet dare Gastaldio III. Modiales frumenti, et III Modiales pro sale qui datur in Coquina. Item quando interficiuntur porci pernarum, et oves baffonum debet Gastaldio Prepositi providere Coquinariis in victu ea die. Ac. Rubeis pag. 746.

1249 [illegible]

Lega del Parma [illegible], del Marchese d'Este, de' Ferraresi, de' Mantovani etc. contro l' Ezzelino

In nomine Sancte et Individue Trinitatis amen. Anno Domini MCCXLIX indictione VII Dominus Bertoldus Dei gratia venerabilis Patriarcha Aquileiensis, cupiens se in servitium matris Ecclesie potenter, et patenter ingerere, quatenus se vires sue extendunt, vexillum suum pro [illegible] [illegible] ad [illegible], [illegible] Nobiles viros [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], atque ad civitates Brixiam, Mantuam, et Ferrariam destinavit. [illegible] de communi consilio super hoc ordinato, auditis petitionibus dicti [illegible], promiserunt eidem d. Patriarche mittere centum Cavalcatores in propriis expensis, usque ad Terram suam ita quod postquam ipsi fuerint in Terra ipsius d. Patriarche [illegible] [illegible] eis tenetur providere congrue de expensis et restituere damna, que passi [illegible] werram incurrent, et ipsi versa vice lucrum, quod consequi po[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per medium cum ipso d. Patriarcha, [illegible] eciam medietatem, et sibi aliam retinere, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] commune [illegible], videlicet Potestas cum consilio, data potestate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], qui in animam illorum omnium, juravit, [illegible] [illegible] in animam ipsorum juramento firmando, quod quandocumque [illegible] [illegible] de [illegible] equitaverit super Terras d. Patriarche, vel super Tar[illegible] visium seu super Terras d. [illegible], cum suo exercitu, [illegible] [illegible] trecentos milites, vel ultra dicte Communitates [illegible] [illegible] [illegible] expensis equitare super Veronam, et [illegible] [illegible] [illegible] werram et quod non debeant facere pacem, compositionem, seu [illegible] [illegible] [illegible] super predicta werra sine voluntate et consensu [illegible] d. Patriarche, quibuslibet exceptionibus juris et facti hinc inde [illegible] et [illegible] ita, quod

[illegible] [illegible] ramentum eis prestare faciat; alioquin non debeat

teneri [illegible] quod hec omnia continentur in predictarum civitatum

[illegible] instrumentis [illegible] ipsorum sigillis munitis. ipse autem d. Patriarcha

[illegible] [illegible] ipsi, et sacramento civitatis Mantue coram se et consi

[illegible] [illegible], ad honorem Dei et sancte matris Ecclesie Die XI Maii

[illegible] Conradi electi [illegible], Hermanni electi [illegible], Hen

rici de [illegible] [illegible] de Castello, Rodulphi de Caustaco, et Thomasio

de [illegible] [illegible], canonicis et [illegible] [illegible] de Marucdo, Iohan

nis et [illegible] [illegible] de [illegible], et Henrico de Mels, atque aliorum

plurium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per totum magistro

[illegible] vicedomino suo jurandi in anima sua omnia predicta,

[illegible] communitates eedem juraverant, versa vice eisdem attendere

et [illegible] bona fide, sine fraude. Qui ibidem libris et scripturis cor

poraliter tactis, que superius dicta sunt, juravit in animam d. Patriar

che et presentem chartam idem Patriarcha jussit sui sigilli munimine

roborari

Actum apud [illegible] in camera d. Patriarche

[illegible] [illegible] notarius his omnibus interfui et rogatus scripsi

[illegible] [illegible] [illegible] 185

(178.)

1249 27 Ottobre Schaufenberch
Fondazione del Monastero di Studeniz

In nomine sancte et individue trinitatis amen. Bertholdus Dei gratia sancte Aquilejensis Patriarcha universis presentem paginam inspecturis salutem in omnium salvatore. Licet universas Ecclesias in christo fundatas fovere ac diligere teneamur speciali tamen et quadam prerogativa circumspectionis ac paterne sollicitudinis novellas eas que in nobis [illegible] nobis commissarum in nostra [illegible] Diocesi plantationes noscuntur ut de die in diem proficiant, debemus subsidiis confovere. sed quia frequenter[illegible] temporum super his que provide statuuntur ad salutem animarum consuevit fragilis memoria hominum obviare que gesta sunt scripture que major est memorie ejus confirmatione decrevimus manifestanda. Ad universorum igitur tam presentium quam posterorum notitiam presentis pagine annotatione volumus pervenire quod dominam et, dei gratia sororem Sophiam de Rochats una cum sorore sua Rihtza uxore Ottonis de Chunsperch divino fervore inflammate nostro necnon capituli requisito et obtento consensu novellam sanctimonialibus plantationem fundaverunt in villa Studeniz juxta conterminium quod dicitur Pelschach mutantes nostra auctoritate nomen eius gere Studeniz et imponentes ei nomen celebre fontis gratie ob reverentiam beate Virginis Marie patrone dicti claustri, que angelo testante plena gratie de plenitudine sua indigentibus gratiam administrat. verum ne iidem famularum sorores possent ab aliquibus postmodum indebite pregravari vel in limitibus sibi assignatis injurias sustinere formam donationum et que donata sunt tam fundatricum quam aliorum contentium et cooperantium secundum quod scripta ipsorum presentabant sigillis roborata huic pagine duximus [illegible] [illegible] non inane

Dedit itaque dicta soror Sophia de pleno consensu et ratihabitione fratris sui Heinrici de Rohats et uxoris ejus Sylie et filiarum suarum Gertrudis, Brigide nec non Rihtza sororis sue cum tribus pueris Ottone Heinrico et Katherina, accedente similiter consensu puerorum de Wildhausen Henrici, Alberti Riemodis et Chunegundis eandem in Studeniz acceptam ab Henrico [illegible] fratre suo cum bonis et proventibus pertinentibus que ad dictam Sophiam jure hereditario pertinebant. Addidit et villam Chriezendorffe sitam ex alia parte Tregne cum omnibus attinentibus denique [illegible] secundum quod earundem littera protestatur. Spectant etiam ad dictum locum duodecim mansi quos Dux Fridericus eidem loco ob devotionem sororis Sophie donavit. Sane et Rihtza memorata viginti mansos dedit supramemorate fundationi sitos in campo apud Breslanyz [illegible] et [illegible] in [illegible] mariti sui Ottonis pro animabus suorum predictorum omniumque [illegible]

Sane cum nos ex pastoralis officii debito pie piam probare debeamus subsidium et [illegible] reverentiam beate Virginis et devotionem [illegible] feminarum et [illegible] [illegible]

ne tam novellam veluti tenelle olive plantationem bruma in posterum exsiccet spectabili eidem claustro plebem [illegible] in subsidium tenorem presentium conferimus cum omnibus redditibus et juribus que ad eam pertinent [illegible] modo qualibet pervenire [illegible] de vota consensu et assensu nostri Capituli Aquilegensis ac statuimus etiam quod nos et nostri successores plebanum ibidem canonice instituere teneamur perpetuo in pertinenda de ona [illegible] respondeat et noverit [illegible] pro posse solvat, Archidiacono ac Decano, et nuntiis vestris Kathedratica et aliis que ad nos spectant satisfaciat cum consilio Archidiaconorum in celestis residente vicarios instituat cum quibus supradicta onera partiatur, neque in corrigendis excessibus que supra vires ejus sunt ad Archidiaconum referat, ita ut nulla cura animarum Sanctimoniales contingat. Reservamus tamen nobis et successoribus nostris Ecclesiam in Pulzkom a supradicta Plebe per D. Reychardum exemptam, cujus investituram ad nos et successores nostros eo videlicet Heredibus suis presentantibus volumus pertinere. Indulgemus etiam eidem Claustro ut secundum statuta Canonum omnes qui ibidem sepulturam elegerint recipiant et matri Ecclesie, a qua Sacramenta et pabulum vite perceperunt satisfaciant. Capellani vero sanctimonialium correctioni illarum subjaceant quibus etiam Sacerdos qui sui [illegible] examine sunt corrigenda confessores familie que sepeliant et expediant Cetre ostias Sacramentis

Ceterum sicut scripta cohevatum testantur = nullum dictum claustrum habeat Advocatum nisi Defensorem sine emolumento, quem nos ad petitionem earum et successores nostri decrevimus ordinandum, qui si necesse fuerit prestent alium quem viderint expedire

Sed ne quis huic salutari et Deo grate ordinationi ausu temerario valeat contraire, eam sigillorum nostri et Aquilegensis Capituli munimine firmius roborari adminiculo dilucidorum Testium fulciendo. Sunt autem hi qui interfuerunt Leonhardus Abbas Rosacensis, magister Berengarius Canonicus Aquilegensis et Civitatensis tunc temporis Vicedominus, frater Henricus Prior fratrum Predicatorum in Pennavia et frater Jacobus magister Wilhelmus Decanus de Tricesimo, magister Marsilius Canonicus Civitatensis, Chunradus Plebanus S. Viti in Marchia, Peregrinus Sacerdos, Pontius Canonicus Civitatensis et notarius D. Patriarche. Datum apud Scharphenberch anno Domini MCCLXIX VIII Indictione sexto Kalendas Novembris

Da copia esistente nell' Archivio della [illegible] Arcivescovile

1249, ottobre. Foggia. L'Imp. Federico II ~~dà~~ facoltà a Mainardo Conte di Gorizia suo Capitano in Stiria di togliere e accordare ai sudditi fedeli, i beni che il Patriarca d'Aquileja, l'arcivescovo eletto di Salisburgo ed altri prelati infedeli possedevano in Stiria.

Pubbl. da Zimmert, _Monum. Tirolensia_ e presso Chmel, _Oesterreichische Geschichtsforscher_, T. I, p. 540. –

Fridericus Dei gratia Romanorum imperator semper augustus Jerusalem et Sicilie rex. Per presens scriptum notum fieri volumus universis imperii fidelibus tam presentibus quam futuris quod cum nos M. comitem Goricie dilectum fidelem nostrum capitaneum Stirie duximus statuendum, omnes possessiones et omnia bona que patriarcha Aquilejensis, electus Salzburgensis ac alii prelati qui fidem et devotionem nostri nominis abjurarunt, in Stiria et Carniola tenent et possident, ad manus nostras recipiendi et ea omnibus illis qui ad conversi ad fidelitatem et servitia nostra redire puro corde voluerint, obligandi, eidem comiti plenam contulimus potestatem; quicquid idem comes de predictis possessionibus et bonis capiendis et supradicto modo obligandis fecit vel in antea fecerit, ratum et firmum inviolabiliter habebitur (sic). Ad cujus rei memoriam et stabilem firmitatem presens scriptum fieri et majestatis nostre sigillo jussimus communiri.

Actum Fogie, anno Dominice incarnationis millesimo ducentesimo quadragesimo nono, mense octobris, octava indictione.

(179.)

1249 2 Novembre Aquileja

Privilegio concesso dal Patriarca Bertoldo alla Chiesa di S. Nicolò di Sacile.

Bertoldus Dei gratia S. sedis Aquilegensis Patriarcha, dilecto filio Bono Plebano Ecclesie S. Nicolai de Sacilo salutem et benedictionem in Domino. Prudentia tua nobis cum instantia multa supplicavit frequenter, ut per scripta nostra sigilli nostri roborata munimine, per quae tibi et successoribus tuis, ac aliis in posterum manifesta pateret veritatis cognitio; te certum facere dignaremur, certificantes te illis, prout opinio nostra tenet nostraque jura fatentur, si Ecclesia Beati Nicolai de Sacilo predicta, que immediate spectat cum omni jure suo ad Ecclesiam Aquilegensem et nos: maxime quia inter Concordiensem Diocesim et Cenetensem ibidem sita est, habere debeat populum et cimiterium proprium, ac sit Ecclesia Baptismalis, nec non exemptionis gaudeat libertate. Praeterea cum etiam non constet per scripturas publicas, quibus juribus et possessionibus dicta Ecclesia, cujus es tu Plebanus et Rector, dotata fuerit ab antiquo; supplicasti nobis humiliter et instanter, ut saltem ex notitia quorumdam Privilegiorum Aquilegensis Ecclesie, quibus fit mentio de premissis, dignaremur te reddere certum per eadem scripta nostra plenius in hac parte, ne defectu talium Scripturarum ipsa Ecclesia nostra de Sacilo super aliquibus juribus et possessionibus suis dampnum pateretur, seu aliquod detrimentum. Nos vero devotionis tue supplicationibus inclinati benigne quas in Domino plurimum commendamus, tenore presentium, sicut per quedam Privilegia nostra didicimus, te, ac successores tuos et universos has litteras inspectures scire volumus manifeste quod temporibus illis, quibus vir illustris bone memorie Dux Henricus, qui licet de genere fuisset Alemannorum nobili stirpe genitus, tunc temporis dominabatur in partibus istis, circa Liquentie flumen pro remedio anime sue in Sacilo ad honorem Beati Nicolai gloriosi Confessoris et Episcopi ecclesiam inter fines Diocesis Concordiensis et Cenetensis fundavit, sperans ibi tunc et per subsequens tempus, sicut contigit, oppidum seu munitionem construere laudabilem que sui nominis gloriam et magnificentie sue redderet incrementum. idem tunc a Romana Curia videtur obtinuisse de gratia speciali, sicut patet per nostra

Privilegia supradicta, quod non obstantibus Privilegiis ac jurisdictionibus Dioecesis concordiensis et Cenetensis, dicta ecclesia Beati Nicolai de Sacilo, sit baptismalis, cimiterium habeat ac populum sibi subjectum interius et exterius libere, quantum munitiones et claustra dicti loci de Sacilo, et circumstantia et adjacens undique villa sibi caperet tunc et temporibus successivis. Ita tamen quod supradicte Dioeceses Concordiensis et Cenetensis, non teneant in aliquo, sed ab utroque prorsus Episcopatu cum omnibus suis juribus atque possessionibus ipsa Ecclesia sit exempta. Ita eadem Privilegia nostra lectori videbantur; et asserunt quod idem vir magnificus Dux Henricus fundavit Ecclesiam S. Nicolai de Sacilo predictam tunc in remissione peccatorum suorum et dedit, donavit et contulit libere predium quoddam ad trium quantitatem agrorum, in quo construxit eamdem cum quodam territorio non longe multum ab ipsa juxta ripam Liquentie, simul cum pertinentiis omnibus, que deinde per subsequentia tempora de novalibus, cultorum, nemorum et aliis terris excultis et laboratis de novo in confinio et districtu Sacili provenerunt, donatione largiente. Item quoddam territorium versus montes a parte superiori prope rivum quod appellatur Orzale. Item quoddam territorium, quedam predia in loco qui dicitur Viganovum et in ejus confinio et districtu. Item a parte inferiori juxta Liquentie flumen per duas leguas ab eadem Ecclesia quoddam aliud territorium sibi dedit item in districtu et confinio Canipe, aliud etiam territorium cum quibusdam prediis et servis habitantibus in eodem. Hic itaque S. Nicolai predictam Ecclesiam de Sacilo prediis, possessionibus et territoriis, servis et quartiis dotatam predictis, idem vir illustris Dux memoratus Henricus cum omnibus ejusdem exemptionibus, honoribus atque juribus, cunctisque possessionibus, authoritate summi Pontificis, Ecclesie Aquilegensi supposuit cum quibusdam aliis Ecclesiis, ut patet, [illegible] et nostra ferunt Privilegia predicta, libere penitus et precise. Ut ergo conscientie tue, tuisque Successoribus plenius in hac parte satisfaciant scripta nostra, volumus ut dicta Ecclesia S. Nicolai de Sacilo exemptionibus et honoribus, jurisdictionibus et possessionibus supradictis, nec non cunctis juribus suis, tam gratia predictorum Privilegiorum Sancte Aquilegensis Ecclesie, quam jure prescriptionis antique, gaudere debeat, et

et libere nunc et semper, salvis tamen honoribus circa predicta Aquilegensi Ecclesie, cui ut dictum est, vir idem magnificus eamdem supposuit Ecclesiam de Sacilo. Ad hec autem devotioni tue tam per nos, quam per successores nostros per presentes committimus et mandamus quatenus, dictas exemptiones cum honoribus suis et omnia jura cum jurisdictionibus dicte Ecclesie S. Nicolai de Sacilo manutenere debeas, ac successores tui hoc modo utiliter tueri, detemptores jurium et possessionum ejusdem authoritate nostra, debita monitione premissa, per censuram ecclesiasticam, nec non et violatores dictorum jurium atque possessionum plebis predicte, seu contradictores et rebelles intrepide compescendo. In cujus rei evidentiam et stabilem firmitatem litteras nostras tibi et successoribus tuis concedimus, sigilli nostri pendentis munimine roboratas. Data Aquilegie MCCXLIX. die secunda intrante Novembri, Indictione septima [illegible]

1249 13 Novembre.

Licenza concessa dal Patriarca di edificar un castello presso quello di Cucagna.

Charta licentie ad edificandum castrum, vel munitionem, seu quidquid voluerit in colle qui dicitur Rodingerius, sito subter castrum Cucanee, date per Reverendum in christo Patrem et D.D. Bertoldum Dei gratia s. sedis Aquilegensis dignissimum Patriarcham D. Adalpreto de Cucanea. Carta facta per Paulum notarium sub anno Domini MCCXLIX. Indictione VII. die XIIII intrante Novembri. In presentia Dominorum magistri Benevenuti Gledomini Bertoldi, Cononis et Arherici fratrum de Tricano, Henrici de Mels, Rapotti de Budrio et aliorum multorum. C.P.C.

1249 16 Dicembre Aquileja

Fondazione dell' Ospitale presso la strada di Aquileja.

In nomine sancte et individue Trinitatis amen. Nos Bertoldus Dei gratia sancte Aquilegensis sedis Patriarcha notum facimus universis tam presentibus quam futuris [illegible] conductibus [illegible] [illegible] inter [illegible] nostre fidei [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] Hospitale omnium [illegible] prope [illegible] Aquilegie civitatis per [illegible] [illegible] plurimum et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Hospitale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nibus [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] strate ad [illegible] et patriarchatus Aquilegensis [illegible] et [illegible] ~~Strata~~ parte [illegible] et [illegible] a terra [illegible] in longitudine a Rivola usque ad [illegible] Sancti Johannes. Que terra, ut [illegible] continet privilegii, tempore illius concessionis erat deserta et nunquam ab homine [illegible] habitata [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] homines Aquilegiam [illegible] vel inde [illegible] et [illegible] hac malitia et alia difficultate magnarum paludum in predicta strata [illegible] [illegible], quousque per Dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Hospitale ad viatorum [illegible] et [illegible] nec non ad strate custodiam [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] cum [illegible] [illegible] tempore [illegible] [illegible] refectionem [illegible] et [illegible] respondere tenentur [illegible] [illegible] strate separatione tenentur expendere [illegible] [illegible] inspiratione [illegible] de totali strate separatione [illegible] providebit tamen maxime [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] donatione [illegible] [illegible] tam ad suam [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] quidam [illegible] [illegible] Christianis [illegible] [illegible] erant [illegible], qui capti apud Saracenos in carcere [illegible] tenebantur, qui tunc erant [illegible] et apud [illegible], [illegible] Hugo (Alepum) et [illegible], [illegible] [illegible] in hac vita [illegible] nuditate, fame et siti [illegible] et dolores inexplicabiles dictorum captivorum [illegible] [illegible] Christianos et Saracenos [illegible] [illegible] obtinuit apud Regem Saracenorum privilegium [illegible] [illegible] consolationes [illegible]

[illegible]

[illegible] Wolfii [illegible] in [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] modo [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] possidere [illegible]
[illegible] temporis [illegible] et futuri [illegible]
[illegible] temporis [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
et [illegible] Abraham [illegible] nunquam [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] et in [illegible]
[illegible] et [illegible]
et [illegible]
[illegible]

[illegible] post [illegible]

[illegible] separatione [illegible]

[illegible] molendino [illegible]

[illegible]

[illegible] per [illegible] memorabilis [illegible]

[illegible] separata [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] et servent et [illegible] tempore [illegible]

[illegible] non [illegible] non [illegible] et [illegible]

[illegible] contam [illegible] [illegible] [illegible] profati
[illegible] Hierosolimitani [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] aliquis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nostri et [illegible] de [illegible] nostri capituli
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et prefati [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Johanne [illegible] [illegible] Stephani magistro Cerimoniario Vi-
cendino nobili viro Biaquino de Prata, Agnolino ~~de~~ Varmo, Augusto de Mols
Matheo de Ricarotta Portenkano de Ravenna, Henricho Capafava de Mol,
Mandito Marcello capucino Domini nostri Patriarche, Catonello et Corrado
canonicis Parentinis, Marco Carpo et Nicolao civibus Aquilegensibus
[illegible] et aliis pluribus

[illegible] [illegible] canonicus [illegible] Aquilegensis [illegible] omnibus interfui
et de mandato ipsius D. Patriarche et prefati Capituli hoc Privilegium
[illegible] et [illegible]. Hec facta sunt sub anno Domini MCCXLIX. Indictione
septima, sextodecimo die exeunte Decembris. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

1250 30 Gennaio Cividale

non per obbligo ma per pura generosità il capitolo di Cividale acconsente a pagar una data somma al comune da impiegarsi nel fortificare la città

Anno Dominice nativitatis MCCL. Indictione VIII penultimo die Ianuarii in Civitate Austria, in via publica infra S. Iohannem .... in presentia Dominorum Henrici Tassotti, Dominici Ancilotti, ubi in ... Gastaldionis D. Patriarche nobilis Advocati Civitatensis Pelegrini de Cornoleto, ... Burlavii et aliorum. D. Wolrico vicedecano nomine Capituli Civitatensis petente a Iohanne de Caranea Potestate Civitatensi et Communi Civitatensi a Capitulo auxilium ad munitionem Civitatis ratione aliqua vel ex gratia postulabat, Ipse D. Iohannes Potestas nomine et vice Communitatis respondit dicens et protestans quod huiusmodi auxilium non ratione aliqua sed necessitate Civitatis accedere ex gratia Communitas requirebat, cum ... Civildegere, et iure quolibet ... atque statuto facto inter capitulum et commune predictum, ut stabilitum per Venerabilem Patrem D. Bertholdum Aquilegensem Patriarcham, post quam responsionem atque protestationem vicedecanus prefatus, cum eam communitatis necessitas immineret, dictis partibus presentibus, capitulum dare statuit promisit Communitati quatuor marchas Aquilegensis monete propter bonum statum et conservationem Civitatis. Ita quod ob huiusmodi gratiam Ecclesia, vel Capitulo seu clericis subditis capitulo Civitatensi nullum possit preiudicium generari, quod sub dicta forma D. Iohannes Potestas Communitatis nomine accepit ...

1250

[illegible] vende [illegible] Sdrevna al monastero di S. Maria [illegible]

[illegible] Aquilegensis Patriarcha [illegible] nomine [illegible] tam pro [illegible] quam futuris [illegible] quod [illegible] pro [illegible] universalis Ecclesie atque nostre [illegible] in magna necessitate [illegible] solvendo [illegible] et aliis necessitatibus pecunia [illegible] indigeremus [illegible] Conventui [illegible] mansos in villa de Sdrevna [illegible] vendidimus [illegible] quadraginta [illegible] marchis Aquilegensis [illegible] marchas et dimidiam ad usum Curie [illegible] confitemur [illegible] in utilitatem ejusdem universalis Ecclesie atque nostre. unum quorum mansorum [illegible] per [illegible], alter per Sdrechnam, tertius vero per [illegible] mansos pro [illegible] pecunia que eidem Loco [illegible] erat pro [illegible] monasterio [illegible] mansos [illegible] nobis [illegible] officialibus [illegible] venditionem facimus cum consensu nostri capituli Aquilegensis, [illegible] pro nos et successores nostros supradicto Monasterio [illegible] mansos [illegible] et respondere in jure [illegible] pena [illegible] mansorum

Actum in [illegible] Aquilegensis [illegible] [illegible] et [illegible], [illegible] Dozono [illegible] de [illegible] [illegible], et ut [illegible] contractus [illegible] perpetuo firmitatis [illegible] capitulum Aquilegensis [illegible] roborari

Nos Conradus [illegible] Notarius [illegible] anno Domini MCCL, indictione VIII [illegible]

2

1256

... nco dell' opere fatte dall' Abbate Giacomo, a benefizio ed uso della Chiesa e Convento di Mogg[io]

... rerum tempore procedente memoria pereat et evanescat, sole... ... comendari et litere enarrare. Cognoscat ergo tam presens ... ... futura etas quod in sacrario et camera monasterii Moiacensis hec res ... fuerunt inventa quas emit et fieri fecit D. Iacobus olim quidem monas... ... electus scilicet Thuribulum unum argenteum et unum de auri... allo. Duae Pelves argenti. unum vas argenteum in quo servatur thus, et ... unum. unus calix magnus de argento superauratus. duo superpelli... ... Quatuor cappe baldedsine. Quatuor coopertoria altaris de lineo panno cum ... riso. duo preparamenta sacerdotalia. Quatuor tabule cum imaginibu... existentes ante altaria. Altariolum unum viaticum circumdatum ... ... Duae Campane empte pro ducentis libris Veneciensium parvorum. ... fecit fieri capellam S. Elisabeth cum pavimento. ... ... sacramentum ... ... sunt Reliquie sanctorum. Item hospitale et hospitium quod est juxta ... Item inventae quoque sunt LXIV marche denariorum veteris monete ... XVI. de nova moneta. Calices tres aurei et novem argentei ... ...

... et etiam fieri VI imagines ... inventa est cera ... empta est pro XX libris ... piper quod emptum fuit pro sex libris. Zucha... rum pro septem libris de quo fuit defectus minus quam ... libris ... ... Abbatiam DC. et XIX. item XXX ... de Gillago CC. ... ... VII. XIV bartones et omnes carnes VI. ... ... CXXI. Casei de majoribus CLXXII. de minoribus DCCXXXVII. mensure milii M.CLXI mensure avene. de quibus fuerunt DVII. de ... avena

[illegible] [illegible] de [illegible]. Item fecit fieri [illegible] unum [illegible] in [illegible]
[illegible]. Emit etiam duo copertoria purpurea existentia super altaribus
Marie matris domini et s. Cecilie et duo caldaria area et duos circulos
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] duas areas pro XXX libris venetiancorum parvorum. Unum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] unum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Bernardi [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] dictum Waliseraeh fecit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] suspenditur in sancta sanctorum. Emit etiam [illegible]
[illegible] novum unum ponitur ante altare in magnis festivitatibus et
reliquia portabat cum equitabat que dimisit, successori suo. Item fecit fieri
VI [illegible] [illegible] de stagno et [illegible] ecclesie et copertorium altaris
[illegible] [illegible] [illegible] fidelco. Item fecit fieri VI candelas ferreas VI [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fecit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in capella sancte Elizabeth et crucem in turri campanarum. Item fecit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possent sufficere in cooperiendam [illegible] [illegible]
etiam [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] suo [illegible] duo milia librarum
et sexcentas LXXXIII venecianorum parvorum. Dedit etiam d. Comiti Goritie pro
redemptione Advocatie monacorum de Castellano et ville de [illegible] D libras
venecianorum parvorum. Ville de Wolfucion et de Sbrolavacka pro Advoca-
tia C et LXXX libras, ville de s. Daniele pro Advocatia unius mansi XL libras
Romeneo a d. [illegible] de [illegible] et a [illegible] redditus unius mansi pro XX
marcis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] XII [illegible]

[illegible] marcis. Item acquisivit apud Vratislaviam pro quatuor marcis, vestimen

[illegible] LXX [illegible]

[illegible] XXIII [illegible]

[illegible] XXIII manuteria. Ex quibus mensalibus XXII erant ex toto nova. VII vero

[illegible] XVIII [illegible]

[illegible] vero stabat ut supra. De septem mensalibus in cellario [illegible]

[illegible]

[illegible]

Mille [illegible] Item fecit fieri duas calices de quibus dedit marcham

una [illegible] et denarios XXXII [illegible] Item solvit [illegible]

[illegible] XII [illegible]

[illegible] Item fecit tabulari et pavimentari cellarium sub tecto quod [illegible]

[illegible] que in eo fiunt [illegible] sunt ante ignem. Item fecit de domo illa que

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Item recuperavit [illegible]

L [illegible]

compositione XXX solidos [illegible] Item recuperavit [illegible] de [illegible]

quod solvit [illegible] solidis. Item [illegible] Iacobo sartori decem libras que

[illegible]

[illegible] debebat [illegible] quoddam altare viaticum circumdatum argento [illegible]

[illegible] in camera [illegible] de stagno que empte fuerunt per sex libras [illegible]

[illegible] In [illegible] obtinuit quandam decimam que solvit XXXVI solidos

et [illegible] fuerunt ab ecclesia plusquam XXX annis. Item reparare fecit

[illegible]

[illegible]

[illegible] quarum una est de cyclade altera de [illegible] et unum [illegible]

[illegible] marcas [illegible] pro uno [illegible]
[illegible] et [illegible] item [illegible] reparavit [illegible]
[illegible] item [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] item dedit muratoribus et carpentariis [illegible]
[illegible] item [illegible] pro lapidibus Altaris S Crucis et [illegible]
[illegible] tres [illegible] item dedit pro XII [illegible] ferri [illegible]
[illegible] in cellario X [illegible] item dedit pro vino toto tempore [illegible]
[illegible] XX [illegible] per quam DCCCC libras [illegible]
[illegible] item dedit pro ferro [illegible]
XXXII grossos item [illegible] expendit XXXI [illegible]
[illegible] dedit [illegible] delegato
pro [illegible] XII [illegible] Bartholomeo LX [illegible]
[illegible] competunt
[illegible] item [illegible] XX [illegible] item [illegible]
[illegible] XX [illegible] item nunciis quos [illegible]
[illegible] XX [illegible] item Haidenriche capellano
[illegible] LII [illegible] Gerardo [illegible] XX [illegible]
[illegible] expendit [illegible]
[illegible] item [illegible]
[illegible] pro [illegible]
[illegible] LX [illegible]

(185.)

1250 7 Marzo Arezzo

in [illegible] feudale di [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] da Toscana vol.

In Christi nomine amen. Anno Domini MCCL. Indictione VIII die VII intrante Martio in presentia rogatorumque testium scilicet [illegible] Iohannes filii q. [illegible] [illegible] de [illegible] Valiane Bertholdi filiorum [illegible] Iohannis [illegible], Henrici et [illegible] de [illegible] [illegible] de [illegible] ac Matthei [illegible] et aliorum plurium. [illegible] in [illegible] inter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Aretinensis [illegible] [illegible] [illegible] pro [illegible] [illegible] [illegible] q. [illegible] Thomasii de Castro [illegible] et Bartholomei Matthei [illegible] [illegible] [illegible] certa [illegible] et nomine [illegible] donationis [illegible] dedit et [illegible] ad honorem et laudem Dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pro se et fratribus et eorum heredibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Aretinensis [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] cum [illegible] terris [illegible] et in [illegible] tam in monte [illegible] in plano sitis et positis [illegible] et [illegible] a [illegible] et [illegible] honorem predictorum [illegible] et remota omni exceptione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum toto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et arboribus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] omni honore [illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et superioribus, et cum omnibus proprietatibus [illegible] et pertinentiis et [illegible] suis, et cum omni eo iure ratione et actione [illegible] et personali dominio et proprietate in predictis [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Henricum in rem suam procuratorem et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] et terras in perpetuum [illegible] fratres et [illegible] heredes et [illegible] habeant teneant et [illegible] [illegible] [illegible] et totam [illegible] [illegible] faciant [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] qui Henrico [illegible] pro se et fratribus et successoribus eorum masculis manutenere [illegible] [illegible] et cetera bona et [illegible] [illegible] quocumque [illegible], Dictus autem Henricus nomine suo, et fratrum et heredum in manu [illegible] dicti D. Patriarche [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et bonus [illegible], et omnia observabunt que [illegible] [illegible] tenent [illegible] et obl[illegible] sunt [illegible] [illegible] Feudatarii et vassalli dicti D. Patriarche et [illegible] [illegible] [illegible] fidem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] bonis [illegible] et investivit [illegible] Henricum et supra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] meliorament[illegible] et [illegible] salvo semper [illegible] D. Patriarche [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] notarius [illegible] et rogatus [illegible].

et roboravi[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

1250 8 Luglio Cividale

[illegible] di [illegible] Preposito della Carnia e di [illegible] [illegible] di [illegible].

Anno Domini MCCL indictione VIII die VIII intrante Julio. Presentibus D. Bonacursio episcopo Cenetensi, Leonardo Abbate [illegible] [illegible] [illegible] Gerardo de Cedomdro, Leopoldo thesaurario, Varnerio(?) Scholastico, Henrico Scriptore, Anselmo, Hodorico [illegible] canonicis Civitatensibus, Federico de Villalta, Henrico de [illegible], Marquardo de Sophenberg et aliis. Coram D. Bertoldo venerabili Patriarcha Aquilegensi et de mandato et auctoritate ipsius magister Bertoldus canonicus Aquilegensis hanc sententiam promulgavit: Quia Raynardus Prepositus Carnee et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fratres et parentes dati in reprobum sensum rebellionem [illegible] nostre [illegible] cum aliis prodi[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Dei et ecclesie [illegible] a depressionem sue matris ecclesie [illegible] [illegible] dispendium ac scandalum plurimorum, eos tam[quam] [illegible] manent [illegible] auctoritate D. Pape et nostra ab omni officio amovemus.

Actum [illegible] [illegible] [illegible] in Capella Palatii Patriarchalis [illegible]

1250 4 Luglio Cividale

La Pieve di Fagagna è dal Patriarca aggregata al capitolo di Cividale

Anno Domini MCCL. Indictione VIII. die Veneris VIII. intrante Julio presen-
tibus DD. Bonacursio Episcopo Emonensi Leonardo Abbate Rosacensi Berdugerido [illegible]
cadomino, magistro Bertholdo, magistro Bonincontro Henrico [illegible] Canonicis
Aquilegensibus et aliis. D. Bertholdus Dei gratia S. Aquilegensis sedis Patriarcha pro-
ponens relevare defectum Prebendarum Civitatensis Eccle(sie) que adeo sunt tenues et
exiles que de ipsis non possunt ejusdem ecclesie Canonici comode sustentari de
gratia speciali capitulo memorato contulit Plebem de Fagagna tunc vacantem se-
cundum quod Rizardus eandem hactenus habuit et possedit, et D. Odolricum decanum
canonicum Ecclesie Civitatensis recipientem vice et nomine ipsius capituli de dicta Plebe
cum libro suo liberaliter investivit. Ita tamen quod in festo S. Hermachore de
proventibus ipsius Plebis servitium in refectorio his qui interfuerint officio tam
canonicis quam aliis clericis prebeatur. Residuum vero proventuum residentibus
in civitate et chorum frequentantibus solummodo dividatur. Actum in civi-
tate Austria in capella palatii Patriarchalis etc.

(188.)

1250 12 Agosto Sittich

il Patriarca Bertoldo conferma [illegible] [illegible] [illegible] donato

Zuca [illegible] unita al Monastero il Landstrast 1248 4 marzo

Nos Bertholdus Dei gratia [illegible] Aquilegensis [illegible] [illegible] Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentem paginam inspecturis et [illegible] et memoriam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vota et desideria [illegible] religiosis et [illegible] informat caritas et [illegible] non [illegible] [illegible] debita promp titudine et liberalitate [illegible] et ipsorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nobis [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] reportare [illegible] [illegible] [illegible] nobis in Christo [illegible] Religiosi Rodolphus Abbas et Conventus monasterii Fontis [illegible] Ordinis Cisterciensis nobis devoti et [illegible] [illegible] supplicarunt [illegible] [illegible] Bernardus illustris Dux [illegible] [illegible] [illegible] militum [illegible] sua et [illegible] suorum animarum [illegible] [illegible] quas a nobis et Aquilegensi Ecclesia [illegible] et rectum feudum libere obti nebat [illegible] Monasterio duxerit liberaliter conferendas [illegible] [illegible] [illegible] contradictione [illegible] in perpetuum et tenendas; ipsam donationem ratam habere et confirmare [illegible]. Nos igitur, inspecta [illegible] Abbatis et Conventus [illegible] [illegible] [illegible] nos et Aquilegensem Ecclesiam [illegible] [illegible] [illegible] et habituri sunt [illegible] [illegible] Domino [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quam dignis in Domino laudibus commendamus om nes donationes sive collationes [illegible] [illegible] a nobis vel Aquilegensi Ecclesia obtinuit vel obtinet nominatis Monasterio Abbati et [illegible] [illegible] vel de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habemus et de libera voluntate et certa scientia auctoritate presentium confirmamus [illegible] [illegible] in illis [illegible] sive donationibus [illegible] successoribus nostris [illegible] [illegible] gravamen vel [illegible] aliquam in posterum non inferant. In cujus rei memoriam et perpetuam fir mitatem [illegible] presentem litteram [illegible] nostri sigilli [illegible] [illegible]

roboratam. Testes autem fuerunt: [illegible] Abbas monasterii Sitticensis [illegible] Ortlinus [illegible] vicedominus in Harlenag, magister Bertholdus [illegible] canonicus [illegible] de [illegible] canonicus [illegible], Henricus de Portis, Ludovicus de [illegible], Perhtolinus de Tyrstenberg, Henricus de [illegible] Fridericus de [illegible], [illegible] et Waringus fratres de Midach, et alii quam plures. Datum in monasterio Sitticensi anno Domini Mcc[illegible] [illegible] octavo. [illegible]

1250 Settembre [illegible]

Convenzione del Patriarca Bertoldo con Ulrico Duca di Carintia

[illegible] di Braga [illegible]

In nomine sancte et individue Trinitatis amen. Quoniam [illegible] in tempore aguntur simul cum tempore [illegible] frequenter gesta solent per scripture memoriam perhennari [illegible] presentes et futuros [illegible] [illegible]

[illegible] filio [illegible] Bernardi [illegible] Karinthie [illegible]

[illegible] ab [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] Engelberti, in quibus [illegible] habere [illegible]

[illegible] quibus [illegible] [illegible] pred. [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] sicut fuit tale pacto [illegible]

[illegible] renunciavit omni [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] libertatis [illegible] confirmare [illegible]

[illegible] omni jure [illegible]

[illegible] promisit [illegible] dicte [illegible]

[illegible] habet [illegible]

[illegible] promisit [illegible]

[illegible] et compleret ante proximum [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible] ipsum medio tempore [illegible] continuaret [illegible]

D. [illegible] de [illegible] [illegible] atri et voluntate et non
[illegible] [illegible] debet [illegible] Domine memorate et
[illegible] marito [illegible] nomine [illegible] Domine et ipsa marito et heredes
[illegible] non debet [illegible] Bertholdum [illegible] alio removere [illegible]
conservare sibi et heredibus [illegible] ipsi [illegible] in parte sua habitationis
vel [illegible] appellatur. Dominus vero [illegible]
[illegible] promisit [illegible] quod et quamdiu
vixerit [illegible] contra omnes inimicos et offensores suos totis viribus sine
fraude [illegible] suo Bernardo [illegible] et fratre suo Philippo vere
[illegible] promittunt [illegible] proximum festum S. Mi-
chaelis [illegible] cum centum armatis ad minus amparare pro-
[illegible] et movere werram [illegible] D. Patriarche [illegible] ipsius nec re-
cedere debet [illegible] et servitio ipsius sine licentia et voluntate [illegible]. Si vero
[illegible] venire in Forojulii ante proximum festum
[illegible] debet D. Patriarche [illegible] beneplacitum
[illegible] D. Patriarche [illegible] talem
[illegible] vel Wern [illegible] reparatus [illegible]
[illegible] movebit [illegible] terram [illegible]
[illegible] venire et [illegible] D. [illegible]
[illegible] D. Patriarche [illegible] infra [illegible]
[illegible] ipsius venire non obstante occasione aliqua [illegible]
[illegible] Terram suam [illegible] vel in proximum intrare deberent [illegible]
vel [illegible] per ministeriales et homines suos post ea relinquendos
[illegible] non posset. Si vero cessante impedimento hujusmodi venerit, a servitio
D. Patriarche recedere non debet sine ipsius, ut predictum est, licentia spe-
ciali. Promisit insuper [illegible] in proximum [illegible] intraverit, juxta pro-
missionem predictam contrahere et facere mutuam confederationem, perpetuo
duraturam contra omnes predictos, patre et fratre ipsius tan[illegible] exceptis, cum
ecclesia Aquilegensi et ministerialibus ipsius, juxta D. Patriarche consilium et vo

[illegible] Bonacito [illegible] converso et Patriarcha prefato et [illegible] ferre auxilium contra omnem [illegible] et quelibet [illegible] [illegible] ipse et [illegible] [illegible] nota et Patriarcha [illegible] [illegible] habebit, et [illegible] se posuerit in auxilium [illegible] nemo [illegible] [illegible] quam contra Styrenses, [illegible] [illegible] Ecclesie Bambergian. [illegible] et [illegible] de [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] offendendi [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] contra eosdem [illegible] [illegible] et Patriarcham contra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] predicta per utramque partem observentur, inviolabiliter bona fide sine fraude [illegible] in manus [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] in animam [illegible] [illegible] terras [illegible] [illegible] Bertholdus de [illegible] ad presentiam omnia [illegible] [illegible] ad [illegible] firmitatem presentem paginam [illegible] iussit D. Patriarcha et Ulricus [illegible] et voluntate domini Agnetis predicte [illegible] sigillorum suorum [illegible] munimine roborari.

Testes [illegible] Philippus venerabilis [illegible] Clerici [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] Ridinnerus de [illegible] [illegible] [illegible] et alii quam plures.

Actum in capella superiori [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intrante Septembri VIII indictione.

Ego Marcellus [illegible] Henrici de [illegible] imperiali auctoritate notarius [illegible] [illegible] et rogatus scripsi et roboravi [illegible]

1250 [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] compenso.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

251

(191.)

Narrazione del tradimento di Renardo Preposito di S. Pietro e di Rizardo Pievano di Fagagna

In nomine sancte et individue Trinitatis amen. Nos Conradus Iustinopolitanus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Abbates, et Iohannes Prepositus S. Stephani Aquilegensis notum facimus universis ad quos littere iste pervenerint, adeo esse publicum et notorium per totum Foroiulii quod nulla possit tergiversatione celari, quod ope, machinationibus consilio et favore Rainardi olim Prepositi S. Petri de Carnea, et Rizardi quondam Plebani ecclesie de Fagagna ac servientum suorum castrum Fagagne, quod est Aquilegensis Ecclesie, traditum fuit dudum inimicis Romane et Aquilegensis Ecclesiarum. Idem quoque Rainardus [illegible] non contentus [illegible] castrum de Scarrano [illegible] fidelium tradi tunc predictis inimicis Ecclesie procurabat, prout per famam publicam habebatur. Unde in itinere perficiendi nefandum opus hujusmodi captus extitit, ac ecclesie fidelibus, et in carcere mancipatus; propter quod pie memorie B. Bertholdus Patriarcha Aquilegensis prefatum Rainerium et Rizardum omni [illegible] et beneficio denudavit. Super quod certum perhibemus testimonium veritati. In cuius vero certitudinem predictorum presentes litteras sigillorum nostrorum pendentium fecimus impressione [illegible] [illegible] etc.

(192.)

1251

[illegible] donato dal [illegible] a [illegible] a[lla] Chiesa d'Aquileia

[illegible] dicamus [illegible] [illegible] Aquilegiensi pro [illegible] pro remedio [illegible] sue et parentum suorum [illegible] [illegible] Aquilegiensi [illegible] [illegible] omnibus [illegible] [illegible] proprietate quam [illegible] possessione [illegible] con [illegible]

(193.)

1751 maggio

[illegible] elogio di [illegible] Bartoli [illegible]

Anno Domini [illegible] obiit [illegible] annos natus LXXXII [illegible] et [illegible] Helsiodell [illegible] celebratur et [illegible] et [illegible] officio [illegible] et [illegible] in [illegible] et [illegible]

1232 6 Dicembre Tribarch

Altro Diploma concesso dall' Imperatore Federico II.° al Patriarca Bertoldo

In nomine sancte et Individue Trinitatis. Federicus Dei gratia Romanorum imperator semper Augustus et Rex Sicilie universis presentibus et futuris ad quos littere iste pervenerint.

Ex secreto et ineffabili bonitatis summe consilio imperatorie dignitatis ascendi fastigium tanto magis nos condecet si salutem anime diligimus nostre habere Deum pre oculis quanto pre ceteris ad ipsius protegendam Ecclesiam exaltavit. Aquilegensem Ecclesiam quodam privilegiato affectu diligimus tum quia preheminet Ecclesiis universis que Romano subsunt imperio tum propter fidelissima et dilectissimi Principis nostri Bertoldi Patriarche Aquilegensis merita latas in curia nostra sententias habere ratas volumus et in perpetuum confirmamus. Unde nosse vos volumus in nostris esse sententiatum Principibus in plena curia quod si D. Patriarcha in civitatibus suis vel castris, villis et locis aliis ubi habet jurisdictionem ordinaverit aliquid de fori venditione ratum et immutabile penitus habeatur. Item quod liceat Domini Patriarche bannire et disbannire quolibet in jurisdictione sua. Item quod non liceat civitatibus, castellis, villis que subsunt Patriarche eligere per se Potestates, Consules vel Rectores preter voluntatem ipsius Patriarche. Item quod non liceat alicui civitati, communitati, universitati clerico vel laico ubi D. Patriarcha habet jurisdictionem intromittere se de Episcopatu post decessum ipsius vel in aliquibus rebus ad Episcopatum pertinentibus. Item nulli liceat tributum, monetas cudere, constituere de novo in dicti Domini Patriarche jurisdictionibus sine volun-

Inches
Centimetres
Kodak Color Control Patches
© Kodak, 2007 TM: Kodak
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black